

**MELDING
SPENNINGSOPPGRADERING
BAMBLE – PORSGRUNN -
TØNSBERG**

Melding spenningsoppgradering Bamble Porsgrunn Tønsberg – kommentarer og oppsummeringer av innkomne merknader

Revisjonshistorikk				
Rev	Dato	Beskrivelse av endringen	Utarbeidet av	Godkjent av
00	15.01.12.2025	SBPT temavise kommentarer og merknader til melding på høring med kommentarer	NOSIEM, NOINST, NO1F7I, NORILU, NOMAKV og NOSTSV	NOSTSV

Temavise kommentarer knyttet til innspill til høring av melding *Spenningsoppgradering Bamble – Porsgrunn – Tønsberg*

1. Innledning

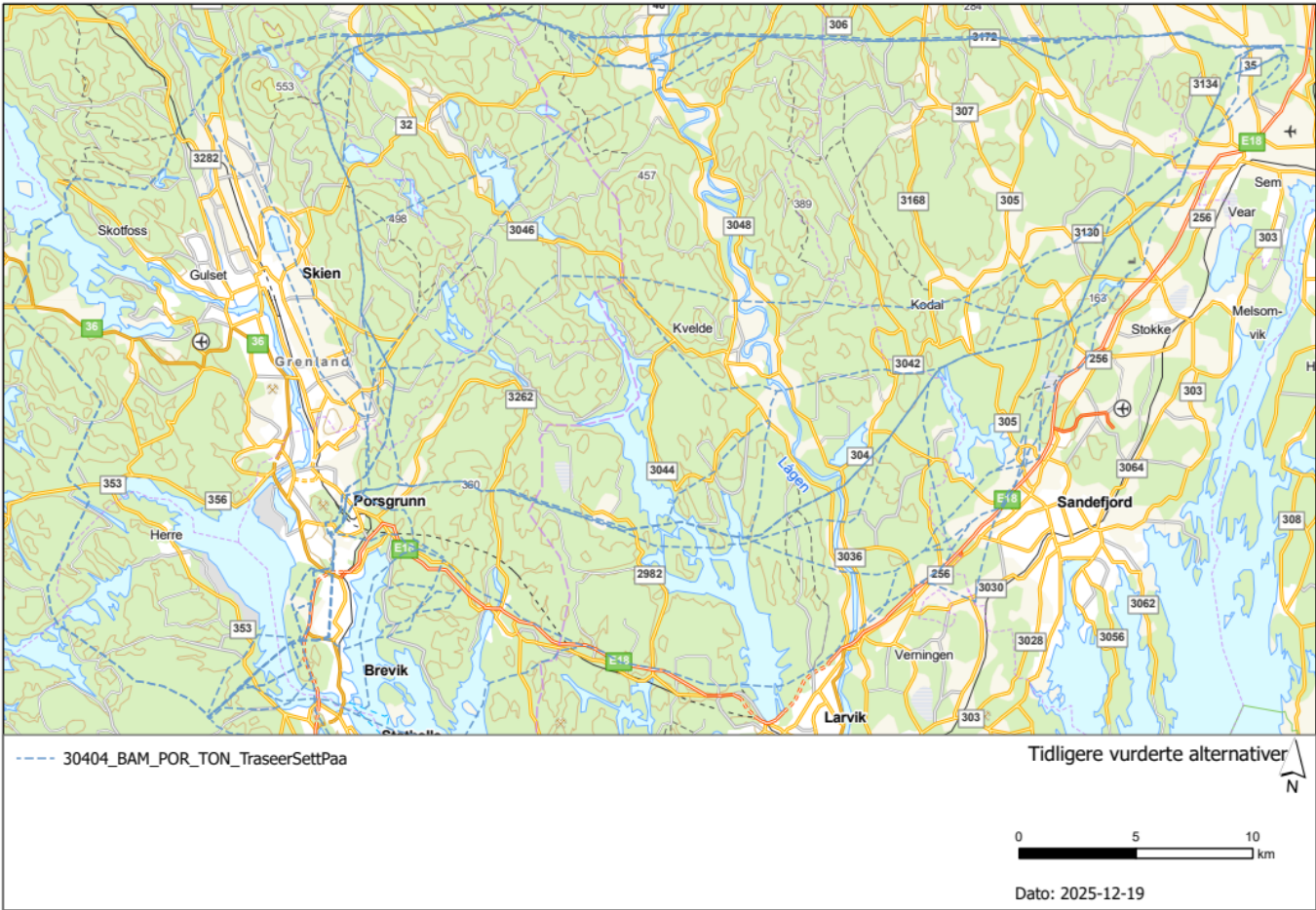
Statnetts melding for *Ny 420 kV- kraftledning mellom Bamble – Porsgrunn- Tønsberg* med forslag til utredningsprogram lå ute til høring høsten 2025, med høringsfrist 21. november 2025. I høringsperioden inviterte NVE til tre offentlige høringsmøter og Statnett arrangerte i tillegg tre åpne kontorøkter, for å sikre best mulig informasjon om og svar på spørsmål til prosjektet. Det kom om lag 150 høringsuttalelser som nå er oppsummert og kommentert i dette dokumentet. Flere av innspillene lignet i sitt innhold. Av den grunn er det innledningsvis kommentert samlet på enkelte temaer for å unngå at samme argumentasjon gjentas flere ganger gjennom hele dokumentet. Det henvises da heller til det innledende kapittelet hvor punkt i innspill svares ut.

Flere av innspillene vil bli relevante å se på i det videre arbeidet med detaljering av trasé og kan av den grunn ikke svares konkret ut på dette tidspunktet.

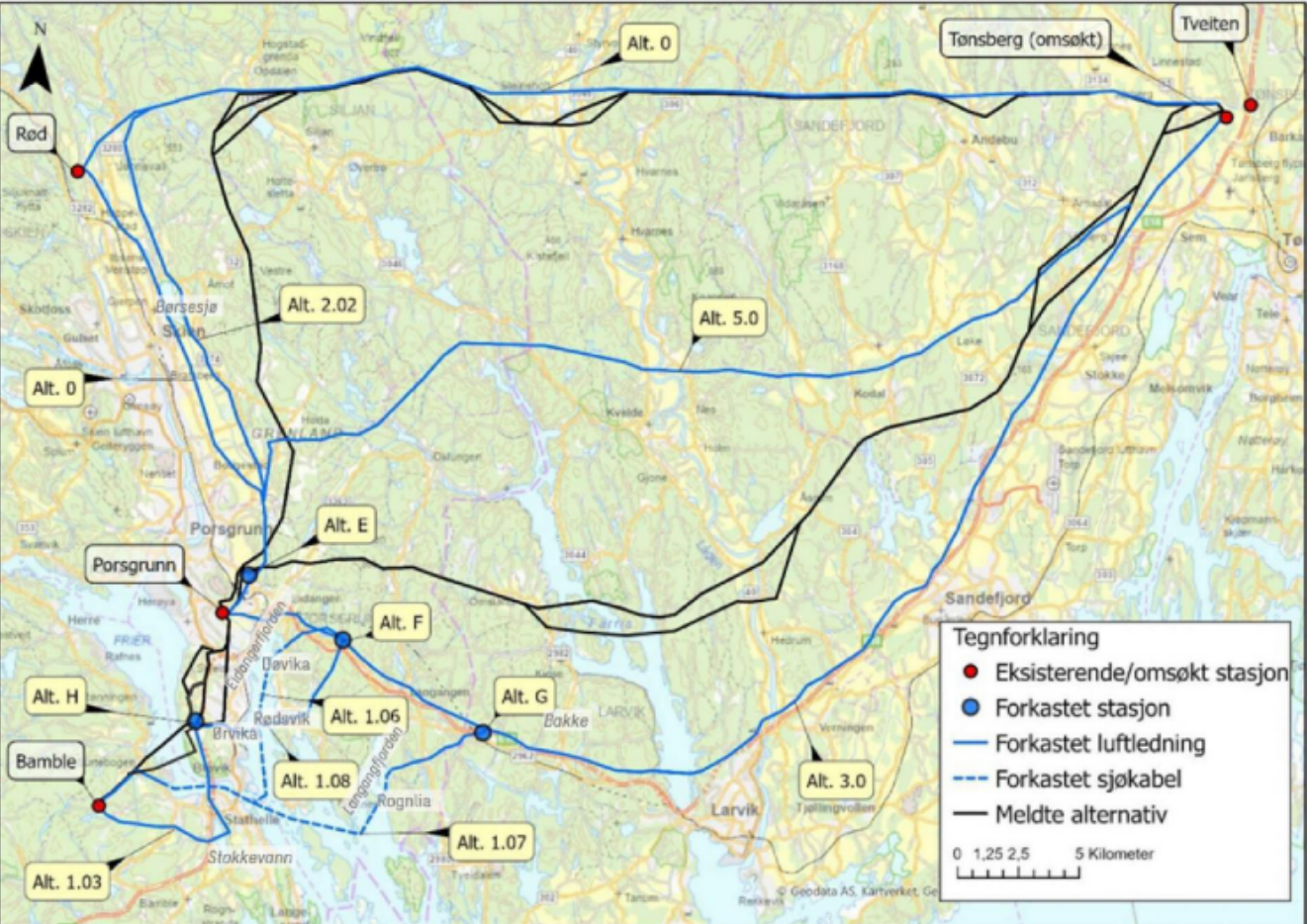
2. Vurdering av tidligere forkastede alternativer

2.1.1. Ledningstraseer

Statnett har gått gjennom en rekke alternativer for plassering av ny ledning og transformatorstasjon. Traseene og stasjonsplasseringene ble innledningsvis vurdert overordnet opp mot registrerte naturverdier, kulturminner og – miljøer, eksisterende og pågående arbeid med regulerings- og verneplaner, nærføring til eksisterende bebyggelse med mer. Allerede i den innledende runden, ble flere av alternativene vurdert til å gi såpass store konflikter at de ble forkastet. Noen av disse er vist i meldingen som forkastet i kapitlene 4.7 og 4.8, men som kartet under viser til venstre viser, ble det vurdert ytterligere flere alternativer enn det som kommer fram i meldingen (vist som blå stiplede linjer) – blant annet på vestsiden av Frierfjorden. Det ble også sett på ulike kombinasjoner av traseene. Kartet under til høyre er hentet fra meldingen og viser meldte alternativer og de som er omtalt som forkastete. Alle varianter av kartet til venstre vises ikke i meldingskartet.

Figur 1 Kart over tidlige vurderte traseer. Enkelte av disse traseene ble forkastet før meldingsstadiet, etter en overordnet silingsprosess Kilde: Statnett

Figur 2 Fra melding. Forkastede og meldte alternativer for ledning og transformatorstasjon. Kilde: Statnett

2.1.2.Alternativ 3.0 langs E18

Flere aktører¹ har bedt om at tidligere forkastede alternativer utredes på nytt. Særlig er alternativ 3.0 langs E18 nevnt i flere innspill. Alternativet vises i sør i Figur 1.

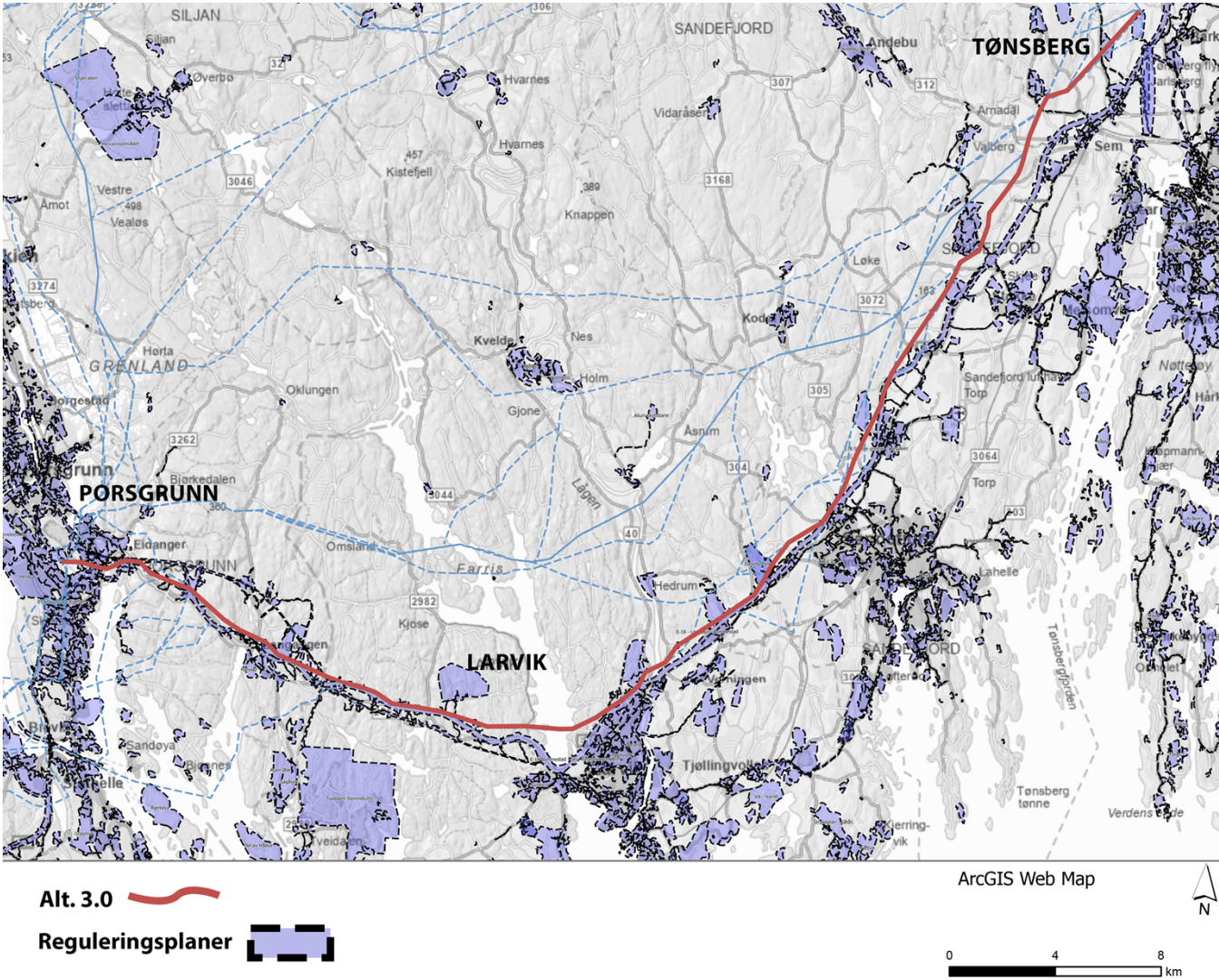
I meldingen er alternativ 3.0 omtalt som *vurdert og forkastet* med følgende argumentasjon:

Alternativ 3.0 innebærer å bygge ny 420 kV forbindelse mellom nye Porsgrunn transformatorstasjon og Tønsberg transformatorstasjon (omsøkt 2023) gjennom lavere- og dels kystnære områder i Telemark og Vestfold. Det ble vurdert som positivt at en ny ledning kunne følge eksisterende infrastruktur som E18 og Ledes regionalnett, som til dels er omfattende i denne delen av fylket. I løpet av Statnetts vurdering av alternativet ble det identifisert flere utfordringer som ledet frem til at alternativet forkastes.

Alternativet kommer i konflikt med flere private reguleringsplaner som er vedtatt eller igangsatt, både i Porsgrunn, Larvik og Sandefjord kommuner. På grunn av relativt tett bebyggelse, spesielt i Sandefjord og Tønsberg kommuner, vil alternativet medføre nærføring på en rekke boenheter og gårder. Videre vil alternativet krysse Bakke naturreservat og Farrisvannet tett på sentrale deler av Larvik, og med det kunne tilføre området en større landskapsforringelse.

¹ 46, 55, 65, 71, 75, 78, 79, 97, 102, 106, 112, 126, 131, 146, 154, 155, 163, 169 og 190

Alternativ 3.0 som en parallellføring langs E18 (Alternativ 3.0) er undersøkt opp mot foreliggende kunnskap, men også varianter der Alternativ 3.0 og 4.0 ble kombinert på ulike måter, er vurdert. Altså om det var mulig å parallellføre ledningen med E18 for deler av strekningen. Kort oppsummert ble det konkludert med at en realisering av en trase som helt eller delvis går langs E18, er utfordrende å få til. Som kartet under viser, krysser alternativ 3.0 flere områder med eksisterende reguleringsplaner, noe som gir økt kompleksitet.

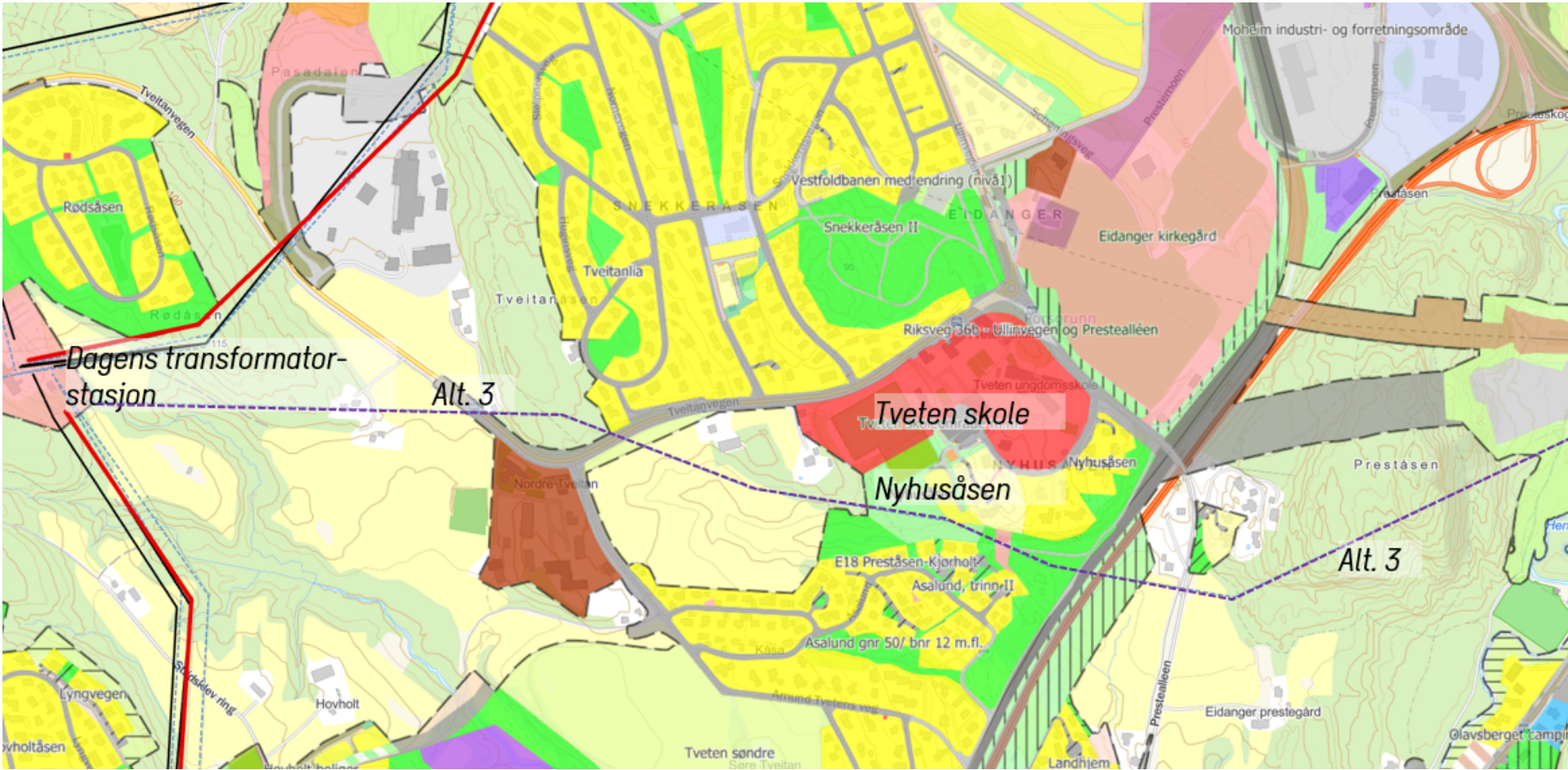

Figur 3 Vedtatte planer i aksen Porsgrunn - Larvik - Sandefjord – Tønsberg. Rød linje indikerer Alternativ 3.0. kilde: Statnett med Swecos påtegninger

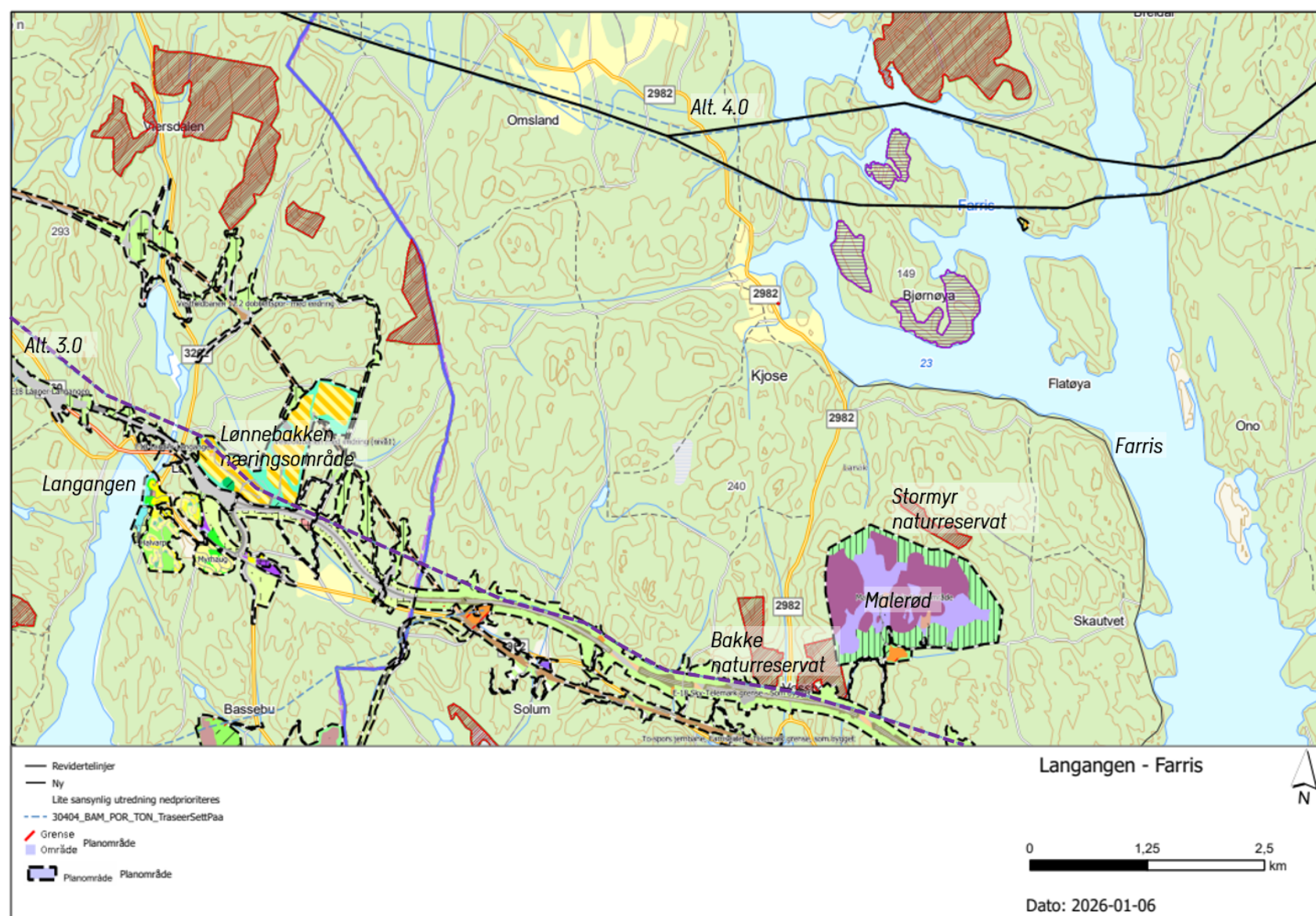
Å krysse gjennom områder avsatt til bebyggelse vil kunne kreve omregulering/ ekspropriasjon som er tidkrevende og gir økt usikkerhet knyttet til framdrift. Det vil også bli en teknisk dårlig trase med stor visuell påvirkning, samt at løsningen vil bli dyrere og mer kompleks.

Alternativ 3.0 fra Porsgrunn transformatorstasjon til Farrisvannet

Ut fra dagens transformatorstasjon på Flåtten, er det forkastede E18- alternativet (Alternativ 3.0), vist rett sør for et område avsatt til konsentrert boligbebyggelse i reguleringsplan for Nyhusåsen, av 2024 (gult reguleringsformål i Figur 4). Reguleringsplanen grenser til Tveten skoleområde på den ene siden (i nord) og eksisterende boligområde på den andre siden (i sør) – noe som gjør det utfordrende å forskyve en trase i dette området, uten at det gir konflikter for andre områder.

Figur 4 Vedtatte reguleringsplaner ut fra dagens transformatorstasjonsområde og østover. Alternativ 3.0 vist som lilla stiplet linje.

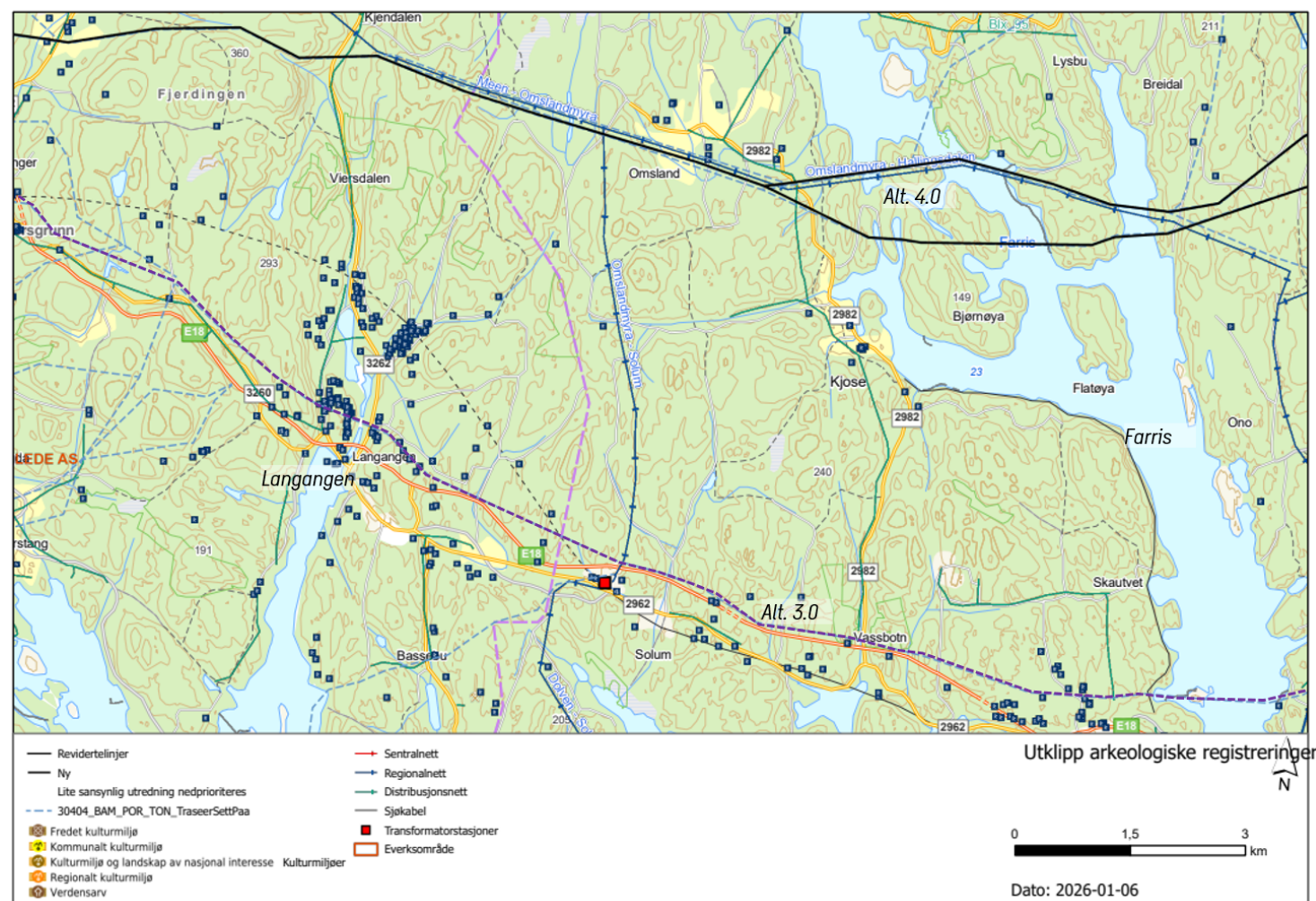
Figur 5 vedtatte reguleringsplaner og pågående/ vedtatte verneplaner mellom Langangen (Porsgrunn kommune) og Farris (Larvik kommune). Alternativ 3.0 vist som lilla stiplet linje.

Øst for Langangen krysser alternativ 3.0 et område regulert til næringsområde (Lønnebakken). En realisering av ny 420 kV- trase gjennom dette området, vil medføre at deler av arealet avsatt til byggeformål i reguleringsplanen ikke kan realiseres (vil inngå i klausulert byggeforbudsbelte). Alternativt må traseen føres nord for næringsområdet, noe som vil gi en trase med flere vinkler/ svinger. Videre har «ny» E18- regulering en generell byggegrense på 100 meter på hver side av kjørebane. Innenfor byggegrensen er det forbudt å føre opp bygninger, murer, støyskjermer, parkeringsplasser og lignende, uten innvilget dispensasjon. Med bakgrunn i at alternativet (3.0) ble vurdert som lite egnet, er det heller ikke tatt initiativ til dialog med Statens vegvesen for å diskutere muligheter for dispensasjon.

Like vest for Farris vil alternativ 3.0 være i konflikt med naturverdier og -typer som inngår i nylig vedtatt verneområde for Bakke naturreservat (vedtatt 12. desember 2025) (rød skravur i Figur 5). Det heter blant annet i forskriftens bestemmelser at det ikke må framføres luftledninger eller jordkabler i området avsatt til vern. Verneområdet grenser til Malerød steinindustriområde – et område for steinbrudd og fylling med skjermvegetasjon m.m. Rett nord for Malerød ligger Stormyr naturreservat som er en verneplan for myr. For å unngå disse tre områdene, vil en ledningstrase måtte føres relativt langt mot nord før den krysser Farris, dersom konflikter med naturverdier særskilt skal unngås. Etterspurte fordeler ved å skulle samkjøre ledningstrase med samferdselsanlegget (E18) vil ikke bli innfridd fordi traseen må føres såpass langt vekk fra E18- traseen, og urørt natur vil bli berørt. Alternativ 4.0 lenger nord anses derfor som et bedre alternativ, i den forstand at man over en lengre

strekning får parallellføring med Ledes eksisterende 132 kV, fra Kjendalantil til og med kryssing av Farrisvannet. Det legges dessuten til grunn at det her vil være mulig å få en bedre teknisk og terrengtilpasset trase uten for mange «svinger».

I den overordnede vurderingen kom det også fram at Alternativ 3.0 ville gi nærføring til/ føres gjennom flere fredete kulturminner/ arkeologiske registreringer. Det understrekes dog at fylkeskommunen har stilt krav om at det må gjennomføres arkeologiske registreringer for Alternativ 4.0 dersom dette alternativet skal konsesjonssøkes. Dette kan bidra til flere kulturminneregistreringer også langs denne traseen.

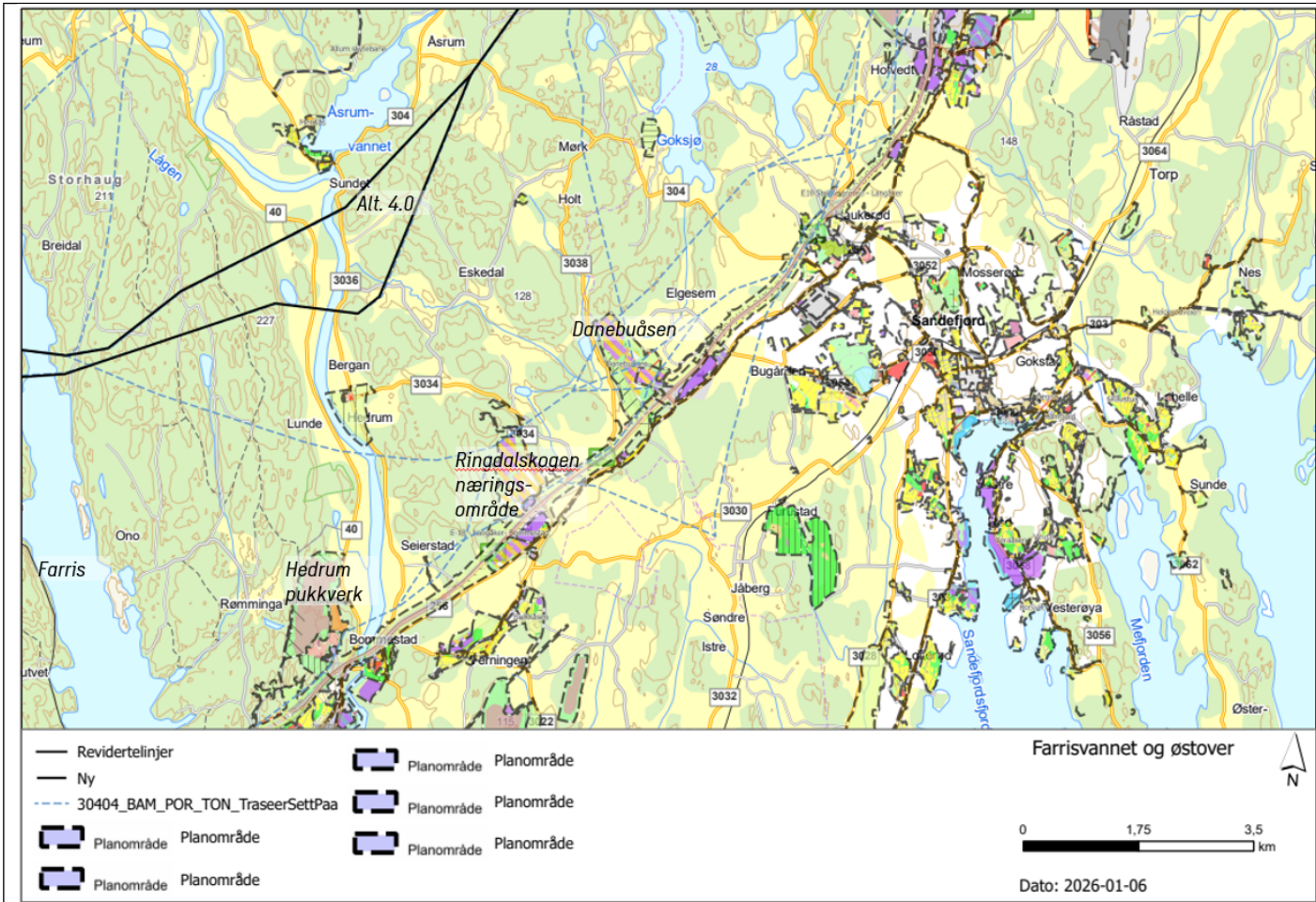
Figur 6 Eksempel arkeologiske registreringer

Avslutningsvis er det hensiktsmessig å etablere en kortest mulig spenn over Farrisvannet. Ved området Eikenesøya/ Bjørnøya gir stedets topografiske forhold en kortere strekning med kryssing over vannet, enn lenger sør og andre steder ved Farris.

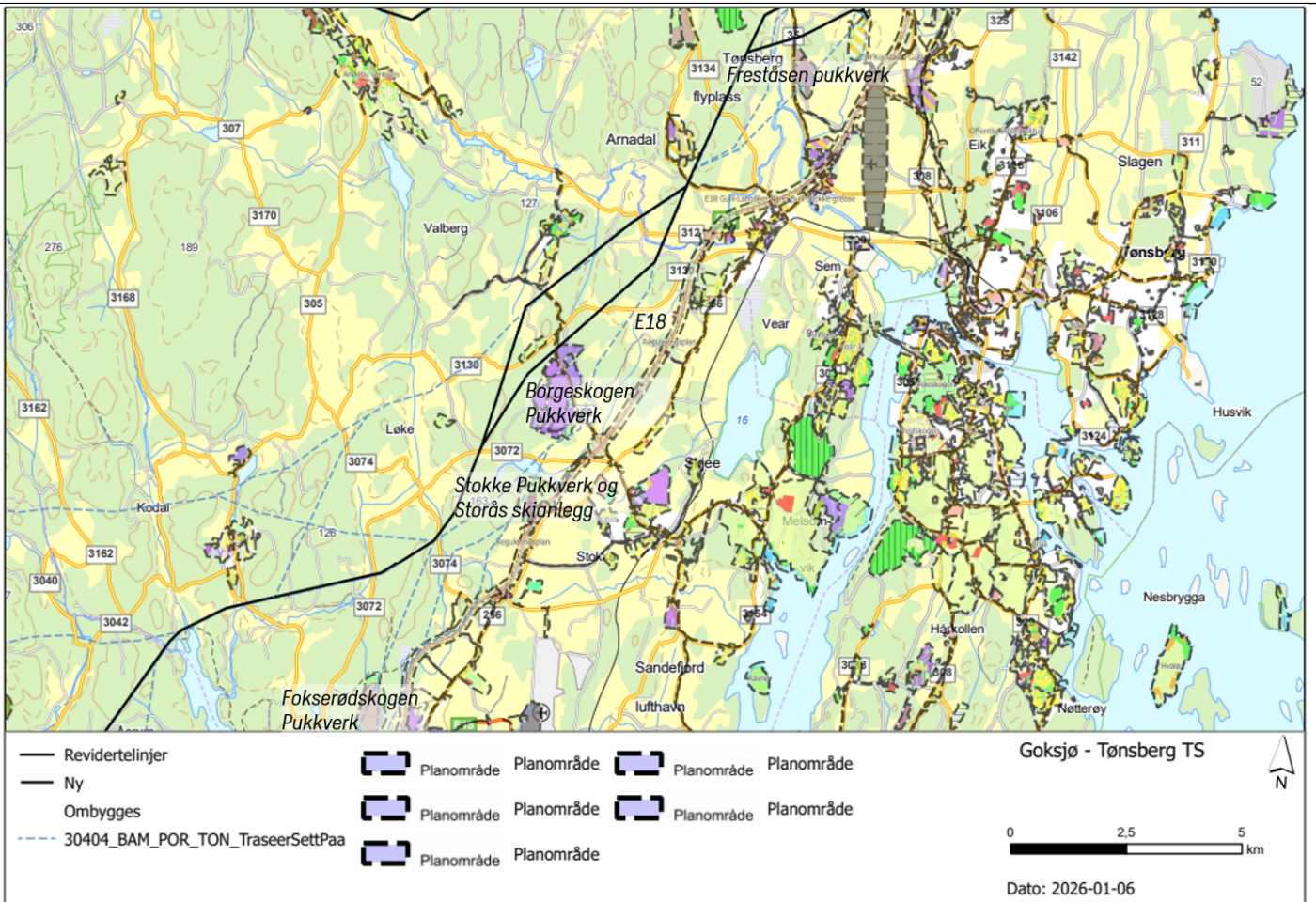
Fra Farrisvannet til Tønsberg transformatorstasjon

Videre øst for Farrisvannet er dere flere av de samme utfordringene. Vedtatte reguleringsplaner og bebyggelse vil medføre at traseen må legges lenger mot nord, noe som igjen vil bety at en parallellføring i stor grad vil fravike fra E18- traseen. Dette gjelder blant annet for områdene avsatt i reguleringsplaner for Hedrum pukkverk, Ringdalskogen næringsområde samt for det nylig regulerte området Danebuåsen (mars 2025) som hjemler arealer for nærings- og kontorbebyggelse, landbruksområder, kulturminner m.m. I tillegg er det igangsatt arbeid med å utvide reguleringsplan for Borgerskogen næringsområde. Øst for Farrisvannet er det dessuten langt flere boliger og gårdsbruk som vil måtte hensyntas ved gjennomføring av ny ledning her, sammenlignet med Alternativ 4.0.

Det er ikke vurdert parallellføring av trase på sørsiden av E18, da dette området har enda større tetthet av boliger, gårdsbruk og annen type bebyggelse.

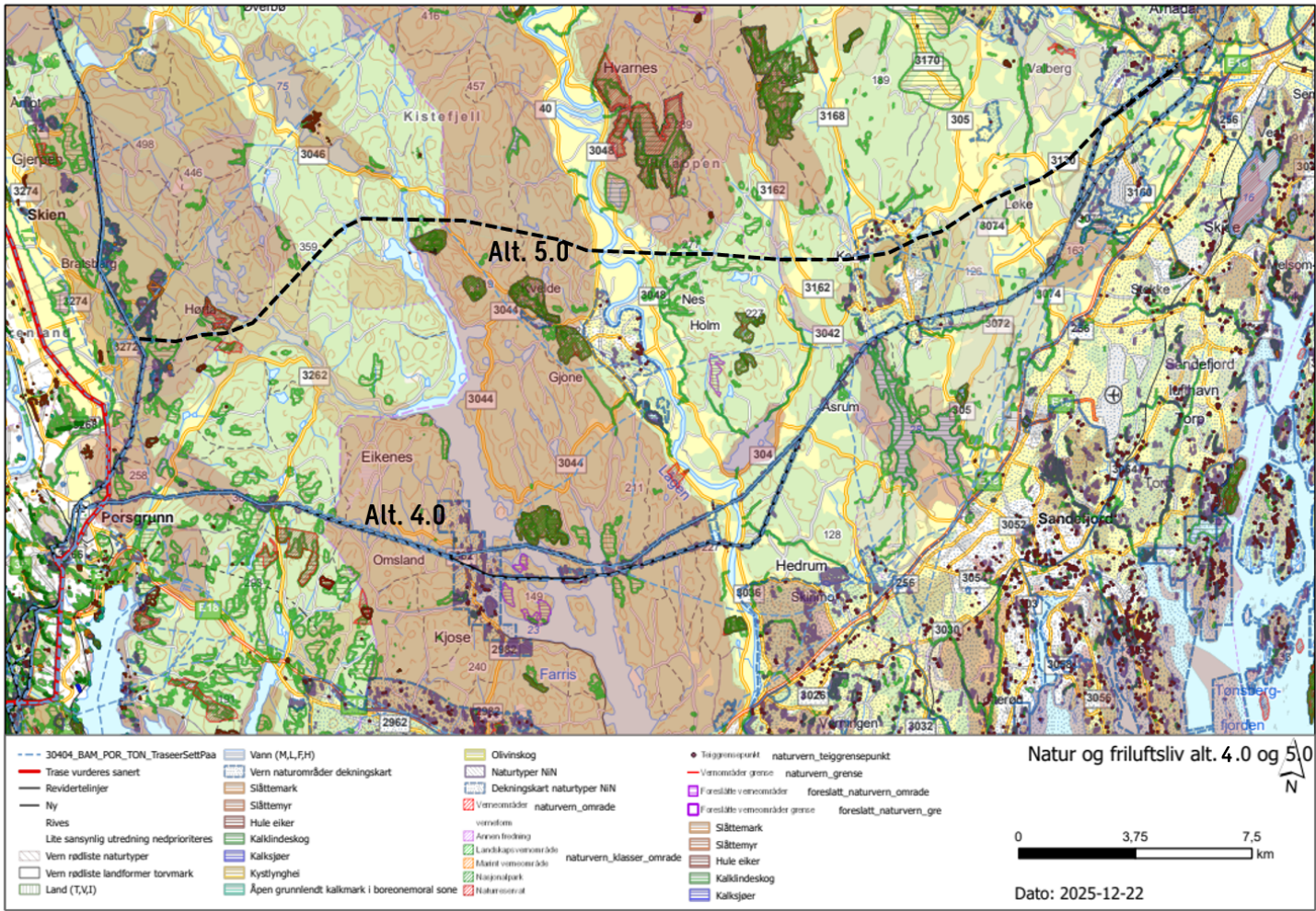
Figur 7 Regulerte områder fra Farris og nordover mot Tønsberg. Alternativ 4.0 vises som svart linje nord i kartet, mens tidligere vurderte og forkastede alternative traseer, herunder Alternativ 3.0, vises som blå stiplede linjer.

Figur 8 Vedtatte reguleringsplaner langs E18 og nordover mot Tønsberg transformatorstasjon. Svart linje indikerer meldte alternativ 4. Blå stiplede linjer er tidligere vurderte og forkastede alternativ, herunder Alternativ 3.0.

2.1.3.Alternativ 5.0

I enkelte av innspillene² bes det om en ny vurdering av forkastet alternativ 5.0, som ligger noe nord for meldte alternativ 4.0. Langs meldte alternativ 4.0 er det for større en del av strekningen mulig å parallellføre ny trasé med Ledes eksisterende 132 kV ledning. Langs forkastet Alternativ 5.0 går det ingen ledning gjennom området i dag. Dermed vil en 420 kV- ledning innebære et helt nytt inngrep i området. Fordi Alternativ 5.0 ligger i et mer uberørt område med nærføring til flere verneområder/ områder foreslått for vern og at alternativet ikke gir noen nett- gevinst, ble alternativet forkastet tidlig..

Figur 9 Alternativ 4 og 5 med viktige natur- og friluftslivsverdier.

2.1.4.Stasjonsalternativer (forkastet)

Porsgrunn transformatorstasjon er i dag tilknyttet flere regional- og transmisjonsnettledninger som må flyttes til nye traséer med tilhørende byggeforbudsbelte. Å fjerne stasjonen fra dagens område vil bety betydelig mer ledningsomlegging. En av årsakene til at stasjonsalternativene er forkastet er at ledningsomlegging vil gi ytterligere konsekvenser for nærhet til bebyggelse og elektromagnetiske felt enn den meldte løsningen.

Det er ikke ønskelig at den nye stasjonen legges for tett inntil eksisterende Bamble transformatorstasjon, som en stasjonsplassering på Frier vest vil innebære. Å etablere en ny transformatorstasjon nær andre stasjoner, vil gi dårligere kapasitet og det påvirker regionalnettets robusthet. Det er derfor samlet sett vurdert som best å etablere nye transformatorstasjon i nærheten av dagens stasjon.

² 65, 75, 79, 185, 146, 156 og 169

Dette er også kommet flere innspill om at den nye transformatorstasjonen bør være på Herøya. Plassering av ny transformatorstasjon på Herøya er diskutert og vurdert i "Områdeplan for Telemark og Vestfold" og lagt bort. Det er for øvrige ikke ledig areal til ny transformatorstasjon på Herøya.

Det er vurdert transformatorstasjoner øst for Porsgrunn – ved Lanner/ Lillegård og Solum. Ulemper ved ledningsomlegging ble lagt til grunn for at alternativene ble forkastet tidlig.

2.1.5. Bruk av sjøkabel

I innspillene er det flere, deriblant Statsforvalteren³, som ønsker at sjøkabelalternativene som omtalt og forkastet i meldingen, samt vurdering av helt nye sjøkabler, skal utredes videre. For de som allerede er forkastet (Alternativ 1.06, 1.07 og 1.08), ble dette gjort med følgende begrunnelse:

Sjøkabel har større kostnader enn kraftledninger på land og kortere levetid. For at det skal være aktuelt å bygge sjøkabel må den høye ekstrakostnaden veies opp av gevinsten, eksempelvis å redusere store naturinngrep på land eller andre negative virkninger av landanlegg. Selv om sjøkabelalternativ kan virke som en enkel løsning, vil også slike anlegg føre til inngrep. Kabel vil beslaglegge areal på sjøbunnen, og også på land. Det vil blant annet være behov for kabeltraseer på land med muffeanlegg, opparbeidelse av areal til disse formål, inkludert veier og relativt store inngjerdete arealer. Deretter skal luftledninger erstatte kabel over landområder.

Det er ikke mulig å koble regionalnettledningene til Lede til en sjøkabel. Ved påkoblingspunkter må sjøkabel føres på land med tilhørende muffeanlegg som beskrevet i meldingen, og deretter kobles videre. Sjøkabel kan med andre ord ikke føres over lange strekninger uten jevnlig og føres inn på land. Dette er både fordyrende og arealkrevende.

3. Rangering av traseer og stasjonsalternativ

Statnett har kommet noe videre i sine vurderinger etter at utkast til melding med utredningsprogram ble oversendt NVE. Statnett mener nå at den nye informasjonen tilsier at enkelte av de meldte alternativene allerede nå kan legges vekk.

3.1.1. Alternativ 2.0 vs. Alternativ 4.0

Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dette begrunnes i følgende:

- Alternativ 4.0 tilfredsstiller i større grad forventet systemteknisk behov i regionalnettet. Lede har spilt inn at Alternativ 4.0 er det mest fordelaktige alternativet med bakgrunn i at dette alternativet i større grad følger eksisterende regionalnett hvor det på sikt kan bli hensiktsmessig å etablere utvekslingspunkt mot transmisjonsnettet. Lede forventer større behov for økt transformeringskapasitet langs den søndre traséen som følge av industrikunder, byutvikling og havneområder, samt tilknytning av ny strømproduksjon. Langs alternativ 2.0 er det god kapasitet til forbruk og produksjon. I tillegg har Lede signalisert at de vurderer å overta dagens 300 kV ledninger langs Alternativ 2.0 som Statnett har meldt at saneres. Lede kan ha systemteknisk nytte av å utnytte ledningen i dens restlevetid. Lede skal da benytte denne i sitt nett.
- Risiko og sårbarhet for naturfarer og utilsiktede hendelser vil være lavere når sentralnettetlinjene har ulik geografisk plassering. Forsyningssikkerheten er dermed bedre for alt.4 enn ved alt. 2.

Det har kommet innspill som favoriserer alternativ 2.0 over alternativ 4.0, og motsatt. Langs Alternativ 2.0 har det kommet flere innspill som kommenterer på verdifulle kulturlandskaps-, natur- og friluftslivsområder, blant annet i området ved Heståsen og Gjerpensdalen øst for Skien. I dette området påpeker også Statsforvalteren at samlet belastning allerede er høy. Det er også kommet innspill store frilufts- natur og kulturminneverdier langs meldte alternativ 4.0. Konkrete vurdering av påvirkninger og konsekvenser ved alternativ 4.0 skal utredes i det videre arbeidet. Konsekvensutredningen vil også inneholde forslag til avbøtende tiltak. Det er ikke ønskelig å videreføre alternativ 2.0, ut fra at det er mer framtidsrettet og støtter bedre et systemteknisk behov hos Lede.

Tilpasninger og avbøtende tiltak for alternativ 4.0 i det videre arbeidet kan sees på, for å eventuelt imøtekomme innspill fra Larvik og Sandefjord kommune.

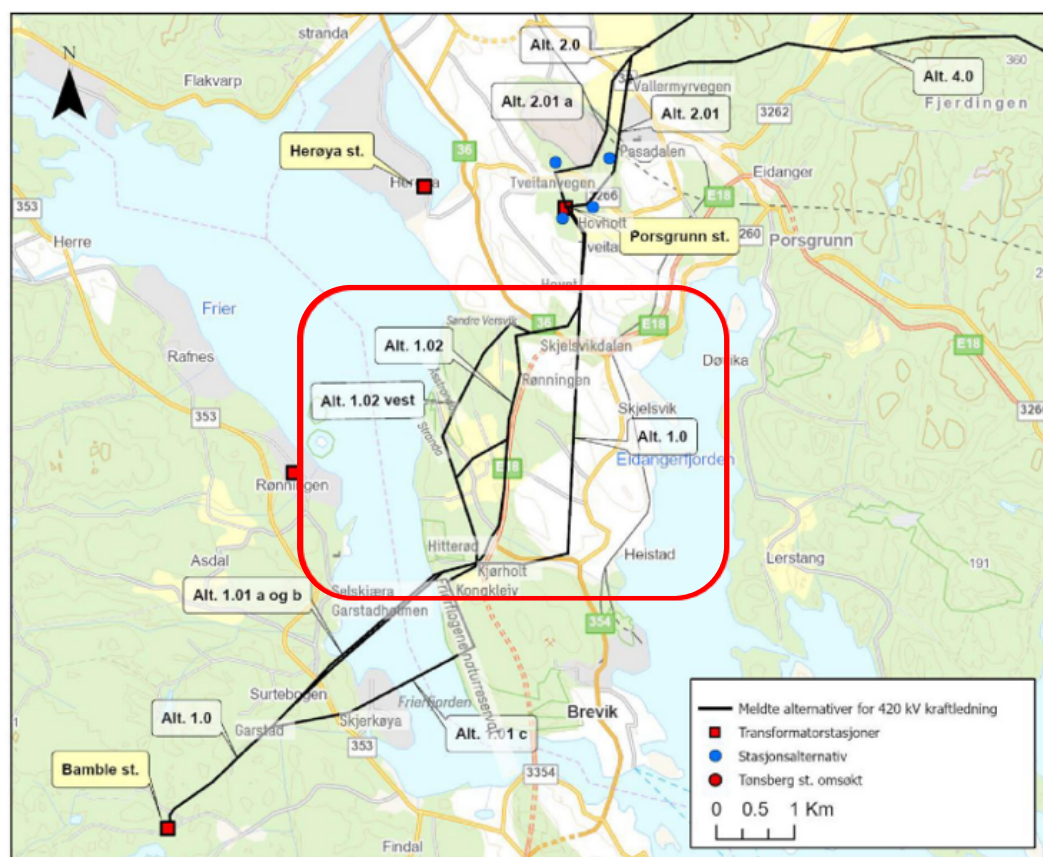
³ 189

3.1.2. Alternativ 1.0, 1.02 og 1.02 vest

Basert på innspill⁴ og foreliggende kunnskap, anbefaler Statnett at alternativ 1.02 konsekvensutredes i det videre arbeidet. Som flere innspill kommenterer, vil Alternativ 1.02 vest medføre nærføring/ direkte berøring av eksisterende og pågående verneområder/ naturreservater. Alternativ 1.02 vest er ønsket vi derfor ikke å videreføre. Statnett vurderer at de negative konsekvensene for natur (naturreservater) og friluftslivsområder vil bli større enn ved øvrige alternativ.

Alternativ 1.0 går gjennom et område med delvis tett boligbebyggelse. Bygging av ny ledning vil måtte skje i forkant av en eventuell sanering (dersom ikke Lede overtar eksisterende ledning) som igjen vil medføre innløsning av en rekke boliger og således at hele nærområder fragmenteres. Alternativ 1.0 ønskes ikke videreføre.

Det anbefales at alternativ 1.02 konsekvensutredes videre.

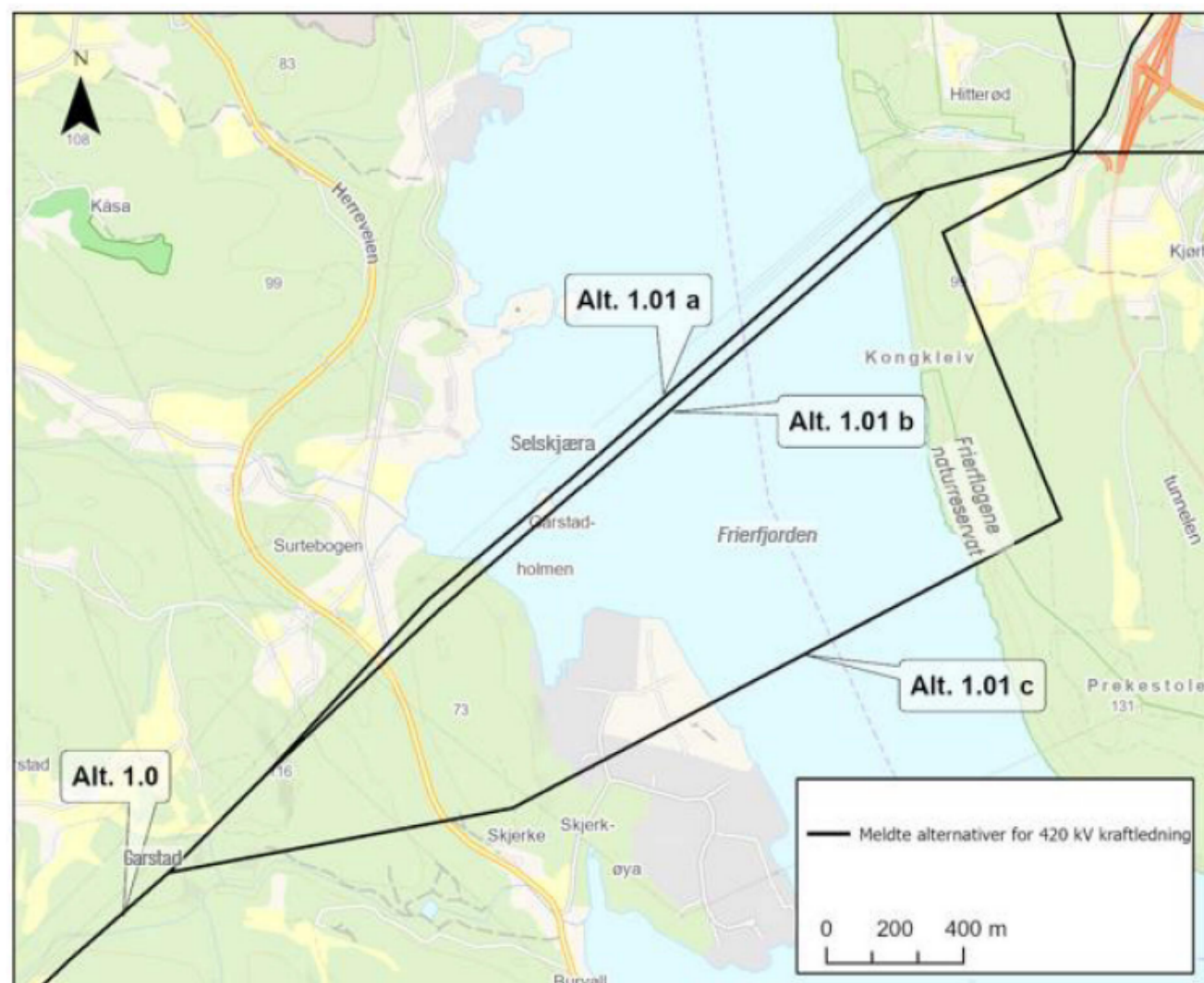
Figur 10 Meldte alternativ mellom Bamble og Porsgrunn med alternativene 1.0, 1.02 og 1.02 vest.. Kilde: [Melding Spenningsoppgradering \(420 kV\) Bamble, Porsgrunn, Tønsberg \(Statnett\)](#)

3.1.3. Alternativ 1.01 a, b og c

Det er meldt tre alternativer for fjordkryssing over Frierfjorden, hvorav to av alternativene (1.01 a og b som vist i Figur 10) innebærer en parallellføring med dagens fjordkryssing. Alternativ 1.01 c lengst sør innebærer en kortere fjordkryssing, men alternativet lander til gjengjeld i en del av et sammenhengende rekreasjonsområde (Frierflogene) som også er avsatt til naturreservat. Statnett vurderer det som minst konfliktfylt å utrede parallellføring med dagens ledning videre, heller enn å ha en fjordkryssing lenger sør over Skjerkøya. Statnett foreslår at alternativ 1.01 c legges vekk i endelig utredningsprogram, som også støttes av enkelte innspill⁵.

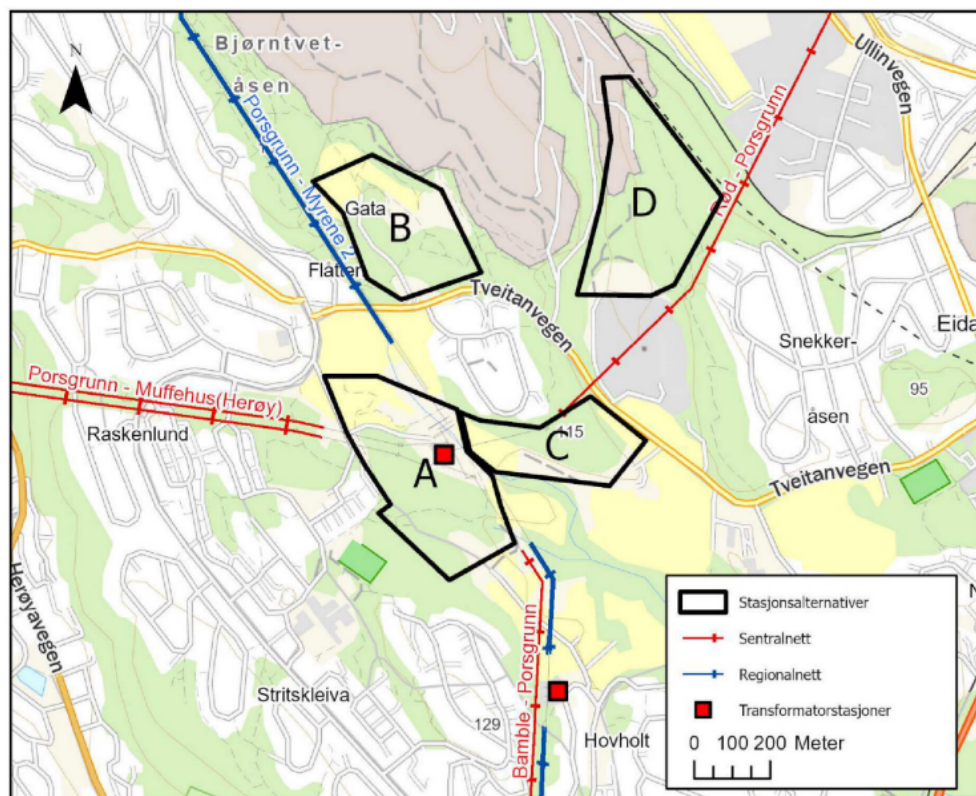
⁴ 98, 115, 121 og 155.

⁵ 45, 166 og 189

Figur 11 Meldte alternativ ved kryssing av Frierfjorden med alternativene 1.01 a, b og c. Kilde: Melding Spanningsoppgradering (420 kV) Bamble, Porsgrunn, Tønsberg (Statnett)

3.1.4. Stasjonsalternativer

Figur 12 Meldte alternativ for plassering av transformatorstasjon som vist i melding. Kilde: Melding Spenningsoppgradering (420 kV) Bamble, Porsgrunn, Tønsberg (Statnett)

Det er mottatt flere innspill ⁶ som kommenterer på de meldte stasjonsalternativene. Beboere og brukere av områdene, ønsker i all hovedsak at alternativ D benyttes til ny transformatorstasjon, da denne i mindre grad vil berøre naturområder, områder for rekreasjon/ friluftsliv samt at visuelle virkninger for selve stasjonsplasseringen ble vurdert som mindre.

Statnett vurderer alternativ A for å gi minst ledningsomlegging og derav beslaglegger mindre urørte naturområder og skog enn f.eks alternativ B som også anses for kompleks å få til (blant annet nærhet til steinbrudd). Alternativ C er lagt bort da den er vanskelig å gjennomføre grunnet grunnforhold og arealbehov. Statnett prioriterer alternativ A, mens alternativ D vurderes videre fram mot konsesjonssøknad. Det er utfordringer knyttet til alternativ D i forhold til nærhet til steinbrudd, grunnforhold og nærhet til jernbanetunnel.

4. Bruk av jordkabel

De overordnede føringene for når man kan bygge luftledning eller kabel i bakken eller i sjøen, har Stortinget bestemt i [stortingsmelding 14 \(2011-2012\)](#). Basert på denne, legger Statnett til grunn noen retningslinjer for når det bør utredes kabel som alternativ til luftledning dersom:

- En luftledning må krysse tettbebygde områder på mer enn 50 km².
- Luftledning kan skjemme kulturminner av stor nasjonal verdi.
- Luftledning kan føre til konflikter med særlig sårbare naturverdier.
- Luftledning kan føre til utilbørlig konflikt med eksisterende arealbruk.
- Det er relevant for å ivareta robusthet for forsyningssikkerhet ved ekstraordinære hendelser.

⁶ 58, 83, 88, 95, 96, 128, 132, 133, 136, 174 og 176

- Det søkes alltid konsesjon basert på samfunnsmessig rasjonalitet.

Både luftspenn og kabel krever arealbeslag og begge vil kunne påvirke miljø, natur og samfunn. Begge løsningene krever også byggeforbudssoner. Byggeforbudsbeltet er normalt ca. 10 m for en jordkabel. Fordi luftledningen må føres gjennom tettbygde områder og kommer i konflikt med eksisterende arealbruk, vil vi vurdere kabel i grøft fra Skjelsvikdalen og inn mot stasjon som et alternativ til luftledning.

Der hvor kabel går opp i ledning må det være et muffeanlegg som sikrer overgang mellom kabel og ledning. Muffesjakten er en arealkrevende betongkonstruksjon med ca. 11 meters høyde, og nødvendig areal for et muffeanlegg er ca. 4 da for spenningsnivå 420 kV.

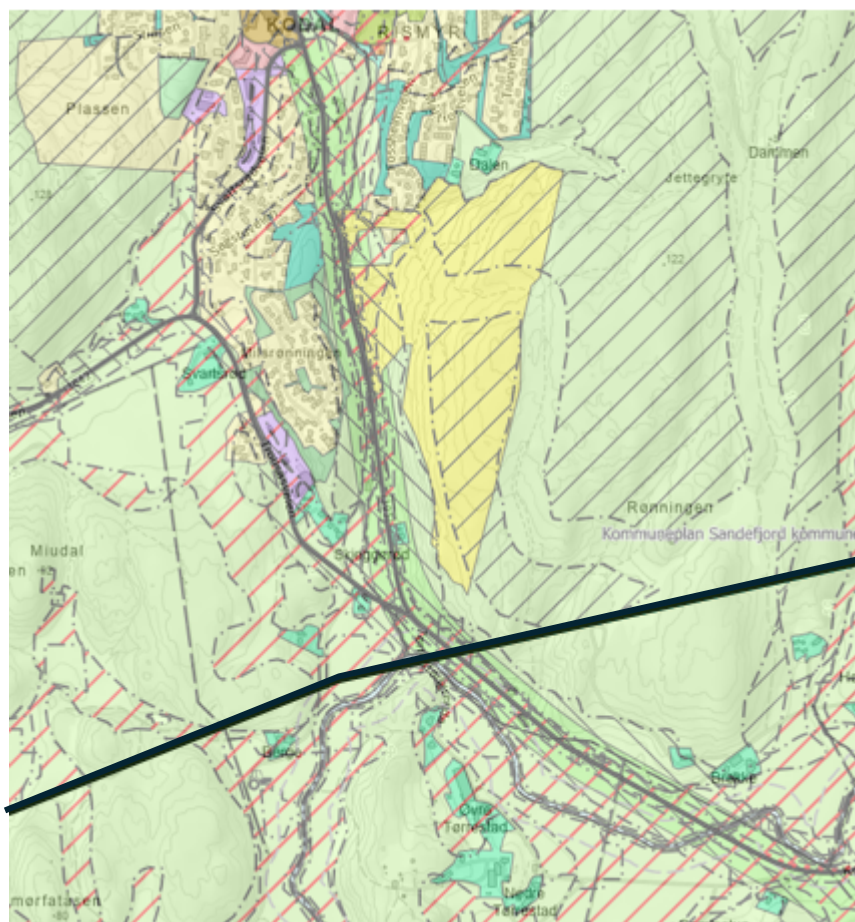

Figur 13 Eksempelbilde muffesjakt (avslutning 420 kV kabel)

5. Kodal

Det har kommet flere innspill og flere har også gått sammen om innspill knyttet til området Kodal og ytret bekymringer for natur-, rekreasjons- og boligområdet her dersom meldte trase alternativ 4.0 realiseres. Sandefjord kommune har også løftet området Kodal i varsel om innsigelse. Det vises blant annet til et område avsatt til fremtidig boligbebyggelse i kommuneplanens arealdel, om lag 90 meter nord for meldte trasé.

I det videre arbeidet med konsekvensutredninger vil vi se på justeringer av traseen, men det vil kunne gi tilsvarende utfordringer med nærføring til bebyggelse, jordbruksareal samt at kryssing av Goksjøområdet i vest også må hensynta hekkende fugl og natur og må ses i sammenheng med ved videre linjeføring mot Kodal.

Figur 14 Meldt trase i Kodal med kart over kommuneplanens arealdel. Mørk gult areal indikerer område for framtidig boligbebyggelse

6. Elektromagnetiske felt (EMF) og nærhet til bebyggelse

Magnetfeltstyrke langs ledningen vil bli beregnet i det videre arbeidet. Det er normalt sett ikke farlig å leve og oppholde seg i nærheten av en ledning. Grenseverdien for magnetfelt for strømnnett i Norge er 200 μT for befolkningen. Denne grenseverdien gjelder for kortvarig opphold som lek, passering osv. Normalt sett blir man ikke eksponert for så høye verdier.

Strålevernforskriftens § 5 stiller krav om utredning dersom årsgjennomsnittet overstiger 0,4 μT i bygninger hvor mennesker, og spesielt barn, har langvarig opphold. Dette gjelder eksempelvis for boliger, skole og barnehage. 0,4 μT er en grenseverdi for utredningsplikt – ikke for helseeffekter. Utredningsplikten innebærer at man må se på om det er mulig med andre løsninger for å begrense EMF der nivåene overstiger 0,4 μT . I området rundt Hovet vil det derfor, som nevnt i kap. 4, vurderes jordkabel som avbøtende løsning for luftledning.

Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet (DSA) er fagmyndighet for elektromagnetiske felt i Norge, og har ansvar for oppfølging av regelverk. De vil få konsesjonssøknaden på høring. DSA har innsigelsesrett.

Konsekvenser i forhold til EMF vurderes ut fra et årsgjennomsnitt. Det forventes ca. 10% høyere middelstrøm på vinteren, og ca. 10 % lavere middelstrøm på sommeren, i forhold til årssnittet. Dette vil bli omtalt i videre vurderinger av magnetfelt. Nettets kapasitet legges til grunn i beregninger, noe som betyr at beregningene er å anse som konservative.

7. Innhold i melding kontra det som kom fram på høringsmøter

Det har kommet innspill⁷ om at det er utfordrende å kunne forholde seg til meldingen som et kunnskapsgrunnlag, når ny informasjon er delt i ettertid av oversendelse av melding. Statnett vurderer dette som en naturlig del av slike prosesser, og at det er ryddig å dele ny informasjon når det foreligger. Statnett er uenig i at dette ikke bidrar til en demokratisk prosess og det er for øvrig NVE som fastsetter utredningsprogrammet.

8. Om innløsning av bebyggelse

I enkelte tilfeller kan bygging av høyspentlinjer komme i direkte konflikt med eksisterende bygninger, eller så nær at det ikke anses helsemessig forsvarlig å bo der. Da kan det bli nødvendig å innløse bygninger. Dette gjelder kun bygninger hvor det er vanlig med varig opphold, som boliger, skoler, barnehager, kontorbygninger og lignende.

Å innløse bygninger er et svært inngripende tiltak i den private eiendomsretten. Derfor må det foreligge sterke grunner for at dette er nødvendig. Statnett understreker at innløsning av boliger sjeldent er nødvendig ved bygging av nye høyspentlinjer. Det er krav om å finne avbøtende tiltak for å unngå behov for innløsning. Dersom innløsning blir aktuelt, har grunneier krav på erstatning etter vederlagsloven.

9. Om nærføring til bolig

Flere innspill knytter seg til bekymring for redusert boligverdi som følge av nærhet til tiltaket. Et høyspenningstiltak vil i enkelte tilfeller kunne føre til tap av verdi på bolig. Traséalternativene i en meldingsfase innebærer ingen juridisk båndlegging av områder, slik som for eksempel et bygge- og deleforbud etter plan- og bygningsloven. Det kan ha påvirkning for nærområdet at det ligger en «planskygge» over et område. Dette er forhold som ikke har erstatningsmessig vern.

Erstatning for nærføringsulempen som følge av en høyspenttrasé, kan være aktuelt i noen tilfeller. Dette vurderes særskilt for hver enkelt eiendom og det vurderes først når det er bestemt hvilken trasé som skal bygges. Tålegrensen for ulemper er etter loven generelt høy.

Vurdering av eiendomsverdi er normalt sett ikke noe som inngår i utredningsprogrammet til NVE.

10. Dialog med grunneiere; masteplassering, anleggsveier osv.

I flere innspill bes det om dialog i det videre arbeidet og spesielt med hensyn til konkrete masteplasseringer. Det vil i den senere prosessen bli opprettet dialog med grunneiere og rettighetshavere, med hensyn på å finne gode løsninger for partene, og minimere ulemper. Statnett vil erverve nødvendige rettigheter til å sette opp master og anlegge veier eller bruke eksisterende veier for adkomst, og andre nødvendige rettigheter knyttet til bygging av tiltaket og utføre nødvendig tilsyn og vedlikehold i driftsfasen. Det er på nåværende stadium kartlagt eksisterende veier i de aktuelle områdene.

11. Unntak fra krav om konseptvalgutredning

Som det framkommer i melding som har vært på høring, skal det i utgangspunktet utarbeides en konseptvalgutredning (KVU) for kraftledninger med spenningsnivå 300 kV eller mer, og med en lengde på over 20 km. Det er imidlertid unntak for KVU ved oppgradering av eksisterende anlegg. I brev fra Energidepartementet av 30. juni 2023 ble Statnett informert om at dette tiltaket er å betrakte som en spenningsoppgradering og derav ikke er underlagt krav om KVU.

12. Kryssing av Farrisvannet og andre drikkevannskilder

Flere innspill⁸ er knyttet til kryssing av Farrisvannet. Kryssing av Farrisvannet er søkt å skje i et område der kryssingen over vannet/ «fjordspenn» blir kortest mulig. Dette har bidratt til at man har foreslått kryssing lenger nord der spennet blir kortere, og der parallellføring med eksisterende ledninger kan være en mulighet, ved kryssing over Bjørnøya. Meldt alternativ over Bjørnøya er foretrukket

⁷ Innspill nummer 53

⁸ Se innspill 70, 72, 78, 108, 110, 113, 117 og 189

også fordi en kan opprettholde trygg avstand til drikkevannskilden. Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann. Statnett fraråder alternativ via Eikenesøya, Ingersøy og Fiskøya av hensyn til anleggsgjennomføring.

Det er også vurdert ytterligere ett alternativ mellom de to meldte alternativene, men dette området er aktuelt som frivillig vern og derfor forkastet.

Statnett vil vurdere høyere master ved kryssing av Farrisvannet for å unngå/begrense skogrydding av kantvegetasjon.

Lede har tidligere gjort bunnkartlegging av Farris. Sjøkabel i Farris har vært vurdert, og er forkastet av fare for forurensning av Farris som drikkevannskilde og bunnforhold/topografi i/ved Farris. En kabel medfører også betydelige fysiske tiltak på land i og ved drikkevannskilden.

13. Varianter langs alternativ 2.0

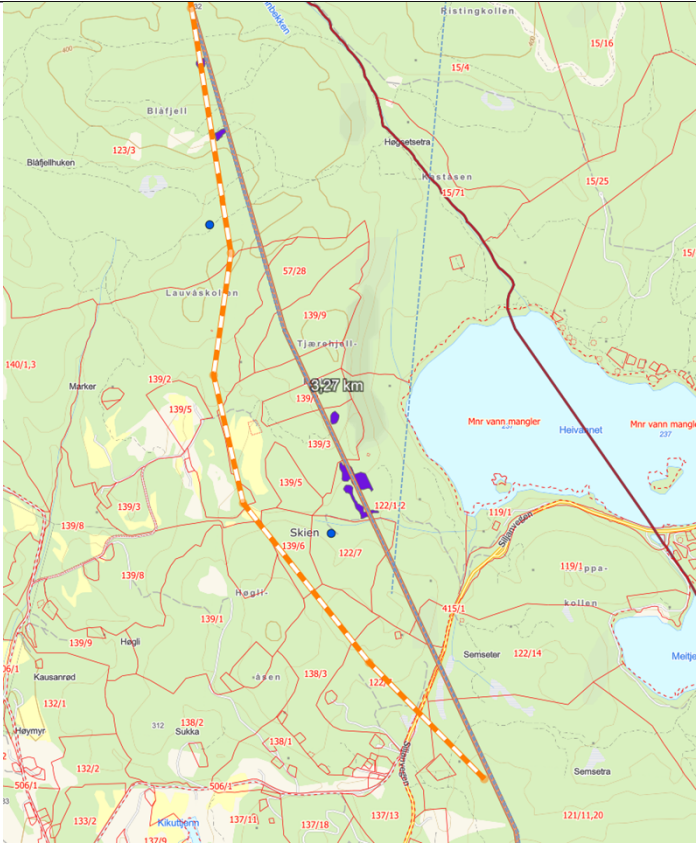
Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dersom Alternativ 2.0 utredes videre kan varianter av traseen vurderes nærmere, blant annet i henhold til mottatte innspill.

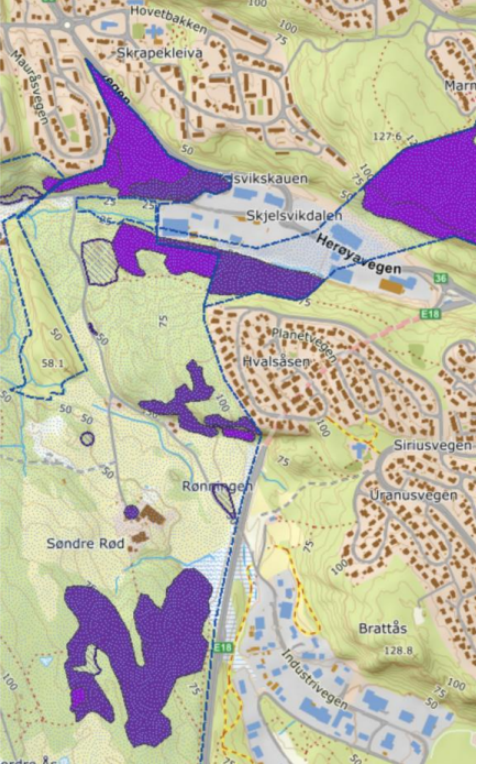
14. Oppsummering av innspill med kommentarer

NVEs saksnr: 202404973

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/mærknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
Allmenne interesser (organisasjoner, vel mv.)					
61	Bente Hagen / Elevrådet ved Grønli skole	Støtter behovet for mer strøm til kommunen, men mener Pasadalen er det beste alternativet for ny trafostasjon fordi andre lokasjoner vil fjerne viktige nærfriluftsområder som brukes av elever og lokalsamfunnet. Områdene ligger så nær skolen at de brukes i skoletiden	Innspillet tas til orientering. Alternativer skal vurderes i forhold til nærfriluftsområder, men også andre forhold som driftssikkerhet, grunnforhold m.m må vurderes som grunnlag for anbefalt transformatorstasjon.	Transformator -stasjon	
65	Hedrum Bondelag	Har innspill om særskilte utfordringer som høyspentledninger kan gi for presisjonsjordbruk og dronebruk. Konsekvensutredning må dokumentere driftsmessige begrensninger for droner under og nær linjen og beskrive konsekvenser for presisjons- og bærekraftstiltak samt økonomisk kompensasjon som vil bli gitt ved ulemper. De ber om detaljerte kartfestede beregninger av midlertidige og permanente arealinngrep og at Alternativ 5 og parallellføring langs E18 må utredes som fullverdige alternativer. Bondelaget ber også om involvering av berørte grunneiere og vurdering av økonomisk kompensasjon ved dokumenterte driftsulemper. Bondelaget viser særlig bekymring for Alternativ 4 som går gjennom sammenhengende fulldyrket radkulturjord.	Det vises til pkt. 3.1.2, 3.1.3 og 10 i innledende kapitler. Konsekvenser for landbruket utredes og vurderes med hensyn til matproduksjon, drift og økonomiske tap, samt krav til avbøtende tiltak. Innspillet ellers tas til orientering.	Flere alternativ	Landbruk og andre naturressurser
67	Gjerpen og Solum skogeierlag v/ Ole Amlie	Sammenslutning av skogeiere i Gjerpen og Solum i Skien kommune. Anbefaler alternativ 4 da de mener dette gir mindre naturinngrep og landskapsforringelse enn Alternativ 2. Fragmentering av skogseiendommer vil forringe verdien på eiendommen i form av restriksjoner for skogsdrift, jakt og annen bruk av eiendommene. Mener Alternativ 2 gir størst naturinngrep i Skien. Nevner særlig skogen ved Heståsen, Vealøs og Blåfjell som er produktiv og i aktiv bruk. Har stor verdi for lokalbefolkningen og naturinteresserte. Mener til slutt at det ikke er dokumentert at Alternativ 2 gir bedre samfunnsnytte enn Alternativ 4 og at derfor bør Alternativ 2 velges.	Konsekvensutredninger som skal gjennomføres i neste fase vil si noe om hvordan tiltaket vil påvirke og evt. forringe skog, natur og landskap langs de ulike alternativene. Det samme gjelder for samfunnsøkonomisk nytte som også vil bli vurdert i det senere. Statnett har et krav om å tilrettelegge for et anlegg som er økonomisk forsvarlig/ ikke unødvendig dyrt. Dette betyr at større omveier med ledninger ikke er regningssvarende. Innspillet tas til etterretning. Innspillet tas for øvrig til orientering og det vises til kapittel 3 i innledende vurdering.	2.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap Samfunns- økonomisk vurdering og tekniske forhold
78	Birdlife UNNTATT OFFENTLIGHE T	Etterspør mer utredninger for parallellføring med nye E18. Vil gi økt forsyningssikkerhet sammenlignet med å anlegge i skogsområder og vil unngå fragmentering av natur. Vil dessuten være mer positivt i forhold til skogsfugl og landskap. Alternativ 4.0 berører også område som er i prosess med frivillig vern.		Flere alternativ	Naturmangfold Avbøtende tiltak
88	Finn Werner Bekken v/ Skrukkerødtopp en vel Til NVE: Bør dokumentet			Transformator -stasjon	

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
	unntas offentligheten?				
93	Jordvernforenin gen i Telemark	Behandlet innspill i styremøtet. Forståelse for at det er behov for mer kraft, men opptatt av dyrka mark som begrenset ressurs. Jordbruksarealene i Grenland er blant de beste i landet, men nydyrking er begrenset. Mastepunkt/ - plassering utgjør størst utfordring for dyrka mark. Viktig at ledningene har en viss høyde over terreng for å muliggjøre bruk av ulike jordbruksmaskiner. Alternativ C og B legger beslag på dyrka mark. Alternativ D oppfattes som beste løsning og Alternativ A nest beste. Opptatt av viktigheten av at dyrka mark som omdisponeres midlertidig i anleggs- og byggefasen, blir tilbakeført til sin opprinnelige stand. Det må utarbeides en matjordplan.	Det vil i all hovedsak søkes å unngå plassering av master på dyrka/ dyrbar mark. Det vil dessuten tas initiativ til dialog med grunneiere når endelig masteplassering skal bestemmes. Matjordplan utarbeides som del av arbeidet med detaljplan (evt. konsesjonssøknad). Innspillet tas for øvrig til orientering.		Landbruk og andre naturressurser
94	Erik Hoen- Lund v/ grunneiere i Høgliåsen, DRMA AS	Seks grunneiere som ber om at ledning legges utenom Høgliåsen/Tjærehjellkollen og området derfra mot riksvei 32. Området benyttes til skogbruk og friluftsliv. Basaltressurs av høy kvalitet (ref. NGU). Ledning vil fragmentere naturen, gi varige landskapsinngrep og sterilisere langsiktige grus- og pukkverksressurser. Ber om at utredningsprogrammet tar inn ivaretagelse av profil og at ledningen følger dalfører/ området med lav visuell påvirkning og unngår mineraluttak. Områder med masseuttak hvor uttak er påregnelig innen planhorisonten. Traseen bør unngås for ikke å binde opp en samfunnsressurs. Ryddebelter gir varig arealbeslag og stor visuell effekt over åsrygger. Der fuglemerking ikke vurderes å være tilstrekkelig, bør kort jordkabel vurderes. Viser til NGUs dokumentasjon av grunnforhold. Basalt med moderat overdekning. Ber NVE fastsette melding med utredningsprogram som fastsetter: - Korridoren styres utenom Høgliåsen- Rv. 32/ Tjærehjellkollen. - Etterspør en begrunnet alternativvurdering som viser hvorfor ikke justering er mulig, samt virkninger av ulike mastetyper/ høyder og eventuell kort jordkabel på sårbar del. - Minstekrav til beslutningsgrunnlag som leveres med KU: geometri og areal, landskap/ visualisering, EMF- beregninger, naturmangfold og fugl inkl. arts- og stedsspesifikke tiltak der merking ikke forventes å være tilstrekkelig og plan for bygge- og driftsfasen med oversikt over midlertidige beslag og faselegging som ivaretar pågående virksomhet og friluftsliv. - Vurdering av kumulative effekter (eksisterende ledninger/ veier/ ryddegater) og hvordan trasévalget kan redusere samlet belastning i landskapet. - Føringer om at tiltaket ikke beslaglegger dalsøkkets oppstillings- og logistikk-løsning ikke beslaglegges og profilåsen settes igjen	Statnett vil vurdere mottatt informasjon i det videre arbeidet. Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dersom Alternativ 2.0 utredes videre kan alternativ trasé vurderes nærmere. Foreløpige vurderes alternativ trasé å ha noe større ulemper for bebyggelse når den legges vest for Høgliåsen og Tjærehjellkollen. Eventuell erstatning for tapte muligheter for uttak av bergressurser skal følge ekspropriasjonsrettslige prinsipper og rettspraksis. Det skal vektlegges eventuelle tilpasningsmuligheter man har, for å minimere tapet.	2.0	Landskap EMF Avbøtende tiltak Naturmangfold Friluftsliv Landbruk og andre natur- ressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		- Klargjøring av erstatningsprinsipper i KU- grunnlaget og krav om bankgaranti/ milepælsutbetaling ved forhåndstiltredelse. Full erstatning etter grl. § 105. Også for tap av masser, tap av arealleie osv. KU skal redegjøre for volumgrunnlag og forutsetninger for påregnelig framtidig utnyttelse. - Ber om at det innhentes innspill fra fylkeskommunens regiongeolog om ressursens kvalitet, volum og logistikkfortrinn. - Ber om at NVE dekker alle advokatutgifter hvis ledning krysser deres område. Vedlagt innspillet ligger faktaark og analyser fra NGU, pukkforekomster i Grenland og kildehenvisninger			
99	Porsgrunn INP (industri- og næringsparti)	Støtter realisering av tiltaket. Støtter alternativ D og alternativ 1.02 og 4.	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til kap. 3 innledningsvis.	Transformator -stasjon, Alternativ 1.02 og 4	Alternativer
104	Hvalsåsen velforening/ Katrín Nord- Varhaug	Representerer beboere på Hvalsåsen/ Brattås i Porsgrunn (Siriusvegen, Planetvegen og Kometvegen). Opptatt av Alternativ 1.02, 1.02 vest og 1.0. Bekymret for ny ledning og hvordan denne vil påvirke naturen, landskapet og livskvalitet. Kan ikke akseptere en ledning som gir klart negative konsekvenser for beboerne og naturmiljø. Alternativ 1.02 vil rasere Hvalsåsen. Master må plasseres så lavt som mulig i terrenget, utenfor synsfelt til beboerne. Damping av støy og visuelle konsekvenser. Trase 1.02 er vist altfor nært eksisterende boligområde. Understreker at det er fine natur- og turområder i nærheten. Alternativ 1.02 vil ødelegge naturtyper klassifisert som svært høy/ høy kvalitet. Ny linje må plasseres skånsomt mtp. naturinngrep.	Innspillet tas til orientering. Konsekvensutredningen og videre detaljering vil spesielt vurdere de innspilte forslagene til avbøtende tiltak med mastehøyder, og i tillegg vegetasjonsskjerm mellom kraftledningen og bebyggelse. Statnett har vurdert jordkabel i dette området, og ser at dette vil bli en teknisk svært vanskelig og dyr løsning. Det vurderes en kortere jordkabel fra Hovet og mot Porsgrunn stasjon.	1.02, 1.02 vest og 1.0	Naturmangfold Landskap og visualisering Friluftsliv

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		 Figur 15 Vedlagt kart over naturverdier	 Figur 16 Utklipp 3D- modell over området ved Hvalsåsen		
109	Arnadal Nærmiljøutvalg	Har etablert kulturminnestien Valbergrunden i 2019 som blant annet går innom Tyttebæråsen. Alternativ trase går rett over Tyttebæråsen hvor det er montert sittebenk og etablert bål plass. Brukes av mange i området, også av skoler, speidere, orienteringsgruppe og ryttere. Mener en kraftgate vil ødelegge de fine kvalitetene i området.	Tyttebæråsen ligger nord for nordre variant ved Borgerskogen. Flere innspill peker på at alternativet ved Borgerskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte/ Tyttebæråsen. Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgerskogen næringspark som foretrukket trasé.	4.0	Friluftsliv
117	Dag Thorstensen / Larvik & Omegns Turistforening (LOT)	Ber om at traseene i størst mulig grad legges langs eksisterende traseer for å redusere nedbygging av skog, myr og jord, og for å begrense negative virkninger for friluftsliv og turstier. For Larvik kommune anbefales de nordre alternativ 2.0 som beste løsning og tar sterk avstand til alternativ 4.0 fordi dette berører Farris, viktige friluftsområder (bl.a. Vestmarka, Bjørnøya) og populære turisthytter («Lauvesetra», «Padlehytta»). LOT ber også om at sjøkabel utredes ved kryssing av Farris og ønsker at naturmangfold- og friluftslivutredningene gjøres mer detaljerte. De ber om medvirkning fra frivilligheten videre i konsekvensutredningene. Støtter: Alternativ 2.0 (nordre alternativ) som beste trasé gjennom Larvik. Sterk motstand mot: Alternativ 4.0 (berører Farris og viktige friluftsområder). Noterer at Alternativ 3.0 (sør) er forkastet og at det var positivt fra deres ståsted. Krever at sjøkabel utredes dersom Farris skal krysses.	Konsekvenser for friluftsliv og naturmangfold vil bli utredet. Statnett anbefaler i det videre at Alternativ 4.0 utredes mellom Porsgrunn og Tønsberg. Det vises til kapittel 3 innledningsvis. Lede har tidligere gjort bunnkartlegging av Farris. Sjøkabel i Farris har vært vurdert, og er forkastet av fare for forurensning av Farris som drikkevannskilde og bunnforhold/topografi i/ved Farris. En kabel medfører også betydelige fysiske tiltak på land i og ved drikkevannskilden. Meldt alternativ over Bjørnøya er foretrukket fordi en kan opprettholde trygg avstand til drikkevannskilden. Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann.	4.0 og 2.0	Friluftsliv Naturmangfold

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
			Statnett vil vurdere høyere master for å unngå/begrense skogrydding av kantvegetasjon.		
123 og 158	SLETTA HUNDEKLUBB	Sletta Hundeklubb motsatte seg traseer som går gjennom Bjørntvedtskogen ved Porsgrunn. Klubben understreker at området har høy natur- og friluftsverdi, fungerer som bynært rekreasjonsområde og viktig frivillig møteplass for mange, og mener at konsekvensene av en kraftledning vil være irreversible og uforholdsmessige. De ber om at alle traseforslag som berører Bjørntvedtskogen og klubbens anlegg tas ut av videre behandling, og at mindre skadelige alternativer og samlokalisering med eksisterende infrastruktur prioriteres. Viser til føre- var- prinsippet og naturmangfoldlovens føringer. Traseforslag mellom Bamble/Porsgrunn og Tønsberg som berører Bjørntvedtskogen bør ikke vurderes videre.	Innspillet tas til orientering og vil bli vurdert i det videre arbeidet. Det vises til kap. 4.1.4 innledningsvis i forhold til Statnetts rangering av stasjonsalternativer.	Stasjons- alternativ	Naturmangfold Friluftsliv
127	LO Grenland	LO Grenland organiserer om lag 18 000 medlemmer i Siljan, Skien, Porsgrunn og Bamble. Støtter Statnetts spenningsoppgradering, fordi rask nettkapasitet er kritisk for å sikre arbeidsplasser, industrien og grønn omstilling i Grenland. Prosjektet må gjennomføres raskt; forsinkelser kan føre til nedleggelse av viktige bedrifter. Ber NVE prioritere konsesjonsbehandling, sikre god regional koordinering og opprettholde tett dialog. Ber om at alternative løsninger som kan gi raskere fremdrift — spesielt ombygging/oppgradering av eksisterende Porsgrunn transformatorstasjon. Påpeker risiko for konflikt med Bjørntvedt kalksteinsbrudd. Alternativ D bør vurderes tatt ut dersom risikoen ikke kan håndteres.	Statnett tar med seg at økt nettkapasitet er viktig for å sikre arbeidsplasser, industrien og grønn omstilling i Grenland. Vi registrerer også bekymringen for at forsinkelser kan gi alvorlige konsekvenser for bedrifter, og ønsket om prioritet i konsesjonsbehandlingen. Prosjektet har fokus på framgang og kvalitet i behandling av konsesjonssaken med NVE og regionale myndigheter, og legge vekt på effektiv regional koordinering og dialog. Risiko knyttet til Bjørntvedt kalksteinsbrudd og konsekvenser for trasevalg vil bli vurdert i det videre arbeidet med konsekvensutredninger og i ROS-analyse som skal følge konsesjonssøknaden.	Stasjons- alternativ	
139	FORUM FOR NATUR OG FRILUFTSLIV I VESTFOLD	Felles høringssvar fra mange organisasjoner i FNF Vestfold og FNF Telemark (natur-, friluft-, jakt/fiske-, speider-, orientering-, DNT-, 4H-, padle-, botanikk-, sopp- og syklistforeninger m.fl.). Krever mer helhetlige, detaljerte og medvirkende konsekvensutredninger. De ber om at eksisterende traséer gjenbrukes der mulig, grundigere utredning av 0-alternativet, kartlegging av kumulative effekter og arealbeslag, mer detaljert naturkartlegging (inkl. rødlistede arter, moser og lav), bedre kartlegging av sammenhengende inngrepsfri natur, krav om medvirkning og lokale møter, konkrete naturpositive og avbøtende tiltak (revegetering, restaurering, restaurering av gamle traséer), samt at byggeaktiviteter og anleggsmetoder tilpasses for å unngå skade. De legger ved en prioritert liste over områder som bør utredes nærmere for alternativ 2 og 4.	Krav om helhetlige og detaljerte konsekvensutredninger vil bli vektlagt i utredningsprogrammet og ved videre alternativvurdering. For flere av fagtemaene er det krav om dialog med relevante foreninger/ kjentmenn. 0-alternativet og kumulative virkninger vil bli grundigere beskrevet og vurdert. Arealbeslag, fragmentering og effekter vil analyseres og dokumenteres. Forslag om møter og økt medvirkning tas til etterretning. Det vil bli vurdert flere møteplasser og befaringer med berørte organisasjoner og lokale aktører.	Alternativ0, 2 og 4	Naturmangfold Friluftsliv Avbøtende tiltak
141	BESTE- FORELDRENE S	Støtter behovet for nettforsterkning, men krever at utbyggingen skjer bærekraftig med minimal skade på natur, biologisk mangfold og friluftsliv. De etterlyser grundig naturkartlegging og klar informasjon om konkrete inngrep for de ulike traséene.	Konsekvenser for temaer nevnt i innspillet vil blir utredet i arbeidet med konsekvensutredninger. Det vil bli stilt krav om NiN- kartlegging. Innspillet tas til orientering		Naturmangfold Friluftsliv Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
	KLIMAAKSJON TELEMARK	Jordkabel bør foretrekkes der det er miljømessig forsvarlig — spesielt nevnes Gjerpensdalen — og at løsninger skal tåle et hundreårsperspektiv. De slutter seg til BirdLife sine krav om nødvendige utredninger.			
150	Thorleif Müller /Jordvern Vestfold	Legger vekt på vern av matjord, krav om at begge trasealternativ utredes likt, og krever særskilte utredninger for presisjonsjordbruk (GNSS/RTK) og droner, samt krav til ledningshøyde og kompensasjon ved driftsulemper. Krever at begge trasealternativ (bl.a. alternativ 2 og 4) utredes likt; ønsker ikke å peke på foretrukket trase. Forutsetter at eksisterende 300 kV-trase fjernes dersom den ikke overtas, slik at grunneiere får tilbake disponering av arealet.	Hensyn til matjord vil bli vurdert i arbeidet med konsekvensutredninger og om nødvendig vil en matjordplan følge detaljplan. Dersom eksisterende 300 kV ikke overtas av Lede, vil den bli fjernet. Arealet som ikke havner innenfor klausuleringsbelte for andre ledninger, kan disponeres fritt for grunneier. Konsekvenser for landbruket utredes og vurderes med hensyn til matproduksjon, drift og økonomiske tap, samt krav til avbøtende tiltak.	Alternativ 2 og 4	Landbruk og andre naturressurser
152	Dag Ausen / Porsgrunn orienteringslag	Peker på presset på lokale skogsområder brukt til orientering og friluftsliv, krav om å bevare sentrale skogsarealer ved trasevalg, konsekvenser for kartverk og økte kostnader/erstatningsmulighet, anbefaler alternativ D (Pasadalen) ved ny kraftstasjon i Porsgrunn, og ber om at frilufsorganisasjoner (f.eks. FNF Telemark) blir høringsinstans og involvert i videre prosess.	Innspillet tas til orientering		Friluftsliv
161	Telemark Bondelag	Telemark Bondelag støtter innsendt uttalelse fra Vestfold Bondelag og innsendt uttalelse fra Jordvernforeningen i Telemark (Høringinnspill 93)	Innspillet tas til orientering.		Landbruk og andre naturressurser
162	Fritzøe Skoger M S Treschow	Fritzøe Skoger (stor grunneier i flere kommuner i Vestfold og Telemark) aksepterer behovet for ny kapasitet, men krever korrekt erstatning for areal som tas i bruk. De ber om at dagens 300 kV-linje opprettholdes etter at ny linje er etablert (eller eventuelt overtas av Lede uten at effekt må reduseres), fordi eksisterende linje kan være nyttig for framtidig produksjon og forbruk langs traséen. Fritzøe Skoger ønsker parallellføring av linjene så mye som mulig for å redusere samlet inngrep, forenkle logistikk og redusere estetiske konsekvenser. Hvis nordre alternativ beholdes for framtidig utvikling, mener de det er mest fornuftig å anlegge ny trasé i sørlige områder. De påpeker også bergrettigheter rundt Åsumvannet og etterspør hvordan Statnett vil forholde seg ved eventuelle fremtidige gruveprosjekter som krever flytting av master.	Tapt framtidig skogproduksjon skal erstattes fullt ut. Det benyttes fagkyndig personell for registreringer og beregninger. Verdsettingen følger gjeldende rettspraksis. Det er gitt rett til undersøkelser av bergressurser til Fritzøe skoger i 2024 og 2025. Følgene av en eventuell konflikt mellom berguttak og høyspenttrasé (master) vil måtte vurderes nærmere senere i prosessen. Kartlegging av bergressurser inngår i konsekvensutredningen. Erstatning for tapte bergressurser vil i enkelte tilfeller være aktuelt. Det skal tas med i vurderingen hvilke tilpasningsmuligheter som finnes for å redusere tapet.		Landbruk og andre naturressurser
163	LARVIK NÆRINSFORE NING	Understreker at tilgang på kraft er avgjørende for næringslivets konkurranseevne i Larvik og Vestfold, og ber om at trasévalg og tekniske løsninger vurderes i sammenheng med regionale og lokale arealplaner og lokalisering av næringsområder. LNF peker på at nærings- og industriområder i Vestfold/Larvik i hovedsak ligger langs etablert infrastruktur som E18, og at traséer nær E18 kan gi synergier, redusere nye inngrep og gi forutsigbarhet. De ber Statnett og NVE utrede hvordan både sørlige og nordlige traséalternativ påvirker kapasitet og tilknytningsmuligheter for fremtidige næringsområder langs E18.	Innspillet tas til orientering. Det vises til kap. 3 og 4 innledningsvis.	2.0 og 4.0	Landbruk og andre naturressurser Arealbruk og forholdet til planer og verneplaner
165	Naturvern- forbundet i Telemark	Krever at flere tema utredes tydelig i konsekvensutredningen: 1) sikkerhet og beredskap (inkl. sabotasje, sårbarhet og beredskapseffekter av plassering), 2) klima og klimatilpasning (anleggets robusthet mot ekstremvær, flom, skred og effekter på natur og utslipp) og 3) alternativ plassering av transformatorstasjonen (spesielt foreslått alternativ: Porsgrunn øst / Frier Vest/Tråk som eget alternativ fordi området allerede er regulert til industri). De uttrykker bekymring for fragmentering av viktige naturområder øst for Gjerpensdalen og viser til en kartlegging fra Statsforvalteren som peker ut 20 mulige verneområder nær traseen gjennom Skien. Krever at transformatorstasjon i Porsgrunn øst (Frier Vest/Tråk) utredes som eget alternativ.	Sikkerhet og beredskap vurderes i ROS- analyse etter kraftberedskapsforskriften og vil bli en del av NVEs beslutningsunderlag til konsesjonssøknad. Konsekvenser for viktige naturområder vil bli utredet i det videre arbeidet med konsekvensutredninger. Når det gjelder vurdering av andre transformatorstasjonslokaliseringer vises det til pkt. 2.1.4 Innspillet tas til orientering.	2.0 og transformatorstasjon	Klimatilpasning Naturmangfold

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Fraråder trasé øst i Skien pga. naturverdier og mulig verneområder.			
168	Lede AS	Selskapet støtter i hovedsak Statnetts planer som viktige for forsyningssikkerhet, vekst i effektbehov og tilrettelegging for ny produksjon, men peker på en rekke forhold som må tas hensyn til i videre utredninger. Kan bli behov for omlegging og sanering av underliggende nett, og ber om at kostnader ved flytting/omlegging dekkes av tiltakshaver. Lokal planlegging for egne transformatorstasjoner (f.eks. Gulliåsen/Tønsberg) og muligheten for å samlokalisere Ledes anlegg med Statnetts nye Porsgrunn-stasjon. Dokumentet fremhever at trasealternativ 4.0 fremstår som mest gunstig nettmessig, men påpeker behov for videre dialog og avklaringer rundt omlegging av regionalnett og konsekvenser for Ledes anlegg.	Innspillet tas til orientering. Det er viktig for Statnett at ny trase imøtekommer Ledes behov i størst mulig grad. Det vises for øvrig til pkt. 4.1.1 i innledende kapitler.	4.0	Samfunns- økonomiske vurderinger
169	Vestfold Bondelag	Fokuserer på prosess, berørte grunneiere og konsekvenser for landbruket, og krever grundige utredninger og medvirkning for å minimere negative virkninger for matproduksjon og drift. Ber om at både korridor 2 og 4 utredes likeverdig, og viser til at enkelte lokale lag ber om ytterligere alternativer (bl.a. alternativ 5 og parallellføring langs E18). Påpeker mulighet for at Lede kan overta/ikke overta eksisterende 300 kV-trase, og krav om rydding dersom trase fjernes, slik at grunneiere kan disponere arealet. Støtter ikke å peke ut én foretrukket trase selv, men krever at flere alternativer utredes likt.	Konsekvenser for landbruket utredes og vurderes med hensyn til matproduksjon, drift og økonomiske tap, samt krav til avbøtende tiltak. Alternative traseer vil bli vurdert i det videre arbeidet med konsekvensutredninger. Dersom eksisterende 300 kV ikke overtas av Lede, vil den bli fjernet. Arealet som ikke havner innenfor klausuleringsbelte for andre ledninger, kan disponeres fritt for grunneier. Det vises for øvrig til kap. 2 og 3 innledningsvis.	Alternativ 2 og 4	Landbruk og andre naturressurser.
170	Powered by Telemark	Framhever at linjen er svært viktig for å sikre krafttilgang, forutsigbarhet og konkurransekraft for industrien i Grenland, og mener det haster å få prosjektet på plass. Samtidig ber de om effektive lokale prosesser fra Statnett og at løsninger velges med minst mulig negative konsekvenser. Powered by Telemark støtter ikke noe konkret trasealternativ, men ber om at muligheten for å bygge ny trafostasjon på arealet til eksisterende stasjon (riving/bygging på samme sted) utredes, og ber om at konsekvenser for lokal industri (bl.a. Heidelberg Materials og Bjørntvedt kalksteinsbrudd) vurderes særskilt.	Innspillet tas til orientering. Vi skal sikre lokale prosesser, vurdere riving/gjenbygging av trafostasjon, og vurdere trase i for kalksteinsbrudd. Flere traséalternativer utredes.		Landbruk og andre naturressurser ROS
180	DNT Telemark	Organisasjonene støtter behovet for styrket kraftnett, men ber om at konsekvensene for friluftsliv, allemannsretten og nærmiljøets turområder utredes grundigere. De ber om alternativer som reduserer inngrep i etablerte turområder, og etterspør bedre kartlegging av anleggsomfang, forventede inngrep og planlagte avbøtende tiltak — særlig med tanke på mulig påvirkning av stinett og nærturområder.	Konsekvenser for friluftsliv, allmennhetens ferdsel og nærområders aktivitetsmuligheter skal utredes grundigere, med bla. fokus på å begrense inngrep og komme med forslag til avbøtende tiltak.		Friluftsliv Avbøtende tiltak
Private interesser					
25	Lars Martin Lillevold	Bekymret for magnetfeltstyrke langs linjene og betydningen det vil få for tilgrensende boliger. Bor i nærheten av kraftlinjene på Hovet i Hovet Ring 33. Allerede plaget av utbygging av ny tunnel under seg. Stiller spørsmål ved om avstanden vil være forsvarlig nok til at folk kan leve og oppholde seg under ledning og om situasjonen vil bli verre eller bedre enn i dag. Etterspør å få ny ledning lenger vekk fra bebyggelsen enn dagens ledninger er. Støtter løsningen som best oppfyller hans bekymringer.	Magnetfeltstyrker vil bli beregnet i det videre arbeidet. Det vises til felles svar i kap. 6 innledningsvis. Innspillet tas for øvrig til orientering.	1.02 (innføring til Porsgrunn stasjon)	EMF

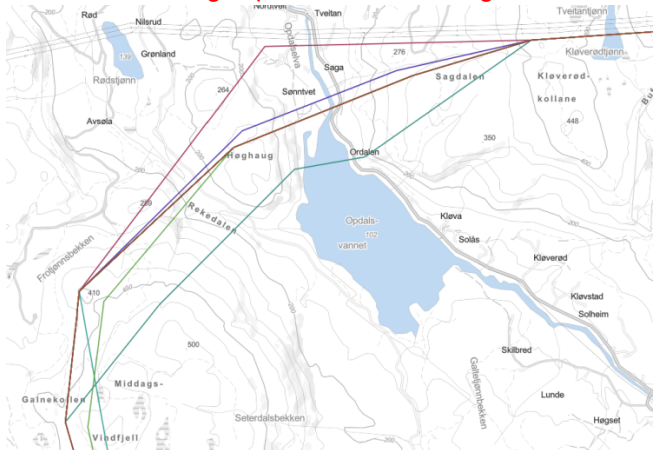
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
26	Lars Erik Furberg	Etterspør hvordan sjøkabel er vurdert og hvorfor det ikke er beskrevet som et alternativ. Understreker også at ny transformatorstasjon bør etableres på Frier vest (industriområde) lenger unna boligområder. Meldte traseer vil ha stor påvirkning på natur, dyrka mark og berøre mange husstander. Anleggstid med lyd og støy vil være belastende for nærområder. I enkelte områder vil traseene påvirke mye brukte turområder, nærliggende skoler og barnehager.	Det er flere forhold som gjør bruk av sjøkabel både utfordrende og dyre. Det vises til punkt 2.1.5i innledende kommentarer. Tiltakets påvirkning og konsekvens vil bli vurdert i arbeidet med konsekvensutredninger. Innspillet tas til orientering.	Forkastede alternativ	Naturmangfold Landbruk
27	Asbjørn Aarmo	Bor i Rosevegen 26 i Porsgrunn. Senterlinje er vist 9 meter fra huset, noe som tilsier at den vil komme innenfor byggeforbudssonen på 20 meter fra senterlinje. Dette oppfattes som uforsvarlig. Innspillet legger vekt på at oppgraderingen vil innebære høyere master, tykkere liner og høyere elektromagnetiske felt, visuell påvirkning og mulig økt koronastøy. Innsender er bekymret for mulige helsemessige konsekvenser av økte EMF og den psykiske belastningen det vil bli å bo så nært høyspentlinje. Verditap på eiendom og innskrenkninger på fremtidig bruk. Grunneier ber om at Statnett utreder et alternativ med delvis kabel gjennom dette området eller flytting av traseen. Ber om at trase flyttes (f.eks til 1.02) eller delvis kabling gjennom boligområdet. Dersom dette ikke er mulig, ønskes eiendommen innløst til markedsverdi for tiltaket. Ønsker i så fall å skaffe en tilsvarende bolig i nærområdet, uten økonomisk tap eller vesentlig endring av livssituasjonen. Alternativ 1.0 vil berøre mange boliger og alternativet ønskes forkastet. Det anbefales heller å gå videre med alternativ 1.02 eller 1.02 vest som berører mindre bebygde områder. Området i Rosevegen er allerede sterkt teknisk påvirket av eksisterende 300 kV-linje og ledelinje. Gjenbruk vil medføre mindre nye naturinngrep enn etablering av ny trasé i uberørt skog og mark. Dette bør ilegges vekt i konsekvensutredningene.	Denne aktuelle boligen ligger innenfor byggeforbudssonen ved det meldte alternativet. Dersom dette alternativet blir aktuelt vil det bety at det er nødvendig å innløse boligen, og potensielt andre boliger i området. Det vises for øvrig til kap. 3 innledningsvis. Det vises til temavise svar som gjelder innløsning av bygninger og prinsipper rundt dette, kap. 10 i innledende kapitler. Kabel vil bli vurdert på deler av strekningen ut fra føringer gitt i st. melding 14 (2011- 2012), som utdypes noe i kap. 4	Alternativ 1.0	EMF Naturmangfold
28	Elisabeth Lindland Hønsvall	Viser til populært turområde i Kodal som brukes av flere folk som nærturterreng og til treningsturer. Ønsker ikke at dette området skal bli forstyrret av store master og strømkabler. Ber om at det ses på andre alternativer.	Statnett er klar over at ledningen vil kunne berøre områder benyttet til friluftsliv, også i Kodal. Konsekvenser for friluftsliv og rekreasjon vil bli en del av de videre utredningene som skal gjøres. Bruk av avbøtende tiltak skal også bli vurdert. Det vises for øvrig til kap. 5 innledningsvis.	4.0	Friluftsliv
30	Terje Rambekk	Bekymret for nærhet til boliger og magnetfeltnivåer. Det bør holdes en avstand på mellom 80- 100 meter for å sikre tilstrekkelig lave magnetfeltverdier. Spør om det skal settes ut målere i etterkant og hvorvidt det vil gjøres tiltak i alle boliger som har for høye verdier. Ønsker også å vite hva som er akseptabel verdi før noe blir montert. Stiller spørsmål ved hvorfor man i det hele tatt vurderer alternativer så nært på eksisterende boligområder.	Magnetfeltstyrker vil bli beregnet i det videre arbeidet. Det vises til felles svar i punkt 6. Statnett har et ansvar for å legge til rette for et samfunnsøkonomisk forsvarlig anlegg. Dette innebærer løsninger som legges der de gir mest effekt og minst mulig omveier. For å få ledning inn til nye Porsgrunn stasjon, er det nødvendig å føre ledningen gjennom områder der det også bor folk		EMF

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
32	Jorunn Kvennodd	Egentlig stilt spørsmål til NVE om blå linje på NVEs kart som er plassert rett i nærheten av deres tomt. Bekymret for kraftledning på skogseiendom som har en begrenset størrelse. Har også en hytte på eiendommen som ikke er markert på kartet. Mener det er viktig at alle hytter også vises i kart.	Kartgrunnlag på NVEs nettsider kan misforstås i den forstand at linjen kan synes å ha en detaljert avklart plassering. Dette har ikke vært hensikten. Per nå må linjer på kart leses som utredningskorridorer og ikke ferdig detaljerte traseer. Det jobbes med prosjektering i andre kart- apper, der eksisterende bebyggelse vises. Vi benytter oss av Matrikkelen - Norges offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger, boliger/bruksenheter og offisielle adresser når vi planlegger traseen og kartlegger virkninger av tiltaket. Alle bygninger > 15 m² skal registreres i matrikkelen. Innspillet tas for øvrig til orientering.		Landbruk og andre naturressurser Friluftsliv EMF
37	Kristoffer Friberg	Eier skog ved Heståsen i Skien som berøres av alternativ 2. Motsetter seg at kraftledningen legges gjennom egen eiendom og nærområdet. Familien har hatt tilknytning til området i over hundre år. Meldte trase vil være svært sjenerende og bryte med områdets ro, karakter og historiske betydning. Innebærer blant annet støy og vil visuelle negative konsekvenser. Også bekymret for økte EMF- verdier. Skogen ved Heståsen er produktiv og brukes aktivt til bærekraftig skogsdrift, jakt og rekreasjon. Eiendommens verdi vil bli redusert. Friluftsområder/ turområder vil bli belastet, traseen vil være svært synlig over store avstander (mer enn for Alternativ 4.0). Mener Alternativ 4.0 har lavere konfliktgrad og følger i større grad eksisterende infrastruktur. Ber om at Alternativ 2.0 ikke tas videre.	Ledninger i transmisjonsnettet har store dimensjoner og kan virke dominerende i åpne landskapsrom. Meldte alternativer berører områder og verdier som Friberg beskriver her, uavhengig av alternativ. Det vises for øvrig til kap. 3 innledningsvis. Konsekvensutredningen vil ta for seg landskap som et eget tema og i sammenheng med tema som friluftsliv, naturmangfold og kulturminner. Det vil vurderes hvordan de ulike alternativene for 420 kV kraftledning vil påvirke landskapsbildet. Tiltaket vil visualiseres og det vil foreslås tiltak for å avbøte på virkning der dette er formålstjenlig. Det skal gjennomføres konsekvensutredninger også i forhold til andre fag, som f.eks friluftsliv. Detaljer i trase vil vurderes nærmere fram mot konsesjonssøknad på bakgrunn av funn i konsekvensutredninger og det som har kommet inn av innspill. I forhold til økte EMF- verdier vises det til felles svar i punkt 6 innledningsvis.	2.0	Landskap EMF Friluftsliv Landbruk og andre naturressurser
38 og 57	INEOS v/ Heidi Faukald	Bedrift i Bamble 15/34 på Skjerkøya. Lurer på om dersom Alternativ 1.01c ved kryssing av Frierfjorden velges om deres eiendom vil påvirkes på annen måte enn at det kommer et luftspenn over eiendommen. Som bedrift er de svært positive til økning i transmisjonsnettet og ønsker ikke å legge hindringer for realisering av tiltaket.	Under et luftspenn vil det være et klausulert byggeforbudsbelte på om lag 40 meter i bredde. Dette betyr at det ikke kan føres opp ny bebyggelse eller andre tiltak under ledningen. Det vil i det videre arbeidet gjøres en vurdering av hvilket alternativ for kryssing av Frierfjorden som gir best måloppnåelse og minst negativ konsekvensgrad samlet sett. Det vises for øvrig til kap. 3.1.3innledningsvis	1.01 c	Alternativs- vurderinger
39	Martine Fure Minde	Alternativ 2.0 berører deres eiendom ved Heståsen i Skien. Planene oppleves som svært inngripende og vil redusere bokvalitet og påvirke verdi på eiendom og hytta negativt. Det vil også ha negative konsekvenser for helse, trivsel og naturopplevelser også for barna deres som skal vokse opp her.	Innspillet tas til orientering. Konsekvenser av tiltaket vil bli utredet i konsekvensutredning med forslag til avbøtende tiltak. Det vises for øvrig til pkt. 4.1.1 innledningsvis	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold EMF

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Ber om at det vurderes alternativ som ikke berører bolig- og hytteområder. Alternativ 4.0 anses som bedre alternativ.			
41	Ben Arve Olsen	Bor i Siriusvegen 59, Porsgrunn (sør for Skjelsvikdalen). Meldt alternativ går rett forbi tomta deres. Har tenkt til å selge huset sitt og vil kreve kompensasjon for verditap. Eiendommen vil bli kraftig forringet og antas også å få forhøyet EMF-verdier.	Et høyspenningstiltak vil kunne føre til tap av verdi på bolig. Traséalternativene som er meldt innebærer ingen juridisk båndlegging av områder, slik som for eksempel et bygge- og deleforbud. Like fullt kan det ha en påvirkning for nærområdet at det ligger en «planskygge» over et område. Dette er forhold som ikke har erstatningsmessig vern. Det vises for øvrig til kap. 9 innledningsvis.		Landskap og visuelle virkninger
42	Thormod Fjell	Har eiendom nær inntil Alternativ 4.0 i Åsrumsveien 435. Ledning vil gi store negative visuelle konsekvenser og være lett synlig både fra stue, kjøkken, veranda og hage. Eiendommen vil forringes og igjen kunne bety redusert verdi.	Statnett har forståelse for at det oppleves som negativt med ny kraftledning gjennom området. I det videre arbeidet med konsekvensutredninger vil det komme tydeligere fram hvilke konsekvenser tiltaket vil gi innenfor ulike fagtemaer og avbøtende tiltak vil bli vurdert for å søke å minimere konsekvensene. Erstatning for eventuelle nærføringsulempen, som gir tapt boligverdi, som følge av utbygging av en høyspenttrasé, kan være aktuelt i enkelte tilfeller. Dette skal vurderes særskilt for hver enkelt eiendom, og det vurderes først når det er fastsatt hvilken trasé som skal bygges, og når man vet hvilke virkninger det får for eiendommene. Tålegrensen er generelt høy, og det må skilles på fjernvirkninger og nærføring. Det vises for øvrig til pkt. 10.	4.0	Landskap og visuelle virkninger
46	Vidar Lid	Eier skog ved Heståsen i Skien som berøres direkte av Alternativ 2.0. Uttrykker sterk motstand mot at kraftledningen legges gjennom eiendom og nærområdet. Hatt tilknytning til området siden 1800- tallet. Argumenterer mot ledningen ut fra en rekke forhold: <u>Natur- og miljøhensyn:</u> tiltaket vil gi store naturinngrep med brede ryddebelter og sår i landskapet. Vil fragmentere leveområder for dyreliv. Nedbygging av skog vil frigjøre betydelig mengder karbon og landskapet vil bli svært forringet av tiltaket. Friluftsområder vil bli belastet og landskap/ opplevelsesverdi forringes. Store områder er avsatt til LNF og mye besøkt turmål i Grenland. Kulturlandskapet er vakkert og bør ivaretas. <u>Eiendomsrett og økonomiske konsekvenser:</u> Skogseiendom vil få redusert verdi når den fragmenteres. Traseen vil også medføre restriksjoner på skogsdrift, jakt og annen bruk. <u>Manglende vurdering av alternativer:</u> Etterspør løsninger som i større grad unngår nye naturinngrep, f.eks langs eksisterende infrastruktur eller ved å bruke jordkabel. Alternativ 2.0 vil gi det største naturinngrepet i Skien- området. Mener Alternativ 4 vil påvirke færre mennesker og dyreliv i forhold til støy og EMF.	Ledningen vil berøre skog og andre verdier som nevnes her, uavhengig av hvilket alternativ man lander på. Det vil i det videre arbeidet bli mulig å vekte alternativene mer opp mot hverandre, og lande på et alternativ som i størst mulig grad begrenser de negative konsekvensene. Statnett har videre et krav om å tilrettelegge for et anlegg som er økonomisk forsvarlig/ ikke unødvendig dyrt. Dette betyr at større omveier med ledninger ikke er regningssvarende. Det er også et poeng at ledninger med transformatorstasjoner legges der behovet for tilkoblinger er, og antas å bli, størst, også for framtidig utvikling. Det vises til kap. 3 innledningsvis. Det er gjort en overordnet vurdering av hvorvidt ledningstrase kan legges i andre korridorer. Det er ikke aktuelt med nærføring av ledning langs jernbane grunnet tekniske krav. Parallellføring langs E18 ble også vurdert og forkastet tidlig i prosessen. Det vises for øvrig til kommentarer i punkt.2.1.2innledningsvis Jordkabel vil bli vurdert ut fra føringer gitt i st. melding 14 (2011- 2012). Det vises for øvrig til 4 innledningsvis. I forhold til økonomiske konsekvenser og eiendomsrett vises det til pkt. 10 og det vises til kap. 3 for rangering av alternativer	2.0	Natur Klimagassutslipp Klimagassutslipp Landbruk og andre naturressurser Kulturminner og – miljøer EMF

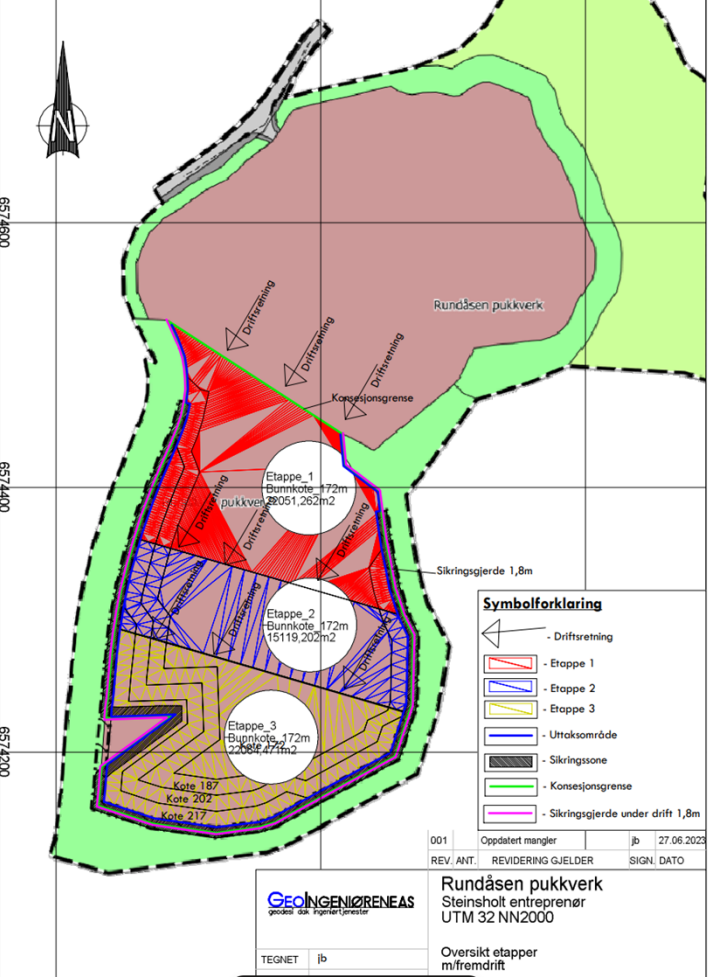
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Industrivekst og forsyningssikkerhet for Østlandet må veies opp mot irreversible naturtap og lokale konsekvenser. Alternativ 2.0 bør avvises – det er ikke dokumentert at dette vil gi vesentlig bedre samfunnsnytte enn andre alternativer.	Innspillet tas for øvrig til orientering.		
47	Marlene Halvorsen	Bor i Titanvegen 2 på Brattås. Bekymret for økt støy og EMF som vil gå utover helse, søvn og trivsel. Bokkvaliteten vil forringes drastisk og eiendomsverdi vil bli redusert. Barns oppvekstvilkår vil bli forringet. Anlegget vil gi store arealbeslag og redusere grønne lunger. Utslipp av SF6- gass og andre klimagasser må dokumenteres. Avbøtende tiltak inklusive flytting av transformatorstasjon med ledninger må vurderes grundigere. KU må inkludere støyberegninger, eiendomsverdi, helsevirkninger og trivsel i boligområdet. Forventer at NVE og Statnett følger opp krav i pbl. Og naturmangfoldloven og vurderer ikke- prissatte konsekvenser like grundig som de tekniske og økonomiske behovene. Ønsker at prosjektet enten avvises eller at alternative plasseringer og løsninger vurderes grundigere.	I innspillet nevnes en rekke temaer som bes om konsekvensutredet og som også ligger inne i foreslåtte utredningsprogram. Statnett har benyttet seg av NVEs mal for utredningsprogram og utvalgte temaer er gjort med bakgrunn i denne. Konsekvenser for eiendomsverdi vil ikke bli utredet særskilt. Det vises til pkt. 10 innledningsvis. Helsevirkninger vil bli vurdert under tema elektromagnetiske felt og beregninger av disse langs ledningene. Tiltaket hjemles ikke av plan- og bygningsloven, men energiloven. Krav i KU- forskriften vil bli fulgt opp. Innspillet tas for øvrig til orientering.	1.0 og 1.02	Støy EMF Klimagassutslipp Naturmangfold Avbøtende tiltak
49	Gunnlaug Sørgård Fjellstad	Bor tett ved eksisterende ledning Ønsker ikke ytterligere master nær huset og det er uønsket med økt EMF- verdier. Ytterligere master vil redusere eiendomsverdi og livskvaliteten til de som bor der. Dette gjelder også i anleggsperioden. Bekymret også for om klimaendringer og mer vind kan føre til mastevelt og skader. Ønsker jordkabel.	Tiurvegen ligger inntil Alternativ 1.0 på Eidangerhalvøya. Det vises til 3.1.2, 6 og 4 innledningsvis. Alternativ som konsesjonssøkes vil bli konsekvensutredet i henhold til utredningsprogram. Innspillet for øvrig tas til orientering.	1.0	Landskap og visuelle virkninger EMF Klima Avbøtende tiltak
50	Grethe Elisabeth Bømark Orekåsa	Ønsker jordkabel framfor luftledning. Bekymret for strålingsfare.	Det skal i det videre vurderes om det er områder der jordkabel omsøkes i tillegg til luftledning i henhold til føringer gitt i st. meld 14 (2011- 2012). Det vises til pkt. 4 for når jordkabel kan vurderes.		EMF Avbøtende tiltak
51	Lars Gulbrand Ludvigsen	Skriver på vegne av beboere i Tiurvegen på Skavrakåsen. Signert høringsuttalelse. Viser til at flere ikke kan ta på taknedløp i fuktig vær (antagelig grunnet støt?). Positive til at eksisterende 300 kV – ledning fjernes for godt og frigjør attraktive arealer til Grenlands innbyggere og næringslivet. Mener Alternativ 1.02 vest med nærhet til Hærøya er positivt. Evt. over LNF-områder i indre Telemark for å skjerme boligområder og næring i hele Grenland.	Dagens trase er meldt sanert, men det er en mulighet for at Lede overtar denne strekningen når Statnett har etablert ny 420 kV- ledning. Dette vil i så fall bli gjenstand for egen konsesjonsprosess. Alternativene vil bli vurdert opp mot hverandre i det videre arbeidet med konsekvensutredninger m.m. Innspillet tas til orientering. Alternativ 1.02 vest har nærhet/ krysser gjennom områder med store natur- og friluftslivsverdier. Det vises til pkt.3.1.2i innledende kapittel.	1.02 vest	EMF Landskap og visuelle virkninger

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
52	Kjetil Styrvold	Alternativ 2.0 går rett over Steinsholt pukkverk, over Torsrudkollen og rett over skogseiendom som eies av høringspart. Har også flere teiger innover. Mener totalbelastning ved enda én linje vil bli stor både for han selv, men også for området som helhet. Området er attraktivt og brukes til rekreasjon og jakt hele året. Vil være negativt for Vindfjelltunet og hyttebebyggelsen i området. Har lagt ved bilder	Statnett har forståelse for at det oppleves som negativt med nye kraftledning gjennom området. Det vises til pkt. 3.1.1 innledningsvis. I det videre arbeidet med konsekvensutredninger vil det komme tydeligere fram hvilke konsekvenser tiltaket vil gi innenfor ulike fagtemaer og avbøtende tiltak vil bli vurdert for å søke å minimere konsekvensene. Det vises til pkt. 4 i innledende kapitler. Innspillet tas for øvrig til orientering.	2.0	Landskap og rekreasjon Friluftsliv
53	Lars Alstadsæter m. fl Se også innspill 156.	Mener at melding med utredningsprogram har vesentlige mangler. Det er blitt sagt muntlig på høringsmøter at Alternativ 4.0 begrunnes for å være mer relevant Alternativ enn 2.0. Dette er ikke omtalt i meldingen. Mener at høringsinnspill som gis ikke kan forholde seg til vesentlige forhold i Statnetts vurdering av hvilket alternativ som er det beste for en spenningsoppgradering. Det er en grov unnlattelse at meldingen ikke omhandler at Lede muligens overtar ledning langs Alternativ 2.0 framfor at denne saneres. Mener også at det mangler flere vurderinger og analyser hvis det å bygge ut et «sidenett» nå anses som viktig kriterium for valg av trasé. Kunne en linje med 300 kV eller lavere vært mer relevant i sør? Frykter at mange av innspillene knyttet til alternativ 4 blir gitt på feil grunnlag og mangelfull informasjon. Lang saksbehandling hos NVE anføres fra Statnetts side som grunn til at man nå har kommet lenger og kan si mer. Dette vurderes som å gi et dårlig utgangspunkt for reell medvirkning. En høring og demokratisk prosess skal alltid være basert på et reelt og komplett faktagrunnlag. Dersom flere forhold knyttet til Statnetts valg av trase har kommet fram i tidsrommet etter at melding ble overlevert NVE, vurderes meldingen å være basert på et for dårlig faktagrunnlag, for liten dialog mellom aktører og for ensidige og kortsiktige analyser av oppgraderingsbehov. Alternativt at man bevisst søker å tilbakeholde informasjon. Tiltaket utgjør en stor inngripen for lokalsamfunn og enkeltpersoner. Prosessen må ivareta reell medvirkning, demokratiske spilleregler og hensynet til mennesker, miljø og natur. Dette forutsetter et riktig og fullstendig kunnskapsgrunnlag. Statnett bør trekke sin melding og oppdatere ny, alternativt at alle høringsparter informeres om vesentlige mangler i eksisterende melding og gis 6 ukers nye frist for innspill.	Statnett har kommet noe lenger i sitt arbeid med vurderinger og kunnskap etter at melding ble utarbeidet. Det har også kommet ny informasjon om at Lede ut fra systemtekniske løsninger og mulighet for framtidige tilkoblinger foretrekker alternativ 4. 0. Det er ikke meldt samme behov for ytterligere tilkoblinger langs alternativ 2.0. Kapasiteten i nord er allerede veldig god. Uten et sentralnett i sør, kan det dessuten bli behov for vesentlig mer utbygging av regionalnett framfor mindre tilpasninger i eksisterende regionalnett. Det vises for øvrig til kap. 3 og 7 innledningsvis. ROS- analyse etter kraftsberedskapsforskriften vil bli utarbeidet og følge konsesjonssøknaden. Statnett mener at prosessen ivaretar reell medvirkning. Formell høringsprosess, folkemøter, åpne kontorøkter og også utstrakt dialog/ befaringer med enkeltpersoner/ interessenter på epost/ telefon/ i felt, er allerede gjennomført og vil fortsette i den videre prosessen, delvis i samarbeid med NVE.	2.0 og 4.0	Medvirkning
54	Rune Laurantsen	Savner beskrivelse av hvordan alternativene skiller seg i forhold til samfunnsøkonomiske behov som linja skal betjene i framtiden. Antar at kraftbehovet vil øke mer langs Alternativ 4.0 enn langs alternativ 2.0.	Samfunnsøkonomisk analyse vil bli utarbeidet som del av videre arbeid med konsesjonssøknad. Statnett har videre et krav om å tilrettelegge for et anlegg som er økonomisk forsvarlig/ ikke unødvendig dyrt. Dette betyr at	2.0	Samfunnsøkono misk analyse

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Alternativ 2.0 krysser et geologisk område av basaltgrunn som gir meget rik og frodig flora og fauna i forhold til de skrinnere områdene høyere mot øst. Svært verdifullt for friluftsliv og områdene brukes av svært mange. Tiltaket vil påvirke området negativt. Det er flere seterbygninger bevart i området. Gjerpensdalen og Seterlandet er beskrevet som et unikt kulturlandskap i Jens Petter Bratsbergs bok <i>Kunstnernatur</i>. Mye fugl i området – deriblant musvåk og uglearter. Alternativ 2.0 tangerer flere enger og naturbeiter. Det vises til <i>Supplerende vern-kartlegging Vestfold og Telemark 2024</i> samt naturtypekart. Flere områder som kan forringes betydelig nevnes og anses som svært viktige. Har flere ganger observert stor og liten salamander, spesielt ved myrer/ kulper ved Svartanghenna nær foreslått trasé.	større omveier med ledninger ikke er regningssvarende. Det er også et poeng at ledninger med transformatorstasjoner legges der behovet for tilkoblinger er, og antas å bli, størst, også for framtidig utvikling Innspill med informasjon om lokalkunnskap vil bli lagt til grunn i videre arbeid med konsekvensutredninger. Innspillet for øvrig tas til orientering.		Kulturminner og – miljøer Natur
55	Gunne J. Heggli Til NVE: Bør unntas offentlighet? Veldig mye tekniske detaljer her	<u>Alternativ for 420 kV over Eidangerhalvøya</u>: Det foreslås å bygge ny ledning øst for E18 (Alternativ 1.02)og mufteanlegg i Versvika		Transformator - stasjon	Beskrivelse av anleggene Samfunns-økonomiske analyser
56	Marius Hagen Bilder er U. OFF	Bor i Opdalsveien 425 i Siljan. Har lagt ned betydelig med midler i rehabilitering av forfalte bygninger, skog og uteområder. Et av alternativene går rett over huset. Driver med jakt og støy og knitring fra linjene gir erfaringsmessig store utfordringer. Idyllen vil også bli ødelagt. Bekymret for økte EMF- verdier og reduserte eiendomsverdier. Leier ut området til fiskere og jegere. Tiltaket vil ikke gjøre området attraktivt lenger. Opplyser om at det er mye rovfugl langs bratte fjellsider i området. Andre fugler oppholder seg på utsiden av H- berget. Disse vil bli forstyrret. Ønsker at eksisterende traseer etterstrebes å bli brukt. Ved å dra traseen over Opdalsvannet og opp i Middagskollane, vil flotte naturområder bli ødelagt. Lagt ved bilder	Det er vurdert ulike varianter ved Opdalsvannet. Etter befaring, og vurdering av landskapsvirkning, fugleliv og naturverdier vurderes det beste alternativet å sette mastene høyere i terrenget og i parallell med dagens trase. Det er en eldre boenhet som må innløses ved alternativet lengst nord. Selv om alternativet krever innløsning av et bygg, er denne varianten vurdert å totalt sett gi mindre negative virkninger for den øvrige bebyggelsen som er velholdt og i aktiv bruk. Dette må dog vurderes opp mot andre fagtemaer som kulturminner, ref. innspill fra Fylkeskommunen. Det vises for øvrig til pkt. 3.1.1 innledningsvis. 	2.0	Naturmangfold Friluftsliv Støy EMF Landskap og visuelle virkninger

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
58	Stridskleiv- lunden Borettslag	Bekymret for negative konsekvenser for beboere, nærmiljø, friluftsområder og lokaløkonomi som Alternativ A vil gi. Ønsker at andre alternativer utredes. Et bredt spekter av innbyggere i området – barnefamilier og eldre. 76 boenheter. Området omfatter turterreng, skiløyper, fotballbane og barnehage. Bekymret for landskaps- og miljøinngrep i form av store terrenginngrep, hogst, sprenging osv. Tilgjengelighet til turområder vil bli dårligere og biologisk mangfold vil gå tapt. Lysforurensning og visuell påvirkning vil ødelegge den estetiske opplevelsen. Transformatorstasjon vil gi både vedvarende og periodisk støy som kan gå ut over livskvaliteten for de som bor i området. Bokkvaliteten vil bli forringet. Det er videre stor bekymring knyttet til EMF og kreftfare, økt trafikk både i anleggs- og driftsfasen og støv- og partikkelforurensning under anleggsarbeidet. Etablering av stasjon i område A vil gi negative økonomiske konsekvenser både for lokalsamfunnet og enkeltpersoner. Dette kan være redusert eiendomsverdi og bidra til at det blir vanskeligere å få solgt boligen. Tap av rekreasjonsområder kan kunne redusere områdets tiltrekningskraft og igjen påvirke lokalt næringsliv. Ber om at Statnett foretar en grundig vurdering av alternative lokasjoner som i mindre grad påvirker befolkning, nærmiljø og økonomi. Ønsker dialog rundt løsninger som ivaretar både energibehov og lokalsamfunnets interesser.	Konsekvenser for ulike temaer oppsummert i innspillet vil bli vurdert i det videre arbeidet. Det er allerede vurdert flere alternative lokaliseringer for plassering av transformatorstasjon, men enkelte av disse ble tidlig forkastet. Det vises til kap. 2 innledningsvis. I forhold til EMF vises det til kap. 6. Statnett ønsker i det videre arbeidet å ha dialog med berørte parter og interessenter for å tilpasse tiltaket best mulig til lokalområdene. Vurdering av avbøtende tiltak vil være et viktig element inn i denne dialogen. Innspillet tas for øvrig til orientering.	Transformator - stasjoner	Friluftsliv EMF Naturmangfold Støy
59	Anne- Wenche Lindland U. Off				
62	ANNE AAS	Sterk motstand mot å legge kraftlinje/naturinngrep nær Kodal. De mener slike inngrep bør, dersom mulig, legges der lignende tiltak allerede finnes og ikke nær bebyggelse. Advarer om at en kraftlinje nær boligområder vil ødelegge naturverdier, skade dyreliv, redusere livskvalitet og i praksis avvike et lokalsamfunn som nylig har utviklet skole, barnehage og nye boliger. Avsenderne krever at dette ikke skjer.	For alternativet over Kodalsveien vil det bli et lengre ledningsspenn hvor master plasseres høyt i terrenget. Dette vil begrense behov for skogrydding og dermed beholde skog som visuell skjerming av master og ryddebelte, gi lavere magnetfeltverdier, samt unngår master plassert i dårlige grunnforhold. Det er ikke funnet andre traséalternativ som er i mindre berøring med eksisterende bebyggelse. I det videre arbeidet vil det jobbes med avbøtende tiltak for å minimere negative konsekvenser for omkringliggende områder. Det vises til pkt. 3.1.1 og 5 innledningsvis. Innspillet tas til orientering.	4.0	Naturmangfold EMF Friluftsliv
64	Lars Willy Moland	Innspill knyttet til Kjøseveien 925, 4148/6 og 4148/32. Boligeiendom skilt ut fra landbrukseiendom. Klar til å bygges på, men alternativ 4 vises rett over eiendommen.	Eiendommen 4148/32 går rett under meldte ledningsalternativ 4. I kartet vises det ca. 125 meter fra ledningstrase til nærmeste bygning på eiendommen. Traseen er ikke ferdig detaljert, men dersom ny trase går over, eller for nære, en ubebygget tomt, vil denne måtte forbli ubebygget og innløses. Erstatning vil følge ekspropriasjonsrettslige prinsipper.	4.0	EMF Landskap og visuelle virkninger Naturmangfold

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Ny ledning vil sammen med eksisterende 132 kV gi byggeforbudssone over eiendom på ca. 160 meter. Utgjør storparten av areal tilgjengelig for bolig- og næringsutvikling. Bekymret for helsemessige konsekvenser av to ledninger. To ledninger vil være uheldig og forringe det visuelle og landskapskvalitetene i området. Kantsoner langs deler av Omslandselva vil for planlagt trasé i området bli klausulert. Negativt for økologi og biologisk mangfold at kantsone langs elva blir borte. Foreslår å trekke trasé mot sør og sikre at eiendommene kan utvikles. Dette vil dessuten medføre at økte EMF- verdier og støy, kommer lenger unna bebyggelsen.	Statnett har vurdert en alternativ trasé hvor ny ledning går fra parallellføring mellom Engane og Elverønningen, sør og østover før den møter 132 kV ledning Bærugåsen. I dette alternativet vil ny 420 kV avvike fra eksisterende ledningstrase over en lengde på ca. 2 km. Alternativet vurderes å få vesentlige negative virkninger for naturmangfold, sammenlignet med alternativet hvor tekniske inngrep samles (meldt trasé).		
63	Steinsholt Entreprenør as / Unni Steinsholt	Firmaet driver Rundåsen Pukkverk. Krever at Statnett vurderer andre trasealternativer — motsatt: trase over deres uttak/eiendom er uakseptabelt uten erstatning. 01.12.2023 fikk de ny driftskonsesjon etter mineralloven §43 for uttak på et nytt område på 60 daa med planlagt uttak i ca. 50 år. De varsler at en ny kraftlinjetrase over deres uttak/eiendom vil gi store økonomiske konsekvenser fordi driften må opphøre, og krever erstatning for tappt virksomhet (hovednæring). De ber om at Statnett vurderer alternative traseer. Vedlegg: kart over etapper for steinbruddet.	Nordlig variant ved Steinsholt er vist gjennom Rundåsen pukkverk. Dersom Statnett går videre med alternativ 2.0 vil videre detaljering av linjeføring gjøres i samråd med Steinsholt Entreprenør AS. Innspillet tas ellers til orientering.	2.0	Landbruk og andre naturressurser Avbøtende tiltak

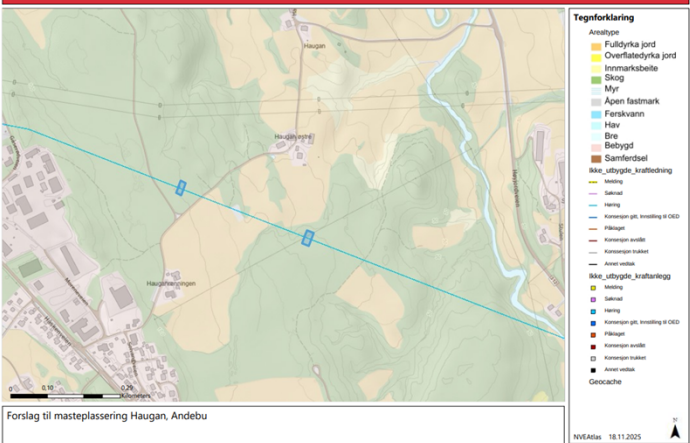
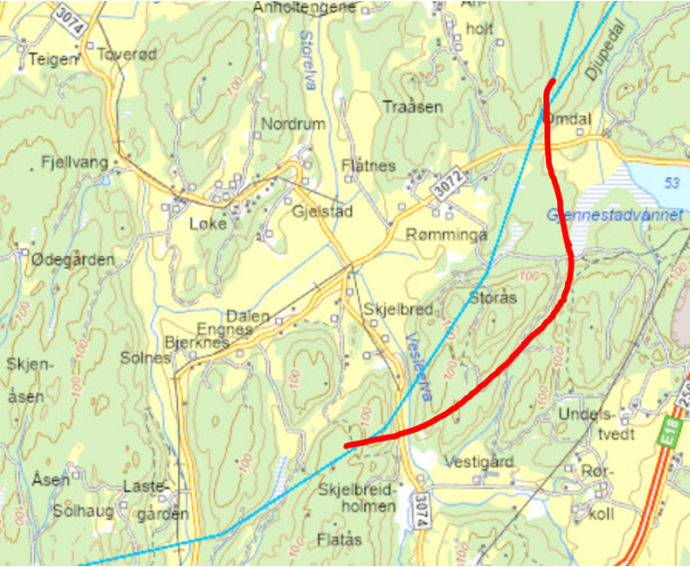
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
					
66	Jorunn Kvennodd	Eier av liten skogseiendom med hytte som ikke ligger inne på NVEs kart. Motsetter seg at ny ledningstrase legges over deres eiendom. Eiendommen benyttes til: • Rekreasjon, hyttebruk og friluftsliv. Hytta brukes jevnlig og en ledning vil dele eiendommen i to. • Natur- og miljøhensyn. Opptatt av å bevare naturen på eiendommen og sikre et variert og levende skogsområde. En kraftlinjetrase vil sette utviklingen tilbake. • anbefaler alternativ 4.0 og videre at traseføring ikke berører små eiendommer. Ber om at kartgrunnlag oppdateres til å få meg seg hytter/ skogshusvær.	Eiendomsgrensen og hytta til Kvennodd ligger henholdsvis ca. 200 m og 330 m fra alternativ 2.0, og vil bli hensyntatt i det videre arbeidet. Vi benytter oss av Matrikkelen - Norges offisielle register over fast eiendom, herunder bygninger, boliger/bruksenheter og offisielle adresser når vi planlegger traseen og kartlegger virkninger av tiltaket. Alle bygninger > 15 m² skal registreres i matrikkelen. Alle innspill om lokale forhold, inkludert hytta til Kvennodd, blir tatt med i det videre arbeidet, og eventuelt manglende hytteinformasjon i kartet vil bli fulgt opp slik at beslutningsgrunnlaget blir mest mulig presist.	2.0	Friluftsliv Naturmangfold

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
					
			Det vises for øvrig til pkt. 3.1.1 innledningsvis.		
68	Martin Aabrekk	Nærføring til bolig i Åmotveien 80. Bekymret for stråling og eiendomsverdi.	Magnetfeltstyrker vil bli beregnet i det videre arbeidet. Det vises til punkt 7 i innledende kapitler. Et nytt høyspentanlegg skal ligge i helsemessig forsvarlig avstand fra boliger og fritidsboliger. Det er nevnt at et høyspenningstiltak vil kunne føre til tap av verdi på bolig. Erstatning for eventuelle nærføringsulemp, som gir tapt boligverdi, som følge av utbygging av en høyspenttrasé, kan være aktuelt i enkelte tilfeller. Det vises til pkt. 9 innledningsvis.	4.0	EMF
69	Dæhlin Sand Advokatfirma på vegne av Dammen	Eiere av Amundrød gård. Alternativ 4.0 får over eiendommen i to alternativer. Et trasealternativ tegnet som linje overgårdstunet, forbi våningshuset, over fjøstak og over jorder benyttet til beite. Kritiske til at de ikke har blitt kontaktet tidligere, noe som forsterkes av at naturregistreringer allerede er gjort på eiendommen. I kontakt med Statnett får de ingen forklaringer på hvor langt unne bebyggelsen det er aktuelt å flytte traseen, og dette gjør grunneier bekymret. Det oppfattes som at alternativ 4.0 er foretrukket framfor Alternativ 2.0, lenge for konsekvensutredninger er gjennomført. Dette vurderes som lite tillitsvekkende. Ber om at NVE stiller krav om konsekvensutredninger også av Alternativ 2.0. Med bakgrunn i dette kan et uavhengig valg gjøres slik at private interesser vektes på lik linje med Statnetts preferanser. Ønsker ikke alternativ 4.0, men dersom denne velges er det avgjørende at det ikke bli nordvestlig linje. Det er ca. 180 storfe på gården til melkeproduksjon og oppforing av okser. Gården har 3,5 gårdsverk og et av få melkebruk igjen i Sandefjord kommune. Kulturlandskapet opprettholdes dessuten av beitende dyr. I innspillet er det vist et kart over hvor dyrene beiter og fordelingen på de ulike teigene. Nordvestlig alternativ går over areal som benyttes av om lag 100 dyr.	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte. Innspill tas til følge og Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé. Direktoratet for strålevern og atomsikkerhet har en del informasjon knyttet til helseeffekt av magnetfelt. Det er dog ikke noe tilgjengelig informasjon her om effekter av EMF for husdyrhold. Statnett vil i det videre arbeidet søke å finne ut om det foreligger noe relevant informasjon/ kunnskap om dette. Konsekvenser for landbruket utredes og vurderes med hensyn til matproduksjon, drift og økonomiske tap, samt krav til avbøtende tiltak. Forhold knyttet til selve anleggsgjennomføringen skal også utredes. I det videre arbeidet vil vedtatte planer, eksisterende og planlagt bebyggelse m.m. gjennomgås og status oppdateres. Innspill for øvrig tas til orientering.	4.0	EMF Friluftsliv Landbruk og andre natur- ressurser Arealbruk og forhold til planer og verneområder

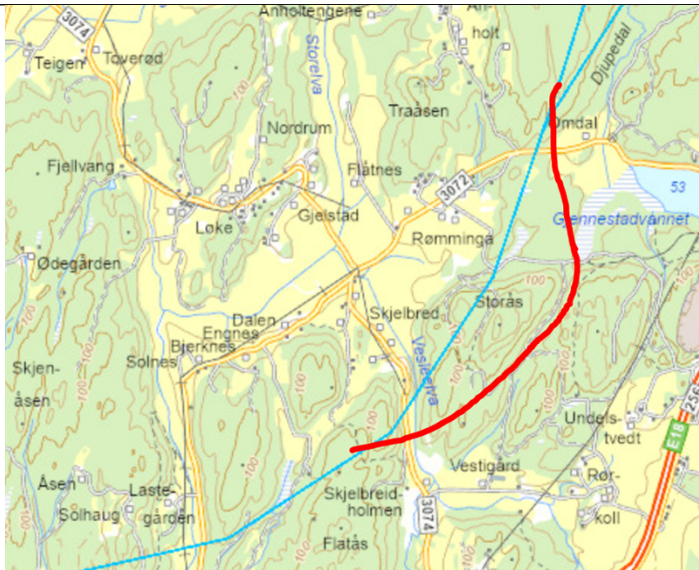
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Bekymret for videre drift og konsekvenser av klausulert byggeforbudssone. Det er gjort store investeringer på gården de siste årene – disse anses som bortkastet dersom tiltaket realiseres. Tiltaket vil også få konsekvenser for bruk av maskiner og elektriske gjenstander nær linja. Stiller f.eks spørsmål ved bruk av strømgjerder nær høyspentlinje og risiko ved dette. Kan EMF påvirke utstyr som melkeroboten? Ber om at det i utredningsprogrammet inntas et punkt om at det også må utredes hvordan EMF påvirker dyr og husdyrhold. Antar at dette kan ha negative konsekvenser. Mattilsynet er også skeptiske til høyspentlinje ved driftsbygning. Det stilles også spørsmål til hvor dyrene skal oppholde seg i anleggsperioden. Storfe blir skremt og kan flyte i panikk av anleggsvirksomhet. Utredningsprogram 9.11; her bør det føyes til at konsekvenser for Amundrød gård skal kartlegges i dialog med dem som driver gården da de har inngående kjennskap til eiendommen, gårdsdriften og påvirkning på driftsenhet. <u>Plangrunnlag</u> Det oppgis at det står feil under punkt om reguleringsstatus. Det er ikke båndlagt arealer til regulering vest for Borgerskogen der linjen krysser. Kjenner ikke til at det båndlagt noen arealer til planlagte næringsområde. Mener at <i>båndlagt til regulering</i> er benyttet feil i meldingen. Kommunen er ikke bundet til å regulere dette arealet og kan i så fall omregulere. Borgerskogen Djupedal Massedeponi er ikke lenger aktuelt – det står feil i meldingen. Arbeidet ble stanset i 2023. Linje er helle rikke konflikt pågående reguleringsplan for utvidelse av Borgerskogen, foruten et mindre område i nordøst. Dette må korrigeres. Det har dessuten kommet innsigelser til utvidelse av Borgerskogen og det er mulig å tilpasse utbygging til nye ledningstrase. Dette vil være en bedre løsning enn å ødelegge for landbruksdrift og naturområder.			
71	Jan Erik Tangen	TS nær Flåttenjordene og nærliggende skog bør unngås grunnet nærhet til boliger og antall brukere av området gjennom hele året. Lysløype går gjennom området. Høyspentlinjer vil påvirke mange boliger. Berggrunn er kambrosilurbergart med sjeldne og rødlistede arter, deriblant orkide. Ønsker at alternativ lokalisering for transformatorstasjon vurderes på næringsområdet Frier Vest. Sjøkabel/ luftstrekk kan krysse fjorden. Nevner særskilt Ringsholmen der det ikke er oppankringsområde for skip. Andre alternativer øst for Porsgrunn bør også vurderes – næringsområdet Lønnebakke ved E18/ Langangen eller massedeponiområde ved Lannerheia. Unngår nedbygging av kalkbergarter.	Konsekvenser for temaer som friluftsliv, natur m.m vil bli utredet og vektet mot hverandre i det videre arbeidet. I tidlig fase med melding ble en del alternative transformatorstasjonsalternativer og ledningstraseer vurdert og forkastet. Dette er noe mer nyansert i kap. 2 innledningsvis. Det vises også til kap. 3 om rangering av alternativer. Innspillet for øvrig tas til orientering og blir viktig i det videre arbeidet med konsekvensutredninger.	Transformator - stasjon	Friluftsliv Naturmangfold EMF

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Ønsker at trase nærmere E18 vurderes. Gir økt forsyningssikkerhet og vil unngå fragmentering av naturområder. Vil være gunstig i forhold til fare for fuglekollisjoner for skogsfuglarter. Nordlig alternativ berører basaltlandskapet øst for Gjerpensdalen med betydelige natur- og kulturverdier. Sørlig alternativ berører område som er i prosess med frivillig vern. Innspiller har jobbet som lærer og har mye lokalkjennskap og kunnskap om naturverdier i regionen. Skrevet flere bøker og bistått i arbeid med Statsforvalteren.			
72	Rune Johan Grunde Næss	Innspill knyttet til kryssing av Farrisvannet og Bjørnøya. Eiendommen vil miste verdi og tiltaket vil medføre reduserte inntekter. Skogen vil miste sin reproduksjonsevne når ryddebelte etableres. Produktiv skog er en viktig økonomisk ressurs for skogbruket. Driver med lukket hogst på Bjørnøya som bidrar til å skape et mer stabilt biologisk mangfold. Linjetrase bør legges slik at minst mulig skog går tapt. Området rundt Bjørnøya blir brukt som rekreasjonsområde. Nye master og ledninger vil gi redusert visuelle kvaliteter, opplevelsesverdi og ro. Tiltaket vil medføre et unødvendig naturinngrep. Viser til nasjonale mål om karbonbinding og skogproduksjon. Sløser av karbonbinding å etablere ny linje i nærheten av eksisterende. Som skogseier har innsender konsesjonskrav som pålegger bærekraftig forvaltning og vern av produksjonsevne. Høyspenttrase vil redusere produktiv skog og hindre drift og skade foryngelse som vil være i strid med konsesjonsvilkår. Alternativ over Eikenesøya er det minst skadelige alternativet og mer i hht. naturmangfoldloven §§ 8- 12. Nordre trase gjennom Siljan berører mindre befolkede områder og bør velges. Berører ikke på samme måte som Alternativ 4.0 så mange mennesker og/ eller rekreasjons- og friluftslivsområde. Ber om at eksisterende linje over Eikenesøya benyttes.	Meldt alternativ over Bjørnøya er foretrukket fordi en kan opprettholde trygg avstand til drikkevannskilden. Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann. Etter nærmere vurdering fraråder Statnett alternativ via Eikenesøya, Ingersøy og Fiskøya hensyn til anleggsgjennomføring. Det er også vurdert et alternativ mellom de to meldte alternativene, men dette området er aktuelt som frivillig vern og derfor forkastet. Statnett vil vurdere høyere master for å unngå/begrense skogrydding, spesielt av kantvegetasjon. Det vises for øvrig til kap. 3 og 12 innledningsvis.	4.0	Friluftsliv Naturmangfold Klimagassutslipp Landbruk og andre naturressurser
76	Inger Johanne Tørrestad Dahl	Eier av bolig i Kodalkrysset (Skjeggerødkrysset). Alternativ 4.0 vil komme mellom fire bolighus og bekymret for framtidig ulemper som stråling og forringelse av markedsverdi. Har forståelse for at tiltaket vil gjennomføres etter gjeldende regler, men mener tiltaket vil gå ut over boligpris ved evt. salg. Ber om at andre traseer ses på.	For alternativet over Kodalsveien vil det bli et lengre ledningsspenn hvor master plasseres høyt i terrenget. Dette vil begrense behov for skogrydding og dermed beholde skog som visuell skjerming av master og ryddebelte, gi lavere magnetfeltverdier, samt unngår master plassert i dårlige grunnforhold. Det vises tll kap. 3 og 5 innledningsvis. Det er ikke funnet andre traséalternativ som er i mindre berøring med eksisterende bebyggelse. I det videre arbeidet vil det jobbes med	4.0	Naturfare og beredskap EMF Landskap og visualisering Friluftsliv

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Ved Skjeggerødkrysset er det en bekk fra Kodal som renner ut i Storelv som passerer området, vist som svært sensitive masser. Ved busslomme på Kodalveien er det gjort grunnboringer og stadfestet kvikkleire. Flere små ras har gått samt et større i 1963. Tiltaket vil medføre fragmentering av boliger, friluftslivsområder og naturområder som benyttes av mange.	avbøtende tiltak for å minimere negative konsekvenser for omkringliggende områder. Innspillet tas til orientering.		
77	Jan Roger Birkelund	Eier hytte som vil bli berørt av ny kraftledning. Nærføring er svært uønsket. Bekymret for økt støy og EMF, redusert eiendomsverdi og negative konsekvenser for natur- og landskapsverdier. Ønsker at NVEs benytter seg av dagens traseer.	Innspillet tas til orientering. Konsekvenser i forhold til EMF og natur- og landskapsverdier ligger inne som temaer som skal utredes i forslag til utredningsprogram. Det vises også til kap. 6 innledningsvis. Et høyspenningstiltak vil kunne føre til tap av verdi på bolig. Mer om dette i kap. 9 Det kommer ikke fram i innspillet hvilken trase som vil gi nærføring til hytte. Ledning vil ikke passere hytter og/ eller annen bebyggelse.		EMF Naturmangfold Landskap og visualisering
82	Jutta Pinnerød	Ønsker alternativ 2.0 da denne i mindre grad berører boliger. Skal selv flytte til Brattås.	Innspillet tas til orientering	2.0 og 4.0	
83	Audhild Asebo	Motstand mot at linjen føres over Eidangerhalvøya; avsenderen støtter i stedet plassering av transformatorstasjon på Frier Vest og at linjeføring fra Bamble-siden videreføres mot Herøya og eksisterende anlegg. Begrunnelsene er ønsket om å bevare friområder, skog- og markarealer, bekymring for tap av grøntområder og lokal livskvalitet, og ønske om å unngå ytterligere inngrep i nærområdet.	Statnett gjorde innledningsvis en vurdering av alternative lokasjoner for transformatorstasjon. Nærhet til eksisterende transformatorstasjon for å unngå ledningsomlegging ble særskilt vektet. Det vises for øvrig til pkt. 2.1.4. Innspillet tas til orientering	Forkastede alternativ	Friluftsliv Landbruk og andre natur- ressurser EMF
84	Hilde Kvæstad Larsen	Alternativ går over eiendom i Bjørkedalen. Uønsket både i drifts- og anleggsperiode. Vil gi verditap og redusert bruksverdi, store visuelle inngrep og begrensninger for framtidig bruk. Dersom denne velges – bør justeres lenger mot sør. Utfordrende terreng og lite egnet for etablering av tiltaket. Vil kreve større inngrep. Traseen berører også dyrka mark som er aktivt i bruk. Viser til statlige føringer om at Norge må øke egen matproduksjon og redusere sårbarhet. Trasse vil berøre områder med høy naturverdi, biologisk mangfold og sårbar vegetasjon. Bør stilles strenge krav til KU og vurderinger av kumulative effekter.	Trase er tegnet ca. 58 meter fra nærmeste bolig. Meldt trasé er den korteste veien til parallelføring med eksisterende 132 kV ledning mot Farris, og vurdert å ha mindre ulemper enn traséer nord og sør for dette området. Statnett vil vurdere avbøtende tiltak som differensiert hogst og farging av master, samt optimalisere plassering av master for minst mulig negative virkninger for bl.a. landskap og naturmangfold. Innspillet tas for øvrig til orientering.	4.0	Naturmangfold Samlede virkninger Landbruk og andre naturressurser Avbøtende tiltak
85	Olaf Hansen Haugan	Eier og driver Haugan østre, Haugangrenda 29 i Andebu. Gård i full drift. Tunet vil bli inneklemt mellom to kraftledninger (420 kV). Har utfordringer under kraftledning med moderne gårdsutstyr som blir påvirket (traktor som ikke vil gire under ledning). Fått erstatning for ødelagt hovedkort på traktor og gjerdeapparater for dyrehold – frykter at dette vil bli enda mer problematisert jo nærmere kraftledning man kommer. Opparbeidet kulturlandskap der ledning er tenkt – lagt ved kart med forslag til masteplasseringer	Statnett vil tilstrebe at master ikke plasseres på dyrket mark. Konsekvenser for landbruket utredes og vurderes med hensyn til matproduksjon, drift og økonomiske tap, samt krav til avbøtende tiltak. Det vises for øvrig til 3.1.1 innledningsvis.	4.0	Landbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
					
86	Leiv Kåre Mauland U. OFF				
87	Terje Kvía	Foreslått trase over gård og landbrukseiendom på Storås. Vil medføre betydelige ulemper for drift av eiendommen med hensyn til tømmerdrift, utkjøring av tømmer m.m. Vil også gi uønskete visuelle virkninger. Forslag til alternativ trase som blir mindre synlig i terrenget og berører færre naboer. Vil også gi mindre negative konsekvenser for landbruk og tømmerdrift. 	Statnett vil vurdere forslag til trasé ved Storås i videre arbeid. Vurderinger knyttet til avbøtende tiltak vil dessuten vurderes i det videre.	Alternativ 4.0	Landskap og visualisering Landbruk og andre naturressurser
89	Turid G. Bertelsen v/ Luna Ring	Uttalelse på vegne av beboere i Luna Ring langs dagens ledning. Sterkt kritisk mot alternativ 1.0 som er tegnet rett over husene for flere av boligene. Viser til føringer knyttet til EMF. Mener 60- 70 husstander vil gå tapt og boligområdet vil brytes opp. Vil medføre tap av sosiale relasjoner, økonomiske konsekvenser, utfordringer med å finne tilsvarende bolig i nærområdet.	Statnett har forståelse for bekymring i innspillet. Basert på innspill og foreliggende kunnskap, anbefaler Statnett at alternativ 1.02 konsekvensutredes i det videre arbeidet. Alternativ 1.0 går gjennom et område med delvis tett boligbebyggelse, inkludert Lina Ring. Det stemmer at ny ledning i trasé 1.0 vil medføre innløsning av en rekke boliger og	1.0 mellom Hovet og Porsgrunn TS	EMF

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
			således at hele nærområder fragmenteres. Det vises til pkt. 3.1.2 innledningsvis. Det vises også til temavise svar vedrørende innløsning av bygninger og prinsipper rundt dette, kap. 8 i innledende kapitler, samt til kap. 6 om EMF i innledende kapitler. Innspillet tas for øvrig til orientering.		
90	Anne Marie Mikkelsen	Ber om at dagens trase følges mellom Bamble og Porsgrunn og legges i jordkabel. Andre alternativ vil gi negative konsekvenser for landbruk, natur og friluftsliv.	Det vil ikke være mulig å følge dagens trase eksakt mellom Bamble og Porsgrunn t ut fra hvordan denne går i dag. Dette har sammenheng med at dagens ledning må være i drift inntil ny er bygget, av hensyn til utkoblinger og byggearbeidet. En ny ledning i dagens trase vil derfor måtte være en parallellføring av dagens ledning. Jordkabel vil bli vurdert i visse tilfeller. Det vises til kap. 4 innledningsvis for når det er aktuelt å benytte jordkabel. Konsekvenser for landbruk, natur og friluftsliv bli utredet i videre arbeid med konsekvensutredninger.	1.0	Landbruk og andre naturressurser Friluftsliv Naturmangfold
91	Even Tore Steinsholt	Felles uttalelse på vegne av 7 grunneier i Steinsholtområdet. Ber om at følgende tas hensyn til: • Tilstrekkelig avstand til boliger. • Ikke sette master på dyrka mark og master må tilpasses terreng • Mye kvikkleire langs Lågen • Ikke belaste Vindfjellområde med flere master • Kryssing av eksisterende master kan være utfordrende • Eksisterende infrastruktur må hensyntas • Det er kulturminner i Røsholtelva • Næringsinteresser må tas hensyn til	Statnett vurdere forslag til trasé i videre arbeid. Det er riktig at en 420 kV-ledning i alternativ 2.0 vil bety ytterligere én ny ledning i området. Det vises for øvrig til kap. 3 innledningsvis.	Alternativ 2.0	Kulturminner og -miljøer Landbruk og andre naturressurser Friluftsliv EMF Landskap og visualiseringer
92	Edgar Løvli	Mener trase bør legges på østsiden av Storåstoppen. Dette vil i mindre grad påvirke utsikt fra bygdeborg og mindre ødeleggelse av skog med miljøregistreringer og færre beboere i området får linja direkte i utsikten. Oppgir at han har snakket med en del andre beboere i området.	Statnett vil vurdere forslag til trasé i videre arbeid.	4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
					
95	Asplan Viak for Heidelberg Materials	Bjørntvedt kalksteinsbrudd har vært i drift siden 1955. Viktig for sementfabrikken i Brevik. Tas ut om lag 600 000 tonn kalkstein i bruddet pr år. Avsatt til råstoffutvinning og næring - nåværende og framtidig i KPA. Reguleringsplanarbeid pågår for videre utvidelse av anlegget. Vibrasjoner i grunnen når sprenginger skjer ca 1 gang per dag. Krav til salvesprengingene. Ber om at Bjørntvedt kalksteinsbrudd må utredes i lys av kap. 9.5 og 9.11 i utredningsprogrammet. Mangler ved utredningsprogrammet: - Fare knyttet til tilgrensende virksomhet. Heidelberg har konsesjon til uttak i bruddet i mange år framover. Lokasjon D ligger ca 150 fra dagens bruddkant – om lag 80 meter til planlagt utvidet område. I dag er sikkerhetssone ved sprengning 700 meter. Omfattende beskyttelsestiltak gjøres. Steinsprut mulig f.eks. Anses som svært risikabelt og muligens uforenlig å etablere ny transformatorstasjon på lokasjon D og antagelig B. Samme gjelder for ledningstrase Alternativ 2.01a der deler av linjen går over bruddet. - Utredningsprogrammet omtaler ikke virksomhetsrisiko. Utredningen må vise om anlegget kan oppnå ønsket sikkerhetsnivå med ulike alternativer med bakgrunn i virksomhetsrisiko. Må tas inn. Lokal og regional utvikling. Valg av Alternativ D vil kunne medføre store restriksjoner for dagens drift og utvidelse av bruddet. Kan ha betydning for utvikling av næringslivet i kommunen og regionen.	Innspillet tas til orientering og vil bli vurdert i konsekvensutredningen. ROS-analyse etter kraftberedskapsforskriften vil bli utarbeidet og følge konsesjonssøknaden. Det vises for øvrig til kap. 3.1.4 innledningsvis.	Transformator -stasjoner	Arealbruk og forhold til planer og verneområder Naturmangfold og andre naturressurser
96	Frøydis Berge	Beskriver hvordan Flåttenjordet benyttes av mange ulike mennesker hele året. Skiløyper osv. Det dyrkes også dyrefôr på jordet.	Innspillet tas til orientering. Statnett vil legge vekt på visualisering av tiltaket og avbøtende tiltak i konsesjonssøknaden.	Stasjon	Landskap og visualisering Friluftsliv

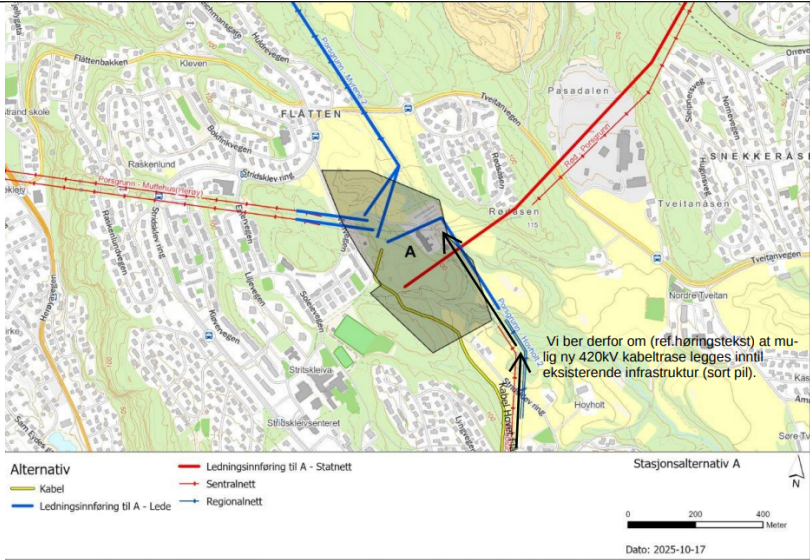
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Dronebildet brukt til å illustrere ny transformatorstasjon oppfattes som underdimensjonert. Dagens stasjon er svært synlig fra Flåttenkrysset og ny stasjon antas å bli enda mer ruvende. Lagt ved bilder i uttalelsen.			Landbruk og andre naturressurser
97	Ingar Viker Utklev	Anbefaler alternativ 4 da denne er kortere, har lavere bygge- og vedlikeholdskostnader, lavere effekttap, bedre plassering i forhold til byer og industriområder langs E18. Alternativ 2.0 gir unødvendig belastning i et område som allerede har en 420 kV- ledning.	Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Det vises til kap. 3.1.1 innledningsvis.	2.0 og 4.0	Alternativer
98	Stig Helge Johnsen	Kommenterer på Alternativ 1.02 vests nærhet til Åsstranda og Stranda naturreservater. Viser til dokument utarbeidet av Biofokus i 2010 – området beskrives som et referanseområde i forhold til kystnært plante og dyreliv. Det er av stor viktighet å beholde området som det er og unngå fragmentering og ødelegging.	Nyttig med innspill knyttet til eksisterende kunnskapsgrunnlag. Dette vil bli benyttet i videre arbeid med konsekvensutredninger. Statnett er klar over de store naturverdiene i området, og ytterligere kunnskap skal samles inn dersom man går videre med alternativ 1.02 vest. Det vises til kap. 3.1.2 innledningsvis. Innspillet tas for øvrig til orientering.	1.02 vest	Naturmangfold
100	Jon Christian Borge	Alternativ 4 går gjennom flotte skogsområder i Kodal mellom Brekke, Hønsvall og Solhaug som benyttes av mange i Sandefjord til rekreasjon og friluftsliv. Områdene blir forringet.	Innspillet tas til orientering. Det vises til pkt. 4 i innledende kapitler.	4.0	Friluftsliv Landbruk og andre natur-ressurser
102	Hallgeir Kaalstad	Mener traseen må følge eksisterende 300 kV – Alternativ 1. Fokuserer videre på ivaretagelse av natur på Kjørholt/ Frier og ny trase må unngå ytterligere ødelegging av naturreservatene. Allerede ny E18- trase og deponi i området	Statnett er klar over at det er store natur- og friluftsliv-verdier ved Kjørholt/ Frier, og hvordan tiltaket vil påvirke områdene og hvilke konsekvenser det vil gi, vil bli gjennomgått i senere konsekvensutredninger. Det vises for øvrig til pkt. 4.1.2 i innledende kapitler.	1.0, 1.02 og 1.02 vest	Friluftsliv Naturmangfold Samlete virkninger
107	Nils Arne Reinskau	Vil ikke ha ledninger i nordre trase inn mot Tønsberg over jorder og skog. Mener at søndre trase i tillegg er kortere og berører mindre bebyggelse.	Statnett vil vurdere forslag til foretrukken trasé i videre arbeid	4.0 og 2.0	EMF Landskap og visualiseringer
111	Arve Sørensen	Kommenterer på alternativene ved Borgerskogen industriområde. Vestlig alternativ er vist over eksisterende bolig- og landbrukseiendommer, som f.eks Amundrød. Vil bety ubrukelige driftsbygninger og forringelse av bomiljøet for et av de største landbruksforetakene i området. Negativt for matsikkerheten lokal og regionAlternativ Viser til forskning på at EMF kan ha biologiske effekter på jord, mikroorganismer og dyrehelse. For husdyr er det rapportert om mulige effekter på atferd, reproduksjon og immunforsvar. Ber om at risikovurderinger inkluderer EMF-målinger og vurdering av avbøtende tiltak, spesielt for større matprodusenter og områder med sårbar jordhelse. Østre alternativ forbi Borgerskogen: viktig å ta hensyn til miljømessige og økologiske faktorer spesielt ved Djupedal. Registrert med rødlista arter og er viktig trekkkrute for elg og hjort. Spør om hvorfor man ikke har vurdert et alternativ parallelt med eksisterende 120 kV på østsiden av Borgeskogen industriområde med en justering østover forbi Gjennestadvannet som er kritisk område for vadefugler. Vil kunne minimere miljøpåvirkning, beskytte habitat og opprettholde bedre økologisk balanse i området.	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte/ Tyttebæråsen. Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé. Alternativ parallell med eksisterende 132 kV på østsiden av Borgerskogen industriområde har vært vurdert i tidlig fase, men ikke vurdert som et godt alternativ grunnet nærhet til bebyggelse og/ eller Gjennestadvannet med verdifulle områder for fugl. Innspillet tas for øvrig til orientering.	4.0	EMF Landskap og visualisering Naturmangfold Landbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
112	Fritzøe Eiendom Utvikling AS	Stort behov for merkraft til industri og næring. Eksisterende ledning bør ikke rives, men ivaretas som del av nettet. Vil gi økt forsyningssikkerhet. Foretrekker et alternativ i sør. En trasé nær E18 vil gi synergier med eksisterende transportinfrastruktur, redusere behov for nye inngrep og gir forutsigbarhet for næringsaktører. Ber om at denne traseen vurderes.	Innspillet om økt merkraft til industri, behovet for å bevare eksisterende ledning som del av nettet og ønsket om trasé i sør nær E18 tas til etterretning og vil bli vurdert i videre utredninger. Statnett vil vurdere sør- alternativet (4.0) spesielt mht. teknisk kapasitet og eksisterende transportinfrastruktur.	3.0 og 4.0	Alternativs- vurderinger
115	Jarl Kjetil Johnsen	Negativ til Alternativ 1.02 vest som berører naturreservater, skog, kulturlandskap og beitemark. Sjeldne arter (orkideer) og flere arter rovfugl påvist og dokumentert hekkende. Ber om grundig kartlegging av fugl gjennom vår og sommer samt artskartlegging av sopp og karplanter. Ved Kåsa krysser Alternativ 1.02 vest fire boliger – vil gi redusert markedsverdi, livskvalitet og helsemessige konsekvenser. Området er også mye brukt til rekreasjon for store deler av befolkningen; til tur, trening, lek, jakt, ridning m.m. Området vil bli svært forringet. Ber om at områder som allerede er nedbygd benyttes til gjennomføring av tiltaket.	Konsekvenser for ulike fagtema vil bli utredet i videre arbeid med konsekvensutredninger. Det vises til kap. 3.1.2 om innledende rangering av alternativer. Innspillet tas for øvrig til orientering.	1.02 vest	Naturmangfold Landbruk og andre natur- ressurser EMF
116	JON HARALD GRYTE	Imot vestlig trase Hesby–Kverne–Gryte–Amundrød–Omdal. Mener denne traseen vil gi store visuelle og fysiske inngrep i variert, kupert landskap med skog, kulturlandskap og jordbruksarealer, forstyrre dyreliv, og ødelegge frilufts- og undervisningsområder. påpekes økt nærføring til gårdstun og boliger med redusert bokvalitet, støy og verdiutslag på eiendommer. Innlegget anbefaler at den østlige traseen velges, da den følger mer eksisterende infrastruktur og gir mindre samlet belastning. Østlig trase av alternativet foreslått som bedre.	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte. Innspill tas til følge og Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé.	4.0	Naturmangfold Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer
116 og 118	Jon Harald Gryte	Omtaler områdene mellom Hesby og Anholt (Alternativ 4.0). Området er variert og kupert med skog, kulturlandskap og jordbruksarealer. Høy verdi og ledning vil ødelegge med betydelige visuelle og fysiske inngrep. Oppfattes også som stor fare og risiko. Ved Vennerød ligger vann og gapahuk som benyttes til undervisning. Områdene rundt her har skogsområder med dyreliv som elg, rådyr og forskjellige fuglearter. Inngrep vil forstyrre leveområder og trekkruter. Traseen mot øst mellom Hesby og Omtal vil kreve store naturinngrep og ligge nærme boliger og gårder. Her er det viktige friluftsområder som blir brukt av elever og turgåere. Østlig trase følger mer eksisterende infrastruktur og gir mindre samlet belastning. Ber om at vestre alternativ tas ut.	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte. Innspill tas til følge og Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé. Innspillet tas for øvrig til orientering.	4.0	Landskap og visuelle virkninger Naturmangfold Friluftsliv Samlede virkninger
119	KAI JACK ECKDAHL TOHN	Mener alternativ 4.01a er mest hensiktsmessig med hensyn til tun og bevaring av dyrket mark. Ønsker ikke de andre alternativene.	Innspillet tas til orientering	4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
120	RUNE HOLMØY GUNDERSEN	Sterk negativ påvirkning fra de foreslåtte traséene (særlig Alternativ 2.0, 4.01 og 4.01a), viser til betydelige konsekvenser for jordbruk, natur, friluftsliv, flom-/erosjonsrisiko og bokvalitet, og ber om at traseene flyttes, at det vurderes kabling nær transformatorstasjon, og at Statnett/NVE vurderer flere alternative traseføringer (inkl. konkrete justeringsforslag og kartskisser). Innlegget krever også vurdering av samlet teknisk belastning (tre mastegater), EMF-beregninger ved nærføring til bolig, og at tiltaksplan for Rastadelva/Dalselva medtas i vurderingene. Kritisk til de foreslåtte lufttraseene slik de foreligger; innsender krever at traseene endres, at alternativer vurderes grundigere, og ber om konkrete justeringsforslag/vedlegg (kartskisser) vurdert i det videre arbeidet.	Statnett er kjent med at området har utfordringer med hensyn til grunnforhold, erosjon og høy grunnvannstand, og ser at det medfører ulemper. Meldt løsning er den som er vurdert å ha minst ulemper. Omsøkte Tønsberg transformatorstasjon viser en løsning hvor de to eksisterende ledningene mot Rød føres inn til den nye transformatorstasjonen med seks nye master, over en strekning på ca. 1 km. Ett mastepar plasseres i eksisterende ledningsgate, ett mastepar på gårds- og bruksnummer 8/1, og ett mastepar på selve stasjonsområdet. Statnetts foretrukne løsning for ny ledning fra Porsgrunn til Tønsberg er å bruke master som blir frigjort ved at 300 kV ledningen fra Rød legges ned. Denne strekningen blir da ikke aktuell for Lede å overta. På denne måten begrenses arbeid og arealbeslag på landbruksområde, samt de negative visuelle ulempene på den siste delen av strekningen som direkte berører eiendommen.	2.0, 4.01 og 4.01a	Naturfare og beredskap Friluftsliv Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer
121	HELGE JOHNSEN	Nekter enhver avståelse av areal på sin vernede eiendom Stranda gård og motsetter seg planlagte "monstermaster". Han framhever at området er en biologisk hotspot med mange rødlistearter og prioriterte arter. viser til forvaltningsplan for naturreservatet utarbeidet for Fylkesmannen i Telemark, og advarer om irreversible ødeleggelser, oppdeling av habitat og betydelig forringelse av bo- og livskvalitet. Han peker også på allerede betydelig støy- og forurensningsbelastning fra skipstrafikk og industrivirksomhet i Frierfjorden, og krever at kabel legges i jord eller i eksisterende strømgater fremfor luftledning.	Statnett er klar over at det er store naturverdier og naturreservater langs meldte alternativ 1.02 vest, og dette vil bli lagt til grunn i videre vurderinger av hvilke alternativ som tas med «videre». Det vises til pkt. 3.1.2 innledningsvis. Føringer for arbeid med konsekvensutredninger tilsier at konsekvenser av sumstøy skal utredes samt samlet belastning for et område. Vurderinger knyttet til jordkabel vil skje etter føringer gitt i st.meld. 14 (2011-2012). Innspillet tas til orientering.	1.02 vest	Naturmangfold Støy Samlet belastning
122	JON TORSTEIN DALEN	Innspill til konsekvensutredningen som hevder at Statnett/Sweco i praksis har forhåndsavgjort valg av trasé og plassering av Porsgrunn transformatorstasjon. Påpeker mangler i datagrunnlag og prosess, ber om at flere alternativer (bl.a. plassering på Frier Vest med sjøkabel/jordkabel) utredes videre, krever bedre vurdering av jord- og sjøkabel som teknologialternativ, og ber om at særlig konfliktfylte alternativer (bl.a. Alternativ 1.0 og Alternativ A for transformatorstasjon) prioriteres bort eller utredes mye grundigere. Innspillet fremhever også behov for ROS-analyse, sikkerhets-/beredskapsperspektiv og samfunnsøkonomisk verdsetting av tap av grøntområder. Avvisende til de foreslåtte luftlinjealternativene og til Alternativ A for transformatorstasjon slik de nå er presentert.	Statnett/ Sweco har ikke forhåndsavgjort alternativer angitt i meldingen, men har kommet videre og fått ny informasjon i etterkant av at meldingen ble oversendt. Innspill til melding på høring er også av stor verdi i forhold til valg som skal tas. Det vises for øvrig til kap. 3 innledningsvis. ROS-analyse etter kraftberedskapsforskriften vil bli utarbeidet og følge konsesjonssøknaden. Innspillet tas for øvrig til orientering	Flere alternativ	
124	JARLE RØD	Gir innspill til Alternativ 2 (Porsgrunn–Tønsberg). Han erkjenner behovet for nettutbedring, men mener at grunnlaget for økt overføringskapasitet bør oppdateres (endrede markedsforutsetninger). Krever bedre gjennomføringsplan, mer tid til feltundersøkelser og at flere alternativer vurderes. Fremmer konkrete krav til spesiell hensyntaking og avbøtende tiltak ved eventuelt valg av Alternativ 2, som i planleggingsfasen å unngå verdifulle område, samle inngrep, sikre buffersoner, optimalisere mastetyper og – plassering, benytte feltarbeid og ha plan for miljøovervåkning. I gjennomføringsfasen bør det unngås støy og unngå tidspunkt i året når dyrelivet er mest sårbart. Grunneiere og lokalsamfunn bør involveres aktivt, det ør etableres rutiner for varsling og håndtering av eventuelle miljøhendelser. Kompensasjonstiltak bør stå i fokus.	Innspillet tas til orientering. Det som etterspørres vil bli ivarettatt av videre arbeid med konsekvensutredninger og ved å følge opp foreliggende veiledere for dette. Dette innebærer blant annet feltkartlegginger. Statnett er enig i at det er positivt å kunne sammenligne alternativer, men mener samtidig at det i så fall må være alternativer som man ikke allerede nå kan legge bort ut fra ulike hensyn. I henhold til KU- veiledere krav om at alternativer som eventuelt sammenlignes skal være relevante og realistiske.	2.0	

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Etterspør offentliggjøring av innledende vurderinger gjort i forhold til de alternativene som er forkastet. Mener det vil være en god investering å utrede ekstra alternativer. Forventer at kunnskapsgrunnlag oppdateres med feltarbeid og ny datainnsamling.			
125	ANDERS LØVERØD	Ser fordel med å bygge den nye traseen nærmere byen.	Innspillet tas til orientering og vil bli vurdert i videre arbeid med konsekvensutredninger.		
126	VIBEKE HEIAN NYGÅRD	Området har rik fauna og fugleliv og store biologiske kvaliteter er kartlagt. Viktig naturvern: gammel edelløvskog og hule trær på 17/14 (bl.a. en lind >300 år, fredet). Frivillig vern i samarbeid med AT Skog pågår. Traseen berører drikkevannskilde på 17/14 (brønn med tilsig fra terreng) — anlegg og terrengarbeid kan forurense drikkevannet. Nærføring til bolig på 17/14 vil gi betydelige ulemper for daglig bruk, rekreasjon og mental helse; bekymring for elektromagnetiske felt og helsemessige konsekvenser. Skogsområder med drivverdig gran og god bonitet vil gå tapt ved rydning av trasegate. 17/3 har sjeldne biotoper og verdifulle eikelier. Foreslår trase langs ny E18 som bedre alternativ for å unngå fragmentering av sammenhengende skog. Dersom trase via Bjørkedalen likevel benyttes, foreslås flytting videre fra bebyggelse: føre trase under Røysåsen til eksisterende linje og deretter følge eksisterende trasé for å redusere inngrep i myr, fredet/tenkt fredet skog, traktor-/skogsveier og for å beskytte fuglelivet. vedlagt bilder og kart.	Statnett ser at det er betydelige ulemper for strekningen mellom Bjørkedalen og Kjendalen. Meldt trasé er den korteste veien til parallellføring med eksisterende 132 kV ledning mot Farris, og vurdert å ha mindre ulemper enn traséer nord og sør for dette området. Statnett vil vurdere avbøtende tiltak som differensiert hogst og farging av master, samt optimalisere plassering av master for minst mulig negative virkninger for bl.a. landskap og naturmangfold. Forslaget om alternativ trasé nord for Sollikollen vil komme nærmere bebyggelse enn det meldte alternativet. Avstand til boliger vil bli vurdert med hensyn til aktuelle grenseverdier. Se for øvrig kap. 6 og 9. For vurderinger av trasé langs E18, se egen vurdering i punkt 2.1.2. Se også innspill 131.	4.0	Landskap og visualiseringer Landbruk og andre naturressurser Naturmangfold
129	ANITA WISNES	Mener alt 2 er det beste alternativet. Dette er i hovedsak allerede berørte områder. Vi er godt kjent med trase alt 2. Alt 4 vil ødelegge for mye natur, landbruk og påføre mennesker tap av livskvalitet og nærfriluftsområder	Innspillet tas til orientering og vil bli vurdert i videre arbeid med konsekvensutredninger. Det vises for øvrig til kap. 3.1.1 innledningsvis.	2 og 4	Landskap og visualiseringer Landbruk og andre naturressurser Friluftsliv
131	EIVIND OLAV FUNNEMARK	Sterk motstand fra grunneiere mot foreslått trasé for ny kraftlinje. Grunneierne har tilbudt området for frivillig vern og opplyser om omfattende kartlegging som viser store naturverdier med nasjonal verneverdi. Området er et sammenhengende skogsområde i Porsgrunn kommune med mange rødlistede arter — omtalt som kommunens siste «villmark». Traséen vil fragmentere dette viktige naturområdet og berøre gårdsbruk og boliger direkte. Protest mot trase via Bjørkedalen; krever at mer miljøvennlige alternativer vurderes (forslag: langs eksisterende inngrep som nye E18, for å unngå å punktere sammenhengende natur). Vedlegger grunneierinformasjon og kart av områder.	Statnett ser at det er betydelige ulemper for strekningen ved Fjerdings. Meldt trasé er den korteste veien til parallellføring med eksisterende 132 kV ledning mot Farris, og vurdert å ha mindre ulemper enn traséer nord og sør for dette området. Statnett vil vurdere avbøtende tiltak som differensiert hogst og farging av master, samt optimalisere plassering av master for minst mulig negative virkninger for landskap og naturmangfold. For vurderinger av trasé langs E18 se egen vurdering i punkt 2.1.2 Se også innspill 126.	4.0	Landskap og visualiseringer Landbruk og andre naturressurser Naturmangfold Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
132	Olav Havstad/ Beboere på Rødsåsen, på Flåtten	Samlet innspill fra beboere på Rødsåsen/Flåtten (representert av Olav Havstad og Rødsåsen Vel) vedrørende forslag til ny transformatorstasjon på Flåtten i Porsgrunn. Nåværende transformatorstasjon i Kromsdalen (bygget på 60-tallet) må fornyes for økt kapasitet til bl.a. Herøya, men lokalisering og utforming av nytt anlegg må skje slik at lokale fritids- og friluftsinteresser ivaretas. Fire forslag til plassering er forelagt; flertallet av beboerne avviser plasseringer som beslaglegger jordbruks- og aktivitetsarealer (Forslag A bak Rødsåsen/utvidelse mot Stridsklev Ring og Forslag B Gata-området). Forslag D (dalføret nedenfor Pasa mot Vallermyrene) vurderes som det beste alternativet med minst konsekvenser. Forslag C antas ikke aktuelt. Støtter nødvendig fornyelse, men krever lokalisering og teknisk løsning som minimaliserer inngrep i viktige friluftsområder, skiløyper, stier, hundepark og jordbruksareal.	Konsekvenser for ulike fagtema vil bli utredet i det videre arbeidet. Det vises til vurderinger gjort i pkt. 3.1.4 om stasjonsalternativer. Innspillet tas for øvrig til orientering	Transformator - stasjoner	Landskap og visualiseringer Friluftsliv Naturmangfold
133	HERØYA INDUSTRIPAR K AS	Industriparken understreker behovet for oppgradering av transmisjonsnettet for å dekke store effekt- og energibehov hos leietakere og nye etableringer. De peker på at alternativ A for plassering av Porsgrunn transformatorstasjon gir best løsning mht. tid og minst naturinngrep for stasjon og tilhørende linjer. De anbefaler videre trasevalg 2.01 og 4.0. De viser også til Finn Werner Bekkens høringsuttalelse med forslag til metoder for å redusere tid, kostnader og arealbehov. Til slutt krever de at Herøya Netts direkte tilknytning til transmisjonsnettet opprettholdes for å bevare industriparkens konkurransekraft.	Statnett vurderer flere midlertidige løsninger for å begrense arealbruk og redusere gjennomføringstid for nye Porsgrunn transformatorstasjon, og vil hensynta deres innspill i dette arbeidet. Statnett har hatt direkte kontakt med Herøya Nett vedrørende tilknytning til transmisjonsnettet. Det vises til kap. 3 for Statnetts rangering av alternativer.	Transformator - stasjoner 2.01 og 4.0	
134	Bjørn Isak Håkonsen	Uttaler seg til alternativ 2, og berørte områder med høye naturverdier. Håkonsen viser til kartlegging og rapport av Statsforvalteren fra 2024. Han peker på lokasjoner med forekomster av rødlistede arter som er unntatt offentligheten. Ber om at NVE setter krav om utredninger av tiltakets virkning for fiskeørn, og spesielt risiko for kollisjonsfare og forstyrrelser i hekkeperioden.	Utredninger og feltundersøkelser skal følge anerkjent metodikk og utføres av personer med relevant faglig kompetanse. Metodikken i Miljødirektoratet (Mdir) sin veileder for konsekvensutredninger for klima og miljø skal legges til grunn for de tema hvor dette er spesifisert i malen for utredningsprogram. I utredningen skal Statnett innhente eksisterende informasjon om kulturlandskap, naturtyper og naturmangfold fra offentlige databaser og ev. tidligere kjente kartlegginger (inkludert de fra Statsforvalteren). Temaautredningen skal inneholde tabeller med oversikt over hvilke verneområder, naturtyper og rødlistede arter som kan bli berørt av tiltaket. Antall kjente lokaliteter for hver enkelt naturtype/art skal oppgis. Det vises for øvrig til innledende kap. 3.1.1.	2.0	Naturmangfold Landskap og visualiseringer
136	Tore Jacobsen og Ekeli Jacobsen	Sterkt berørt av eksisterende høyspentanlegg og transformatorstasjon. De ber om at eventuell ny 420 kV-kabeltrase legges inntil eksisterende infrastruktur for å unngå ytterligere beslag av areal, og at ombygging/utvidelse av Porsgrunn transformatorstasjon så langt mulig skjer innenfor eksisterende areal for å minimere fotavtrykk. Vedlagt kartutsnitt viser foreslått mulig framtidig kabeltrase. Aksepterer behov for oppgradering, men krever sterk prioritering av løsninger som minimaliserer ytterligere arealbeslag på deres gård	Statnett har som mål å unngå unødvendig arealbeslag ved etablering av ny transformatorstasjon. Det er likevel ikke mulig å rive eksisterende stasjon før etablering av ny. Det er dette som bidrar til at en ny stasjon må plasseres noe lenger vest enn eksisterende stasjon, dersom Alternativ A velges. Inn mot Porsgrunn transformatorstasjon jobbes det også med et kabelalternativ som vil følge eksisterende (utvidete) turvei der dette er mulig. Innspill om å legge kabel nær allerede bygget infrasturktur og ikke i jordekanten slik det er skissert i meldingen, tas til orientering. En kabel kan ikke følge ledningsalternativet på grunn av terrenget.	Transformator - stasjoner	Landbruk og andre natur- ressurser

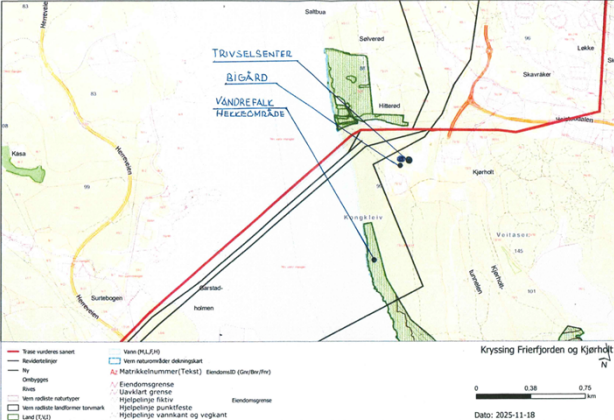
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
					
138	Ivar Næss	Grunneierlaget uttrykker sterk motstand mot det foreslåtte trasealternativet over Bjørnøya og gjennom Kjøse. De er positive til fornybar energi generelt, men krever at trasevalg tar hensyn til natur, lokalsamfunn og eiendomsrett. Hovedkrav: prioriter alternativ via Siljan, samfør ny linje med eksisterende trasé over Eikenesøya (unngå parallell føring over Bjørnøya), og unngå splittede traseer som medfører tap av produktiv skog og store landskaps- og friluftslivspåvirkninger.	Meldt alternativ over Bjørnøya er foretrukket fordi en kan opprettholde trygg avstand til drikkevannskilden. Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann. Etter nærmere vurdering fraråder Statnett alternativ via Eikenesøya, Ingersøy og Fiskøya av hensyn til anleggsgjennomføring. Det vises for øvrig til vurderinger i 3.1.1 innledningsvis.	4.0	Landskap og visualiseringer Naturmangfold Friluftsliv
140	ELFI SVERDRUP	Ber sterkt om å bruke eksisterende alternativ 2 (helst nordre variant) og avviser alternativ 4. Argumenterer at alternativ 4 vil ødelegge nasjonalt viktige natur- og amfibiehabitat i Djupedal, Borgeskogen Sør og området ved Gjennestadvannet — med flere rødlistede naturtyper og arter. Henviser til befaring med eksperter som fraråder inngrep. Kritikk av at alternativ 4 som kan knyttes til massedeponiplaner i Sandefjord (Djupedal). Alternativ 2 omtales som akseptabelt; Nordre del av Alternativ 2 anbefales for å unngå store natur- og landbruksulemp	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte/ Tyttebæråsen. Innspill tas til følge og Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé. Statnett er klar over at det rundt Gjennestadvannet er verdifulle områder for natur og fugl/ insekter. I det videre arbeid vil det søkes en trase som gir minst mulig negative konsekvenser for ulike verdier. Innspillet tas for øvrig til orientering Det vises for øvrig til vurderinger i 3.1.1 innledningsvis.	2.0 og 4.0	Landskap og visualiseringer Naturmangfold Friluftsliv Avbøtende tiltak
142	Torgeir W. Skancke	Lokal friluftslivs- og naturbruker med erfaring i feltkartlegging. Aksepterer behovet for forsterket nett, men ber om strengere prioritering av nye kraftkrevende prosjekter (bl.a. datasentre) pga. stort press på naturmangfold. Alle alternativer berører viktige naturverdier, men vurderer at den nordre del-traséen av alternativ 4.0 trolig har færrest ulemper hvis man unngår konkrete nøkkelområder. ber om grundigere utredning av naturverdier. Flere innspill på alternativene og hva som bør vurderes og konflikter.	Det gjennomføres supplerende, målrettet naturkartlegging der innspill og lokal kunnskap indikerer særlig behov. Lokal feltkompetanse vil bli brukt ved planlegging av kartleggingene der mulig. Innspillet tas for øvrig til orientering.	4.0	Landskap og visualiseringer Naturmangfold Friluftsliv

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
143	TOM STENSHOLT	Protesterer mot ny 420 kV-trase gjennom Lågendalen - kommer nær bebyggelse og barn. Krever at linja enten legges i samme korridor som eksisterende 300/420 kV eller som jordkabel ved/under eksisterende trasé for å unngå: - nærføring til boliger og barn og mulig overskridelse av ~100 m anbefaling fra Statens strålevern, - ødeleggelse av en gammel hulvei/oldtidsvei og tilhørende skog, - tap av friluftsverdier og økte visuelle inngrep. Advarer mot særlig omlegging. Påpeker at kryssing av Lågen og nedgraving i løsmasser bør være løsbart.	Statnett vurderer alternativ 4.0 til bedre å innfri overordnet behov mellom Porsgrunn og Tønsberg, som forklart i pkt.3.1.1. Dersom alternativ 2.0 blir aktuell vil masteplassing bli vurdert nærmere for å unngå/begrense konflikt med nevnte verdier. Jordkabel vil bli vurdert ut fra føringer gitt i st. melding 14 (2011- 2012), og er ikke aktuelt på denne strekningen. Se kap. 5 i innledende kapitler. Vedrørende elektriske felt og magnetfelt (EMF) henvises det til innledende tekst kap.6.	2.0	Landskap og visualiseringer Naturmangfold Friluftsliv Kulturminner- og miljøer EMF
144	SIGMUND SVILAND	Grunneier sterkt bekymret for at ny kraftlinje legges tett inntil hans fjøs, som ligger under to eksisterende linjer. Opplever tidligere og nåværende stråling/elektromagnetisk påvirkning, frykter ytterligere helse- og dyrevelferdsproblemer, samt tap av dyrkbar mark. Ber om at alternativ 4 lenger sør velges og at den eksisterende linjen forbi eiendommen eventuelt rives. Mot etablering av enda en linje nær fjøs/eiendom; ønsker flytting av trasé (foretrekker alternativ 4) og fjerning av eksisterende linje for å redusere eksponering og tap av areal.	Dersom alternativ 2.0 velges i området hvor gårdsbruket ligger, vil det bli bygget nye master nord for eksisterende master og eksisterende ledning flyttes over på disse. Den nye ledningen vil komme i samme trase som eksisterende ledning. Ved flere parallelle ledninger kan faserekkefølge optimaliseres for å minimere totalt magnetfelt, og dette vil bli inngående vurdert for eiendommen dersom denne traseen videreføres. Det vises for øvrig til vurderinger i 3.1.1 innledningsvis Innspillet for øvrig tas til orientering.	2.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer EMF
145	Kjose Bondelag / JONAS OMSLAND	De er bekymret for store konsekvenser for natur, skog og dyrket mark, framhever tap av biologisk mangfold, driftsulempen for landbruket og klimakonsekvenser ved tapt karbonlager. Ber om at trasevalg prioriterer eksisterende infrastruktur, at avbøtende tiltak vurderes (begrenset ryddebelte, tårnmaster, kamuflering) og at jordkabel vurderes på spesielt sårbare strekninger. Ønsker medvirkning i videre arbeid. Kritisk til gjennomføring av den foreslåtte linjen uten ytterligere utredning og avbøtende tiltak; krever minimalisering av inngrep i skog og dyrket mark, alternativer langs eksisterende infrastruktur og utredning av jordkabel der det er særlig sårbart.	Ønske om å prioritere traseer langs eksisterende infrastruktur vurderes. Forslag om avbøtende tiltak vil bli utredet. Jordkabel vil bli vurdert ut fra føringer gitt i st. melding 14 (2011- 2012). Tap av biologisk mangfold mm. tas med i konsekvensvurderingene. Ønske om minimalisering av inngrep i skog og dyrket mark, og økt utredning før eventuell gjennomføring, tas til orientering. etterretning. Ønsket om medvirkning i videre arbeid registreres; med tilbud om videre dialog ved behov.	4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer Avbøtende tiltak Naturmangfold
146	LINA MØRK	Grunneier ved eiendommene 2054/1, 2054/4, 2054/6 (og nylig 2054/17) samt beiterett på 2054/5 uttrykker sterk bekymring for at alternativ 4 (og en parsell) vil skade bosetting, jordbruk, kulturlandskap og jakt- og friluftaktiviteter. Området ved Åsrumvannet og Høiskall beskrives som særlig verdifullt (varmekjært skogsområde, MIST, kulturminne). Forordrer grundigere utredning av alternativ 5 og E18-parallellføring. Innspillet ber om at alternativ 4 vurderes for arealtap og driftsulempen i jordbruket, med egen fagutredning om bruk av droner, RTK/GNSS og presisjonsjordbruk. Ber om involvering av berørt befolkning og tilgrensende grunneiere i detaljfasen, og fullstendig utredning av alternativ 5 og E18-parallellføring.	På strekningen Lågen-Åsrum-Goksjø er ny kraftledning planlagt med masteplassing på høyder, koller og i skogsterreng. Statnett vil tilstrebe å unngå masteplassing på dyrket mark, og i konflikt med kulturminner, samt bygge linjer med høyde som begrenser ulemper for landbruksdriften. Konsekvenser for landbruk vil bli vurdert i konsekvensutredningen. Det vises for øvrig til vurderinger gjort i kap. 2 innledningsvis.	4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer Kulturminner og – miljøer Friluftsliv EMF
147	ANDERS SÆTRE TORP og Ragnhild Bjerknes Bærug	Berørte grunneiere på Bærug ønsker at ny høyspentlinje legges så tett som mulig parallelt med eksisterende trase og så høyt som mulig i terrenget. Forslaget begrunner dette med redusert samlet arealinngrep, mindre skog- og jordbruksinngrep, færre mastepunkter og mindre arealbeslag. Ønsker åpen dialog videre.	Innspillet tas til orientering og vil bli nærmere vurdert i videre detaljering. Utredningene vil vi vurdere tiltak som parallellføring, høyere masteplassing der dette er teknisk og sikkerhetsmessig forsvarlig, og dokumentere konsekvenser for arealbruk, skog- og jordbruksdrift.	4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
148	ROY TULLUAN v/ Borgeskogen øst tomt 19 AS	Eier av eiendom gnr. 504 bnr. 77 (Oxfor Eiendom AS) opplyser om oppstartsmøte og nabovarsel for et bygg på ca. 16 000 m2 på egen tomt; rammesøknad planlegges sendt 28.11.2025. Byggets høyde (kote 107,5), funksjon og plassering vil komme i konflikt med den sørøstlige traseen forbi Borgeskogen Næringspark. Avsender ber om at traseen legges noe lengre nordvest ved deres tomt (evt. ved å sette inn en ekstra høyspentmast) for å unngå kryssing av tomtens nordvestlige hjørne, alternativt at den planlagte nordvestlige traseen benyttes. Tilbyr bistand ved behov.	Innspillet tas til orientering og vil bli nærmere vurdert i videre detaljering. Se innspill 157.	4.0	Arealbruk og forhold til planer og verneområder
149	WENCHE SLETTINGDAL EN	- Ber om at planlagt tiltak flyttes lenger bort fra deres bebyggelse slik at det ikke blir synlig og gir mindre støy. De viser til at 100 m avstand gir ca. 44 dB i et ellers stille område. - Forslår også bruk av en opparbeidet skogsvei til vedlikehold hvis traseen flyttes. - Påpeker at foreslått trase går gjennom totalfredede bygdeborger, og tilbyr å vise disse. Flere grunneiere i området støtter samme synspunkt.	Statnett vil vurdere forslag til trasé ved Storås i videre arbeid. Innspillet tas til orientering.	4.0	Støy Landskap og visualisering Kulturminner og - miljøer
153	Gro Meland Gryte /Jon Harald Gryte	Argumenterer mot den vestlige traseen Hesby–Kverne–Gryte–Amundrød–Omdal, fordi den går gjennom kupert, variert landskap med skog, jordbruksarealer og friluftsområder, kommer nær vann, gapahuk brukt av skoleelever og boliger, forringer naturopplevelse, kan skape fare og redusere eiendomsverdi. Den østlige traseen bør velges da den følger mer eksisterende infrastruktur og gir mindre samlet belastning. Krever at vestlig trase tas ut av videre planlegging og at østlig trase velges.	Flere innspill peker på at alternativet ved Borgeskogen næringspark er å foretrekke fremfor alternativ ved Kverne/Gryte. Innspill tas til følge og Statnett vil arbeide videre med trasé ved Borgeskogen næringspark som foretrukket trasé. Se også innspill 69, 109 og 116.	4.0	Friluftsliv Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer Naturmangfold
154	Glenn Grava og Svein Jonassen	Klar preferanse for alternativ 1.02 vest (langs Frierfjorden) som gir minst ulemper for dem, og ønsker at traseen i alternativ 1.02 legges så nær E18 som mulig. For Porsgrunn transformatorstasjon oppgir de fra et agronomisk ståsted at alternativ D er best, men på grunn av utfordringer med grunnforhold og nærhet til jernbane mener de at alternativ A må velges. De krever minimal omdisponering av dyrket jord, tilbakeføring av midlertidig berørt matjord etter bygging og utarbeidelse av matjordplan ved permanent omdisponering. De ber om at mastepunkter plasseres utenfor dyrket mark hvor mulig, at minstehøyde over dyrket mark sikres (forslag minst 7 m), og at konsekvenser for elektromagnetiske felt utredes. Ønsker samarbeid med grunneiere i plan- og byggefasen.	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til kapitlene 2 og 3 innledningsvis.	1.02 og 1.02 vest	Landbruk og andre naturressurser
155	Hildegard Sannan og Gerd Røsvik Wold	Vil forkaste alternativ 1.02 Vest i Heistad fordi dette trasevalget går gjennom en av de siste sammenhengende grønne lungene i bydelen, vil gi store terrenginngrep, fragmentere leveområder, forringe rekreasjonsbruk og påvirke områder med salamanderdammer og andre naturverdier. Anbefaler i stedet at alternativ 1.02 som følger E18 prioriteres, og ber om grundige naturkartlegginger, vurdering av kabling der inngrep vurderes som store, og at 1.02 Vest utgår.	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til kap. 3.1.2innledningsvis	1.02 vest og 1.02	Friluftsliv Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer Naturmangfold Avbøtende tiltak
156	Lars H Alstadsæter og 7 grunneierne/ beboerne langs Storelvveien i Kodal i Sandefjord	Samlet høringsuttalelse retter hovedkritikk mot Statnetts sørlige alternativ (4.0) fordi dette medfører store nye inngrep gjennom bolignære og friluftstensive områder, økt fragmentering av natur og konflikt med kommunale planer for utbygging. Oppgradering langs eksisterende trasé (alternativ 2/2.0) vil gi færrest negative konsekvenser, og foreslår også at alternativ 5.0 bør utredes som mindre skadelig enn 4.0 i deler av Sandefjord.	Statnett registrerer hovedkritikken knyttet til alternativ 4.0 og bekymringene knyttet til bolignære og friluftsområder. Statnett vurderer konsekvenser og avbøtende tiltak for berørte lokalsamfunn, friluftsliv og reguleringsplaner. Det vises for øvrig til kap. 2og 3 innledningsvis.	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold Landskap og visualiseringer

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		De påpeker også mangler i høringsgrunnlaget knyttet til viktige premisser Statnett har omtalt muntlig, samt krav til utredningsnivå og spesifikke temaer som må undersøkes nærmere. Sterk motstand mot alternativ 4.0 (det sørlige nye traséforslaget).			
157	Torbjørn Opsal	Foreslått alternativ for ny 420 kV-linje som berører vedkommendes eiendom, vil medføre store ulemper og verdiforringelse. Vedlagt følger et skissert forslag til justering av østre trasealternativ. Mener skissert forslag anses absolutt reelt å gjennomføre.	Innspillet tas til orientering og vil bli nærmere vurdert i videre detaljering. Se innspill 148.	4.0	
159	Jan Tore Christensen	Sterk motstand mot at oppgraderingen legges gjennom hans eiendom og nærområdet (Alternativ 2). Han beskriver store naturinngrep, fragmentering av skog, tap av friluftsverdi, mulig tap av sjeldne plantearter og betydelig verdiforringelse av skogbrukseiendommen. Han krever at Alternativ 2 avvises, at løsninger som følger eksisterende traséer eller bruk av jordkabel utredes, og at miljø- og klimaeffekter vektlegges tydeligere. Avsender mener Alternativ 4 har lavere konfliktpotensial og ber om at traseen justeres bort fra nærliggende friluftsområder. Anmoder om å utrede alternativer som følger eksisterende traséer, bruk av jordkabel og vurdering av Alternativ 4 som mindre konfliktfylt.	Statnett anbefaler at det ut fra overordnet systembehov ikke ses videre på Alternativ 2.0, men at Alternativ 4.0 konsekvensutredes. Det vises til tekst i kap.3.1.1. Jordkabel vil bli vurdert ut fra føringer gitt i st. melding 14 (2011- 2012).	2.0 og 4.0	Friluftsliv Landbruk og andre naturressurser Avbøtende tiltak Naturmangfold
160	Ytre Gjerpen grunneierlag	Representerer Årdalsåsen i sør via Jarseng skiområde mot Vealøs i Porsgrunn og Skien kommuner. Motsetter seg sterkt Alternativ 2 som er i direkte konflikt med de mest brukte turområdene i Porsgrunn og Skien. Benyttes hele året. Traseen vil bryte med områdets ro, karakter og historiske betydning. Tiltaket vil gi store naturinngrep og redusere biologisk mangfold. Nedbygging av skog frigjør betydelige mengder karbon. Kraftledninger og ryddebelter blir svært synlige og reduserer områdets verdi for friluftsliv og rekreasjon, særlig i Heståsen som har stor lokal betydning.	Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dersom Alternativ 2.0 utredes videre kan alternativ trasé vurderes nærmere. Det vises til vurderinger gjort i innledende punkt 3.1.1. Innspillet tas for øvrig til orientering	2.0	Landbruk og andre naturressurser Klimagassutslipp Friluftsliv Avbøtende tiltak Landskap og visualiseringer
162	Fritzøe Skoger	Fritzøe Skoger (stor grunneier i flere kommuner i Vestfold og Telemark) aksepterer behovet for ny kapasitet, men krever korrekt erstatning for areal som tas i bruk. De ber om at dagens 300 kV-linje opprettholdes etter at ny linje er etablert (eller eventuelt overtas av Lede uten at effekt må reduseres), fordi eksisterende linje kan være nyttig for framtidig produksjon og forbruk langs traséen. Fritzøe Skoger ønsker så parallellføring av linjene mye som mulig for å redusere samlet inngrep, forenkle logistikk og redusere estetiske konsekvenser. Hvis nordre alternativ beholdes for framtidig utvikling, mener de det er mest fornuftig å anlegge ny trasé i sørlige områder. De påpeker også bergrettigheter rundt Åsumvannet og etterspør hvordan Statnett vil forholde seg ved eventuelle fremtidige gruveprosjekter som krever flytting av master.	Dersom Lede ikke overtar dagens 300 kV- ledning, vil denne bli sanert. Der hvor høyspenttraseen går gjennom arealer med skogdrift, skal grunneier ha full erstatning for framtidig skogproduksjon. Full erstatning følger av ekspropriasjonsrettslige prinsipper og gjeldende rettspraksis. Statnett benytter sakkyndig personell for å beregne erstatninger. Det må videre inngås avtaler for Statnetts behov for bruk av skogsbilveier i forbindelse med drift og vedlikehold av høyspentanlegget. Fritzøe Skoger har i dag undersøkelsesrett, gitt av Direktoratet for mineralforvaltning, til å gjøre undersøkelser i berg i området. Et eventuelt tap at uttak av masser vil kunne være erstatningsberettiget, men dette vurderes særskilt. Berg som næringsressurs er et utredningstema i konsekvensutredningen. Innspillet tas for øvrig til orientering.	2.0 og 4.0	Landbruk og andre naturressurser Landskap og visualiseringer

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
164	Anne Grete Løvli	Støtter spesielt opp om konsekvensvurderinger for traséalternativ 4 som berører området rundt Gjennestadvannet, Storås og Rømminga–Skjelbred. Påpeker at området har rikt og nasjonalt viktig fugleliv og beskriver beitetrekk og trekkruiter som vil bli krysset av en linje, med høy risiko for kollisjoner. Hun fremhever også verdifull og gammel edelløvskog i Storås, funn av den sterkt truede arten bøkepærelav, samt mange miljøregistreringer i skogen. Ber om grundige utredninger og hensyn til disse naturverdiene.	Innspillet tas til orientering og vil bli fulgt opp i det videre arbeid med konsekvensutredninger	Alternativ 4	Naturmangfold Landbruk og andre natur- ressurser
166	Kjell Madsen Kjørholt/ Tina Billbo U. off	Eier av bigård og jorder på Kjørholt (Kjørholtveien vestre 29) med mulig nærføring med Alternativ 1.01 c (kryssing av Frierfjorden). Bekymret for negative konsekvenser for gården, naboer, fugle- og dyreliv, naturlandskapet og – mangfoldet, ferdsel i området og eiendomsverdi. Vandrefalk og ravn har hekkeområde i foreslått trase. Informerer om at det pågår et arbeidet med Statsforvalter om ytterligere vern. Prosess med frivilling vern i sammenheng med gjennomføring av E18- prosjektet. Økonomisk kompensasjon er utbetalt til grunneier og Nye Veier skal i forkant av ikraftttredelse av vernevedtak utføre enkel rydding av gammel skogsvei og adkomst til sjøen. Kongkleivsåsen nord, vest og sør er i Miljødirektoratets naturbase omtalt som kalklindeskog og noe åpen kalkmark. Kyststi er etablert mellom Herøya og Brevik og det er gitt tillatelse for bygging av et trivselssenter til bruk for allmennheten (tegnet inn på kart). Dette vil ligge i området det foreslås master og ledning. Det er allerede to kraftledninger over eiendommen i verneverdig område. Dette har gitt grunneier begrenset råderett og ulempe når det gjelder å drive næringsvirksomhet i Hitredalen. Det vises til granneloven/nabolovent § 2. Det vurderes at verneområde, eiendom, friluftslivsinteresser og naboer blir påført urimelig, unødvendig og uopprettelig skade og ulempe som også mulig er helseskadelig og farlig. Tiltaket vil være en stor utfordring for birøkten og adkomst til sjøen. Tiltaket er altså i strid med nevnte § 2. Alternativ 1.01 b foretrekkes heller ikke, da dette vil gi en ledning og master tett på bolig, bigård og trivselssenter. Alternativ er også svært uønsket visuelt. Foretrekker at dagens 300 kV benyttes videre. Dersom ikke mulig, vil alternativ 1.01 a være å foretrekke da det oppfattes å ha minst negative konsekvenser. Ønsker befarng og møte med Statnett og NVE.	Statnett foretrekker å arbeide videre med løsning 1.01a da dette vurderes som løsningen med minst ulemper. Eksisterende 300 kV trasé må opprettholdes inntil ny ledning er etablert og kan derfor ikke benyttes. Statnett vil gå i dialog med grunneiere i videre arbeid med detaljering av tiltaket. Se for øvrig pkt3.1.3og 10.	1.01a b og c	Naturmangfold Landskap og visualiseringer Landbruk og andre natur- ressurser Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		 Figur 1-1 Vedlagt kart med inntegninger			
137	ANDREAS FINSRUD /Grunneiere i Vealøsområdet	Ny trasé ønskes ikke lagt over det populære turområdet på vestsiden av Vealøstårnet og stiller seg bak DNT Skien Turlags foreslåtte alternativ lenger øst for Vealøstårnet. De mener foreslått alternativ 2 berører hyttetun, viktige stier (inkl. «Kongeveien»), produktiv skog og skogsfugleleiker, og krever at utredningsprogrammet stiller krav til dokumentasjon, vurdering av mastetyper/jordkabel, fugleavbøtende tiltak og bedre dialog/data for lokal medvirkning. Avviser alternativ 2 som lagt i forelagt trasé. Foreslått trase har flere negative konsekvenser for deres eiendom. anbefaler alternativ trase DNT.	Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dersom Alternativ 2.0 utredes videre kan alternativ trasé vurderes nærmere. Det vises til innledende pkt. 3.1.1 Se også innspill 137, 180 og 171.	2.0	Naturmangfold Friluftsliv Avbøtende tiltak
171	ANDREAS FINSRUD og Vibeke Amlie	Ber om at ledningen legges utenom det populære friluftsområdet på vestsiden av Vealøstårnet og støtter DNT Skien turlags foreslåtte alternativ trase. Framhever betydelige negative konsekvenser for friluftsliv, landskap, skogbruk og biologisk mangfold, samt behov for grundige utredninger og avbøtende tiltak (bl.a. vurdering av mastetyper, fugleavvisere og jordkabel). ønsker unngåelse av foreslått alternativ over deres eiendom og ber om traseomlegging. Alternativ dokumenteres og at avbøtende tiltak utredes.	Statnett anbefaler at det i det videre kun utredes ett hovedalternativ mellom Porsgrunn og Tønsberg; Alternativ 4.0. Dersom Alternativ 2.0 utredes videre kan alternativ trasé vurderes nærmere. Det vises til innledende pkt. 3.1.1 Statnett vil utrede konsekvenser for friluftsliv, landskap, skogbruk og biologisk mangfold grundig. Avbøtende tiltak vil vurderes. Se også innspill nr. 180, 130 og 137	2.0	Friluftsliv Landskap og visualiseringer Naturmangfold Avbøtende tiltak
172	Norsk natur v/ Viggo Ree	Peker på feil og mangler i Statnetts melding, krever at NVE/Statnett tar ansvar for å begrense natur- og landskapsinngrep, og argumenterer sterkt for at nordlig alternativ (oppgradering langs eksisterende trasé, alternativ 2.0) bør foretrekkes framfor sørlig alternativ (4.0) for å bevare intakte naturarealer, biologisk mangfold og friluftsverdier. Dokumentet viser til lokal kunnskap og flere kilder. Innspillet peker også på konkrete feil i meldingen knyttet til arealbruk og reguleringsforhold i Sandefjord kommune, og krever at slike forhold blir rettet og hensyntatt i videre behandling.	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til punkt 3.1.1 innledningsvis. Det vil foretas en ny gjennomgang av arealplaner i det videre arbeidet med konsekvensutredninger	2.0	Landskap og visualiseringer Arealbruk og forhold til planer og verneområder Naturmangfold Friluftsliv
173	Øyvind Stickler/ Gjennestad- vannets interessegruppe	Vedlegger dokumentet "Grunnlag for vern av Gjennestadvannet med nærområder" og ber om at området og dets biologiske mangfold tas med i vurderingene. Påpeker at Djupedalen og arealene vest for Gjennestadvannet er viktige trekkruiter og næringsområder for fugl - advarer mot å legge traseen tvers over disse trekkrutene. Viser til negative effekter fra allerede eksisterende høyspent ved østenden av Gjennestadvannet og mener et nytt strekk mot vest vil ramme inn og forverre situasjonen.	Innspillet vil bli lagt til grunn som kunnskap og berører sentrale tema i konsekvensutredningen. Naturmangfold, friluftsliv og landskapsvirkninger vil bli grundig utredet, inkludert vurderinger ved trekkrutene.	4.0	Naturmangfold Friluftsliv Landskap og visualisering

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
174 og 191	Erik Hansen	Transformatorstasjonen i Porsgrunn bør lokaliseres på Herøya industriområde fordi kraftbehovet er der og konfliktnivået med boliger, turområder og sjeldne naturverdier vil bli minst. Vurderer alternativene A, B og C i meldingen som svært dårlige (tett på boliger, turstier, skiløyper og vernede planter). Alternativ D vurderes som best av de fire, men fortsatt underlegen en løsning på Herøya. Herøya må utredes grundig, at det bygges en kompakt GIS-stasjon og at det brukes kabling der det er mulig (viser til eksempelet Bærum–Oslo som kabel). Han understreker behovet for å ta vare på de få gjenværende turområdene og sjelden natur. Ettersendte nytt innspill om at det allerede nå er transformering fra 300 til 132 kV. på Herøya.	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til kap. 3.1.4 innledningsvis.	Transformator -stasjon	Friluftsliv Naturmangfold EMF Landskap og visualiseringer Avbøtende tiltak
175	Thomas Realfsen	Bekreftelse av uttalelse og mottatt høringsinnspill	Ikke behov for kommentering		
176	Erik Bjune	Ber om gjenbruk av eksisterende linjetrase mot Gulliåsen for å redusere nye inngrep, prioritering av linjeføring over utmark framfor verdifull innmark på Bjunesletta, og at alternative traseer vurderes slik at landbruksarealer og landskap får minst mulig skade. For transformatorstasjonene ber de om vurdering av avrennings- og flomkonsekvenser til Tveiten-/Rastad-elva, inkludert alternativ avledning sørover mot Aulielva, samt at mulig økt avrenning og erosjon utredes. Begge uttalelsene etterlyser også hensyn til kjente fornminner rundt Gulli-ødegården med ønske om utvikling av kulturminnestier.	Innspillet tas til orientering. Alternative traséer utredes og tar landskaps- og kulturminnehensyn, samt flomkonsekvenser knyttet til transformatorstasjonene.	2.0 og 4.0	Landbruk og andre natur- ressurser Landskap og visualisering Naturfare og beredskap Kulturminner og - miljøer
178	Tormod Røed /kolibri@online. no	Vil ha avklart minsteavstand til bebyggelse med hensyn til «strålefare». Etterlyser at avstander vurderes ut fra maksimal strømføring (vinterforbruk), ikke årsgjennomsnitt. magnetfeltberegninger og masteplasseringer må utredes	Innspillet tas til orientering. Det vises for øvrig til kap. 6 innledningsvis.		EMF
181	ARNHILD GJEIN ASKE	Trasé for 420 kV-ledning vil gi en rekke ulemper for deres bolig og gårdsbruk. Traséen berører eiendommen gjennom inngrep i skog, kryssing av dyrket mark med lange spenn og mulig plassering av master på jorde, samt betydelige visuelle inngrep. Negative konsekvenser for drift og produksjonsareal, praktiske driftsproblemer ved master i åkeren, redusert mulighet for skogbruk, konflikt med planlagt utvikling av Borgeskogen industri-/fengselsområde, og at området er viktig for dyreliv og trekkveier for flere arter. Krever vesentlige endringer eller alternative traseer	Statnett vil utrede alternativ som fokuserer å begrense konsekvenser for bolig og gårdsdrift, kryssing av dyrket mark, lang spennvidde og plassering av master på jord, samt betydelige visuelle inngrep. I vurderingene inngår også konflikt med planlagt industrivekst, og påvirkning på viktige leveområder og trekkruiter for dyr. Innspillet tas for øvrig til orientering	4.0	Landbruk og andre natur- ressurser Landskap og visualisering
187	Emilie Larsen	Grunneier ved Fresteåsen nær et av de meldte alternativene inn mot Tønsberg transformatorstasjon. Driver med korn, gras, storfe og slaktegrisproduksjon. Bruker GPS på traktor og redskap. Avhengig av GPS- signaler. Økologisk hønsehus under etablering. Har allerede to traseer over dyrka mark på 518/1, sterk motstander mot ytterligere en mastegate over dyrka mark. Storfe som beiter rundt Fresteåsen – pålagt dette for at driften skal være økologisk. Bekymret for hvordan master, bygging og vedlikehold, vil påvirke husdyrproduksjon. Kan ikke ha rydebelter, anleggstrafikk og hogstmaskiner.	Omsøkte Tønsberg transformatorstasjon viser en løsning hvor de to eksisterende ledningene mot Rød føres inn til den nye transformatorstasjonen med seks nye master, over en strekning på ca. 1 km. Statnetts foretrukne løsning for ny ledning fra Porsgrunn til Tønsberg er å gjenbruke master som blir frigjort ved at 300 kV ledningen fra Rød legges ned. Denne strekningen blir da ikke aktuell for Lede å overta. På denne måten begrenses arbeid og arealbeslag på landbruksområde. Alternativet som ønskes vurdert er tidligere vurdert og forkastet, blant annet grunnet komplisert ledningsinnføring til Tønsberg stasjon (kryssing av pukkverk og Ødegården næringsområde).		

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		på eller i nær avstand til husdyrbeiter. Vil gjøre dyr utsatt for smitte samt at de blir skremt. Alle alternativ vil påvirke dem og landbruksdriften negativ. Bekymret for verdiforringelse, økt støy, helseeffekter og visuell dominans. Foreslår alternativ trase: 			
192	Karl Hynne	Ønsker ikke ny linje, men dersom det blir ønsker han god dialog fra dag en. Alternativet tilser en 115 meter lang trase gjennom hans skog. Antar at denne vil være lengre og dyrere enn søndre alternativ.	Innspillet tas til orientering	2.0	Landbruk og andre naturressurser
195	Hans Bjørk	Eier av tre eiendommer ved Farris/ Numedalslågen. Ønsker ikke trase over egen eiendom. Er aktiv skogeier. Mot Farrisvannet er det viktige naturtyper. Også foreslått et større område til frivillig vern som ikke tåler store inngrep. Tiltaket vil også bety et stort naturinngrep ved Larviks drikkevannskilde. Driver også med landbruk og bekymret for områder som kan gå tapt. På eiendommen er det dessuten en skytebane med aktivt lag som bruker denne 3 dager i uka.	Ledningsalternativet vurderes til ikke å berøre 2022/19 og 2023/5. Det er ved kryssing av Lågen ikke planlagt mastepunkter på landbruksareal. Ledning er tenkt å spenne over dalbunnen. Skytterbanen ser ut til å være i overkant av 300 meter fra meldte trase og anses ikke å være i konflikt med dette. For øvrig tas innspill til orientering og det vil være dialog med grunneier i forkant av plassering av mast på eiendommene.		
Innspill til Tønsberg transformatorstasjon med relevans til spenningsoppgradering					
	Rune Holmøy Gundersen	Grunneier på 9/1 som egentlig kommer med innspill til nye Tønsberg transformatorstasjon. Bekymret for at spenningsoppgradering vil gi ny mastegate som kommer nærmere eiendom og bebyggelse enn dagens linjer. Dette vil forsterke belastningen ytterligere og gjøre området vesentlig mindre egnet som bolig- og landbrukseiendom. Mener at samlede virkning av transformatorstasjon og fremtidige linjetiltak må vurderes helhetlig i konsesjonsbehandlingen. Bekymret for inngrep i dyrka mark.	Omsøkte Tønsberg transformatorstasjon viser en løsning hvor de to eksisterende ledningene mot Rød føres inn til den nye transformatorstasjonen med seks nye master, over en strekning på ca. 1 km. Statnetts foretrukne løsning for ny ledning fra Porsgrunn til Tønsberg er å gjenbruke master som blir frigjort ved at 300 kV ledningen fra Rød legges ned. Denne strekningen blir da ikke aktuell for Lede å overta. På denne måten begrenses arbeid og arealbeslag på landbruksområde.	2 og 4	Landskap og visuelle virkninger Jordbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
Offentlige aktører					
33	Kystverket	Kryssing av Frierfjorden er søknadspliktig etter havne- og farvannslovens § 14 tredje lett bokstav e. Vertikal klarering skal være minimum 45 meter over HAT. Det var 7309 skipspasseringer her i 2024. Kystverket må tidlig kontaktes om eventuelle stenginger av farvannet.	Innspillet tas til orientering og Kystverket vil bli kontaktet i senere fase.	1.01 a, b og c	Luftfart, kommunikasjons systemer og annen infrastruktur
45	Bamble kommune	Foretrekker kryssing av Frierfjorden i eksisterende trase – alternativ 1.01 a eller b. Opptatt av at det blir minimale konsekvenser for eksisterende virksomheter og boliger langs linja. Fjordkryssing bør gjennomføres uten ulemper for skipstrafikk og næringsvirksomhet i eller ved Frier. Konsekvensutredninger bør omhandle tema som samfunnssikkerhet, bomiljø, naturmangfold, skred og ras.	Innspillet tas til orientering. Det vises ellers til pkt. 3.1.3 innledningsvis. Foreslåtte utredningsprogram omfatter temaer som nevnes i innspillet, men delvis under andre overskrifter. ROS- analyse etter kraftberedskapsforskriften vil bli utarbeidet og følge konsesjonssøknaden.	1.01 a, b og c	Luftfart, kommunikasjons systemer og annen infrastruktur Naturmangfold, EMF Naturfare og beredskap Landskap og visualiseringer
70	Vestfold Vann IKS	Eies av 6 kommuner i Vestfold. Produserer og distribuerer drikkevann, hvorav en stor del hentes fra Farrisvannet. Server ca. 160 000 innbyggere og brukes til industriell industri og jordvanning. Gopledal vannverk ligger også i Farris. Farris er en viktig regional drikkevannskilde. Omfattes av verneplanbestemmelser for Siljanvassdraget samt henynssone for sikring av nedbørsfelt drikkevann i kommuneplanens arealdel, Larvik. Ikke tillatt med nye tiltak innenfor nedbørsfeltet - skal dokumenteres i forhold til om de vil forurense eller representerer fare for forurensning av drikkevannskilden. Etablering og drift av kraftledningstrasé kan være i konflikt med hensynssonens bestemmelser, blant annet i forhold til traserydding og bevaring av kantvegetasjon. Alternativ 4 er i konflikt med drikkevannskilden i Farris. Fraråder at dette alternativet benyttes.	Meldt alternativ over Bjørnøya er foretrukket fordi en kan opprettholde trygg avstand til drikkevannskilden. Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann. Etter nærmere vurdering fraråder Statnett alternativ via Eikenesøya, Ingersøy og Fiskøya hensyn til anleggsgjennomføring. Det er også vurdert et alternativ mellom de to meldte alternativene, men dette området er aktuelt som frivillig vern og derfor forkastet. Statnett vil vurdere høyere master for å unngå/begrense skogrydding, spesielt av kantvegetasjon. Innspillet vil ellers tas til orientering	4.0	Naturmangfold Forurensning
75 og 79	Sandefjord kommune	NVE bør avvente behandling av melding til avklaring om overtagelse av eksisterende 300kV og ny høring er gjennomført. Dersom behandling uten ny høring: - Sandefjord kommune er positiv til ny 420kV. - Trasealternativ 2.0 vurderes som mest aktuelt - Vurderer innsigelse mot trase 4.0 - Trasealternativ langs E18 bør vurderes konsekvensutredet Innspill på utredning:	Innspillet tas til orientering. Det vises til kap. 2 og 3 innledningsvis. Statnett vil prioritere involvering fram mot levering av konsesjonssøknad.	4.0	Naturmangfold Arealbruk og forhold til andre planer og verneplaner Friluftsliv Landskap og visualisering

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		- Goksjø og verdifullt områder for friluftsliv. - Trasse passerer områder avsatt til boligformål. Grunneiere har gitt innspill med faktaopplysninger som bør tas med som grunnlag for konsekvensutredning. - Gjennestadvannet har rikt fugleliv og er viktig for naturmangfold bør konsekvensutredes. - Konflikt med Borgeskogen næringsområde bør konsekvensutredes. Argumenterer med at alternativ 5.0 som går nord for Kodal sannsynligvis vil få mindre konsekvenser for natur ved Goksjø, Kodal, Gjennestadvannet og Borgeskogen næringsområde. Ønsker at kommune og interesseorganisasjoner kontaktes for involvering i utredning.			
80 og 194 (pol . ved tak)	Porsgrunn kommune	Kommunen fremmer at meldingen fremstår som grundig og er et godt grunnlag for å få tiltaket godt belyst. Kommunen har ikke innspill til ytterligere utredningstemaer. Porsgrunn kommune peker på behov for tilgang på kraft for videre utvikling og støtter tiltaket i meldingen. Arealbruk: Kommunen mener at UFF (unngå, flytte og forbedre) prinsippet må være et gjennomgående prinsipp. Samlokalisering mellom Lede og Statnett trekkes frem. Kommunen ber om at tiltak tilpasses slik at færrest mulig boliger, skoler og barnehager berøres. Kommunen støtter kabling for å unngå inngrep. Spørsmål om hva som skjer med eiendommer som ikke kommer under grenseverdi ved tiltak. Naturmangfold: Det pågår artskartlegging og NIN-kartlegging i Porsgrunn kommune og resultat fra pågående kartlegging bør tas med i vurderingene. For å unngå terrenginngrep i vernet område bør 1.01c og 1.02 unngås. Hogst i linjetraseer bør utføres skånsomt og/eller differensiert, spesielt hassel bør stå igjen. Kommunen ber NVE se på muligheten for å stille krav om økologisk kompensasjon Friluftsliv: Det bes om at kommunen involveres for å kartlegge bruk til friluftsliv og at konsekvenser for friluftsliv blir vurdert. Ønsker samkjøring mellom Lede og Statnett for å begrense naturinngrep og mulig tilbakeføre noen av dagens nedbygde områder. Kommunen anbefaler at det etableres kontakt med Grenland friluftsråd. Kulturmiljø og kulturminner:	Lede og Statnett har jevnlige koordineringsmøter og samarbeider for å finne den beste totalløsningen. Det er et mål at endelig trase får en plassering der færrest mulig boliger, skoler og barnehager berøres. Dersom eiendommer ikke kommer under grenseverdi og det ikke er mulig å flytte på ledningen, skal alternative løsninger utredes evt. at eiendommen (deler av eiendommen) med bebyggelse innløses eller eksproprieres. Statnett forsøker så langt det er mulig å tilrettelegge for differensiert hogst. Det er dog viktig at bakkeklaringskrav overholdes. Innspillet for øvrig tas til orientering. Det vises til 3.1.2. Se innspill 166 vedr. Fjordkryssing.	Generelt for alternativer gjennom Porsgrunn	Naturmangfold Arealbruk og forhold til andre planer og verneplaner Friluftsliv Landskap og visualisering Forurensning Kulturminner og - miljøer

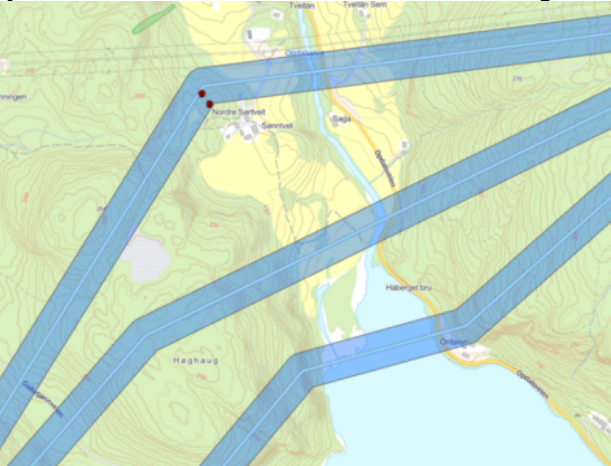
Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Det påpekes at det er kulturminner i Pasadalen/Tveitan/Hovet. Oppfordrer til ivaretagelse av kulturmiljøverdier. Landbruk: Kommunen oppfordrer til å begrense inngrep i dyrka og dyrkbar mark. Kommunen ber NVE vurdere å stille krav om utarbeiding av matjordplan for tiltaket. Grunnforurensing: Kommunen gjør oppmerksom på at det er potensielt forurenset grunn og nedlagte deponier, eksempelvis i Pasadalen. Grunnforurensing ved mastepunkter og bidrag med lokalkunnskap ved trasefastsettelse trekkes frem.			
101	Skien kommune	1. Skien kommune anerkjenner viktigheten av å legge til rette for spenningsoppgradering av ledningsnettet Bamble - Porsgrunn - Tønsberg til 420 kV, for å utvikle kraftsystemet. 2. Meldingen med forslag til utredningsprogram gir en god oversikt over de ulike alternativene som vil bli utredet, og hvilke temaer som skal utredes som grunnlag for en konsekvensutredning. 3. Alternativ 2.0 gjennom Skien vil gå i åsdraget øst for Gjerpensdalen. Dette er et viktig område i Skien, med interesser særlig knyttet til friluftsliv, kulturlandskap og naturmangfold. 4. Skien kommune har konkrete punkter til forslag til utredningsprogram som bør ivaretas og følges opp videre, både for konsekvensutredningene og mulige avbøtende tiltak. 5. Det anbefales at korteste trase mellom Porsgrunn og Tønsberg velges (alternativ 4.0), som vil beslaglegge minst areal, så lenge det ikke er behov for at traseen går innom Rød transformatorstasjon. Kommunen fremhever følgende underpunkt: - Gjerpensdalen som viktig område i Skien med interesser knyttet til friluftsliv, kulturlandskap og naturmangfold - Fragmentering av biotoper/leveområder - Økologisk kompensasjon - Støy i fuglers hekketid - Differensiert hogst i linjetrase (Hassel) - Helikopter fremfor anlegging av anleggsveier dersom det går utover stier - Etterbruk av evt. Anleggsveier og opplastingsområder - Store naturverdier i ryddebeltet bør utvises spesielle hensyn i anleggstiden. - Fokus på naturverdier i ryddebeltet, utførelse av rydding. Feltundersøkelser av fugl i skog.	Innspillet tas til orientering. Se kap. 2 for vurdering av tidligere forkastede alternativer samt kap. 3 for rangering av alternativer. Se punkt 5 for kommentarer til innspill ved Kodal. Økologisk kompensasjon inngår som noe som skal vurderes i henhold til tiltakshierarkiet i veileder til konsekvensutredninger.	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold Avbøtende tiltak
106 og 190	Vestfold fylkeskommune	Støtter tiltaket. Valg av trase bør minimere konsekvenser for natur, klima, landbruk, friluftsliv og kulturarv. Unngå sårbar natur, dyrka og dyrkbar mark, kulturminner og karbonrike arealer så langt det er mulig og stille krav om avbøtende tiltak. Kulturminnemyndighetene bes kontaktes for videre dialog og mulige arkeologiske registreringer.	Statnett vil starte dialog med kulturminnemyndigheter raskt. I videre arbeid med konsekvensutredninger vil tiltakets påvirkning og konsekvens for en rekke fagtema bli belyst og gi grunnlag for videre arbeid med konsesjonssøknad.	2.0 og 4.0	Naturmangfold Klimagassutslipp Landbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Tiltaket vurderes opp mot flere av FNs bærekraftsmål. Det vurderes som delvis positivt opp mot målene 7, 9, 13 og 8. For bærekraftsmål 15 vurderes tiltaket som svært alvorlig knyttet opp mot nedbygging av og påvirkning på skogs- og jordbruksområder. Nedbygging av natur og matjord vil også bidra til klimagassutslipp fra arealbruksendringer – mål 13. Også noe negative konsekvenser for vannmiljø og bærekraftsmål 6. Tiltaket støtter opp om hovedmålene i Vestfoldplanen om å <i>øke energiforsyningen og tilrettelegge for høy verdiskaping</i>. Nedbygging av natur og karbonrike areal knyttes opp mot ryddebelte over lenger avstander med en bredde på 40 meter som i store deler vil gå gjennom skogsområder – uavhengig av trasevalg. Alternativ og varianter må velges slik at man unngår sårbare naturtyper og karbonrike områder som myr, våtmark og skog med høy bonitet (ihht. Statlige planretningslinjer). Samlede virkninger for klima og natur bør utredes i et livsløpsperspektiv. Påvirkning på sårbar natur og klimagassutslipp bør utredes fra arealbruksendringer. Overordnede positive klimaeffekter bør også inkluderes (f.eks økt nettkapasitet og mulighet for økt energiomstilling i regionene). Et bredt spekter med avbøtende tiltak bør vurderes; begrense skogrydding, benytte maskiner og materiale med lavt klimafotavtrykk og bærekraftig massehåndtering. Ber om vurdering av ulike arealer med midlertidig bruk skal tilbakeføres, transformeres eller restaureres etter anleggsperioden. <u>Jordvern:</u> Alternativ 2,0 vurderes til å gi minst beslag av dyrka og dyrkbar mark i Vestfold. Ved plassering av master bør det tas hensyn til arrondering og driftsmessige forhold for å unngå forringelse av muligheten for jordarbeid og matproduksjon. Forutsetter tett dialog med grunneiere og lokal landbruksforvaltning når plassering av master skal foreslås. <u>Kulturminner og – miljøer:</u> Alternativ 2.0 vil utløse krav om arkeologisk registrering. Alternativ 4.0 søndre alternativ over Lågen går gjennom kulturmiljøet Hedrum kirke og gravfelt. Utvalgt kulturmiljø med regional og nasjonal verneverdi. I Sandefjord – alternativ 4.0 går tett på bygdeborgen Storås. I Tønsberg går Alternativ 4.01 tett på to bygdeborgere og konsekvensene vurderes som negative. Alternativ 4.0 vurderes å størst negative konsekvenser på allerede kjente automatiske fredete kulturminner og- miljøer. Eksisterende kunnskap vurderes ikke som tilstrekkelig. Krav om arkeologisk registreringer innenfor 40 metersbelte. Det bes om at Statnett tar direkte kontakt med seksjon kulturarv for å avtale om videre prosess. Bør gjennomføres så tidlig som mulig. Ber om presiseringer til kap. 9.7 for kulturminner og – miljø som er fra etter 1536. Det vises til KU- metodikkens krav og særlig presiseres at det det innhentes	Angående utredning av alternativ 3.0 langs E18 vises til det pkt. 2.1.2i innledende kapitler. I forhold til rangering av alternativer vises det til kap. 3 Plassering av master på jordbruksareal skal skje i samråd med grunneier. Det søkes å unngå masteplassering på disse arealene dersom man kan unngå det. Kulturminner kan ha stor verdi selv om de er yngre enn 1536 og ikke har noen spesiell form for vern. Dette vil bli utredet. Statnett anbefaler at det legges til egen overskrift under naturmangfold knyttet til geologisk mangfold med henvisning til M- 1941. Mineralressurser utredes under temaet landbruk og andre naturressurser, Innspillet for øvrig tas til orientering.		Kulturminner og - miljøer Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		kunnskap der det er nødvendig. Gjelder blant annet en del seterområder som ikke er definert og avmerket. Har lagt ved link til ulike veiledere. <u>Behov for ny infrastruktur – samferdsel:</u> Etablering av nye anleggsveier, samt utvidet bruk av eksisterende avkjørsler til fylkesvegnettet må søkes om og godkjennes av fylkeskommunen. Veier som kobler seg dirkete på europa- og riksveinettet skal håndteres av Statens vegvesen og i henhold til gjeldende håndbøker. Søknad om ny eller endret avkjørsel fra fylkesveinettet skal være godkjent før byggearbeidene igangsettes. Arbeid langs eller ved kryssing over fylkesveinettet må skje iht. arbeidsvarslingsplan som det må søkes særskilt om. Overføringsledninger må planlegges med nødvendig frihøyde. <u>Geologiske forekomster:</u> Geologisk mangfold må vurderes under naturmangfold. Utredningsprogrammet mangler vurderinger rundt geologiske forekomster som metaller, mineraler, naturstein og byggeråstoffer. Kartlagt i NGUs databaser. Vestfold har flere viktige forekomster som bør vurderes sikret mot arealbinding, herunder Larvikitt, metall- og mineralforekomster og byggeråstoffer.			
108	Larvik kommune	<u>Alternativ 2</u> Positivt at trase legges utenom Steinsholt. Viktig at den kommer høyt i terrenget for å unngå konflikt med Rundåsen pukkverk og underliggende naturtyper. Viktig at master ikke plasseres i myr og på dyrka mark. Trase må ikke dele sammenhengende jord- og skogsbruksområder. <u>Alternativ 4</u> Uheldig at trase krysser Farris som drikkevann. Går gjennom mye brukte frilufts- og turområder Splitter opp sammenhengende jord- og skogsbruksområder. Positivt at alternativet er kortere enn Alternativ 2. <u>Melding</u> Uklart hva 0-alternativet er Kommuneplanens arealdel er vedtatt 2.juli 2025 og det må henvises til denne. Tabell med utredningstema i høringsuttalelsen. - Naturmangfold – NIN kartlegging og artskartlegging der master plasserer. Spillplasser for hønsehauk og leirplasser for rovfugler må unngås - Naturressurser - Påvirkning dyrka jord, dyrkbar jord, skog, mm - Landskap/kultur: Visuell forurensing begge Alternativ Spesielt alt 2.0 med strekk over Farris, Bjørnøya eller Eikenesøya - Friluftsliv og rekreasjon - Visuell forurensing begge Alternativ Spesielt alt 2.0 med strekk over Farris, Bjørnøya eller Eikenesøya Vurderer 2.0 som beste samlet sett pga parallellitet og bedre situasjon Steinsholt. Viktig at master settes opp med minst mulig konflikt. Alt 4.0 svært konfliktfyllt i forhold til friluftslivsinteresser, landskap, nedslagsfelt og Farris som drikkevannskilde. Går gjennom mye brukte friluftsområder Vestmarka og Kjose. Visuelt synlig og deler sammenhengende jord- og skogsområder. Vurderer innsigelse dersom alternativ 4.0 blir valgt.	Konsekvenser for myr og dyrka mark, ivaretagelse av sammenhengende jord- og skogsbruksområder, samt å kartlegge plassering av master høyt i terrenget for å redusere konflikt, vil vurderes videre i traséalternativene og vurdering av masteplasseringer. Følge opp krav om at kommuneplanens arealdel og tydeliggjøre hva 0-alternativet innebærer i dokumentasjonen. Det gjennomføres NIN-kartlegging, vurderinger og artskartlegging der master planlegges, som hensyntar viktige spill og hekkeområder for rovfugl. Landskap, visuelle virkninger og friluftslivsinteresser inkludert kryssing av Farris og trafikk gjennom vil inngå i konsekvensutredningen og vurderinger. Innspillet vurdering av alternativ 2 som best samlet sett og advarsel om mulige innsigelse ved valg av alternativ 4 vil bli dokumentert og omtalt i beslutningsgrunnlaget. Det vises for øvrig til vurderinger gjort i innledende pkt. 3.1.1 Aktuelle aktører (kommuner, grunneiere og lokale fagmiljø) vil bli kontaktet fortløpende og invitert til møter og befaringer i planprosessen.	2.0 og 4.0	Naturmangfold Arealbruk og forhold til andre planer og verneplaner Friluftsliv Landskap og visualisering Landbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
113 og 196	Siljan kommune	Siljan kommune ber NVE vurdere om økosystemtjenester bør være eget tema og en del av utredningen. Naturmangfold, friluftsliv og landskapsvirkninger vil være svært viktige tema for utredningen. Lite kunnskap om dette i foreslått trase. Betydelig samlet inngrep. Imøteser en grundig analyse på de landskapsmessige virkninger både i nye områder der anlegget går over toppunkt/høydedrag og i områder der nytt anlegg vil følge ved siden av eksisterende ledningsanlegg. Håndtering av eksisterende 300kV vil være en viktig premiss for konsekvensutredning. Imøteser god dialog og stiller på møter og befaringer for å bidra til å øke kunnskapsgrunnlaget i utredningene.	Innspillet vil bli lagt til grunn som lokal kunnskap og berører sentrale tema i konsekvensutredningen. Naturmangfold, friluftsliv og landskapsvirkninger vil bli grundig utredet, inkludert vurderinger ved toppunkt/høydedrag og i områder der ny linje følger ved siden av eksisterende linjer. Håndtering av eksisterende 300 kV-linje vil bli tydeliggjort og vurdert i flere alternativer Aktuelle aktører (kommuner, grunneiere og lokale fagmiljø) vil bli kontaktet fortløpende og invitert til møter og befaringer i planprosessen.	2.0	Naturmangfold Friluftsliv Landskap og visualisering
110	Mattilsynet	<u>Drikkevann</u> Fraråder Alternativ 4.0 da denne krysser drikkevannskilden Farrisvannet. Alternativ 2.0 krysser areal markert som hensynssone drikkevann i KPA for Skien. Uansett hvilket alternativ som velges, må drikkevann beskyttes mot forurensning. Antatt økt beskyttelsesbehov for Farrisvannet. Streng håndhevelse av hensynssonebestemmelser. Ikke tillatt med tiltak som vil forurense en viktig drikkevannskilde. <u>Plantehelse</u> Forventer at det kartlegges om tiltaket kan innebære fare for å spre nærmere spesifiserte planteskadegjørere og ugraset floghavre. Må i så fall ha en plan for å hindre spredning. Faren for spredning er størst fra områder med tidligere eller nåværende dyrka mark. Vurderer at melding med forslag til utredningsprogram ivaretar hensyn til drikkevann.	Det er ikke uvanlig å gjennomføre anleggsaktivitet i nedbørsfelt til drikkevann, og en rekke avbøtende tiltak kan settes i verk for å unngå forurensning av drikkevann. Det vises til innledende pkt. 3.1.1. Fremmede arter er et tema som skal konsekvensutredes og floghavre er definert som fremmed art.	2.0 og 4.0	Naturmangfold Forurensning
113	Siljan kommune Vannområdeko ordinator for Siljan – Farris vannområde	Krever ytterligere utredning av friluftsliv og biologisk mangfold, særlig fokus på Blåfjell, Havretjenn, Middagskollene og myrene med orrfugl/tiur. De anbefaler nordligste trasé ved Opdalsvannet, å flytte traseen ved Fjerdings mot nord for å treffe eksisterende trasé tidligere, og å bruke eksisterende nordlige trasé over Farris. Videre ber de om avklaring på om eksisterende kraftlinje vil bli revet eller stå igjen når ny linje er etablert.	Innspillet tas til orientering og vil bli vurdert nærmere i det videre arbeidet med å lande linjeføringer for traseer. Temaer som nevnt vil bli utredet i arbeid med konsekvensutredninger. Det vises til innledende pkt. 3.1.1	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold Landskap og visualisering
114 og 193	Tønsberg kommune	Utredningsprogrammet i meldingen beskriver godt hvilke temaer, og hvordan ulike temaer skal utredes. • Tiltaket har fått unntak fra KVU med begrunnelse i at det er oppgradering av eksisterende nettanlegg. Tønsberg kommune stiller spørsmål til dette unntaket, da alternativene flere steder innebærer helt nye ledningstraseer. • For jordbruket er det en fordel å lokalisere nye kraftmaster slik at de ikke blir stående på dyrka jord. For skogbruket er det en fordel å lokalisere traséene utenom produktiv skog. • For å redusere faren for at sårbare fuglearter skal kollidere med ledningene, vil det antakelig være en fordel å samlokalisere nye ledninger med	Unntak fra KVU er gitt av Energidepartementet i brev av 30.06.23. Plassering av master vil bli gjort i samarbeid med grunneiere i senere faser av prosjektet. I denne fasen vil relevante forhold som er kommet frem gjennom høringsinnspill og krav som stilles til nettutbygging ivaretas. Kommunedelplaner blir gjennomgått og eventuelle konsekvenser for trase vurderes. Alternativ 4.0 legger opp til en fremtidig strømforsyning i området med mest forventet vekst i forbruk. Ny trafo og påkobling i dette området er ikke del av Spenningsoppgraderingsprosjektet. Ved vurdering av ulike linjetraseer er framtidig behov for kraft et viktig element som må vektlegges. Dette er blant	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold Landskap og visualisering Arealbruk og forhold til andre planer og verneplaner Avbøtende tiltak

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		eksisterende ledninger. Ber om at kollisjonsreduserende tiltak blir lagt stor vekt på i videre vurdering. • Det kommer frem av meldingen at friluftsliv er et tema som skal konsekvensutredes. • Tønsberg kommune mener at friluftshensyn må vurderes for traséen og regionen samlet, og at hensynet må veie tungt i valg av trasé. • Visuelle virkninger må vises tydelig med gode skisser. • Tiltaket kan ikke være i strid med vannforskriftens miljømål for berørte vannforekomster. • Kommunen opplyser om at det per dags dato lages en kommunedelplan for Rygg miljøpark iht. plan- og bygningsloven §11-5. • Råstoffutvinning og massehåndtering bør være et eget konsekvensutredningstema, og skilles fra landbruk. • Det bør utredes om en av traséene vil gi bedre muligheter for strøm lokalt langs linja. Dette kan være en fordel for næringsliv og andre aktører med behov for strøm eller påkobling. • Det bør utredes i hvilken grad de ulike linjetraséene berører næringsutviklingen på Borgeskogen, og hvilke konsekvenser de ulike trasévalgene har for næringsparken. Ingen konklusjon i forhold til anbefalt trase for landbruket. Kommunedirektørens innstilling enstemmig vedtatt i kommuneplanutvalget og Kommunestyret.	annet spilt inn fra Lede som vurderer et sørlig alternativ for å være mer i samsvar med deres systemtekniske behov enn det nordlige. Innspillene for øvrig tas til orientering og er i all hovedsak ivaretatt i foreslåtte utredningsprogram som er utarbeidet i hht til malen til NVE. I denne er landbruk og andre naturressurser ett felles tema.		Landbruk og andre naturressurser
151	Telemark fylkeskommune	Telemarksplanen blir lagt til grunn for fylkeskommunens videre vurderinger. Vern av dyrka mark er viktig. Planlegging må skje i god dialog med grunneiere for å ivareta hensynet til jordvern og hensiktsmessig landbruksdrift gjennom hele prosessen. Anbefaler at det settes krav til miljøsertifiserte leverandører av varer og tjenester samt til lavt klimafotavtrykk for gjennomføring. Bør settes krav til fossilfrie, utslippsfrie og avfallsfrie bygg- og anleggsplasser <u>Kulturarv</u> Vallermyrene leir: kulturmiljø med nasjonal interesse. Master bør ikke plasseres slik at sikten til området blir unødig forstyrret. Gjelder spesielt for Alternativ 4. Mast bør plasseres annet sted, fortrinnsvis på vestsiden av veien. Vurderer at luftspenn er innenfor tålegrensen for kulturmiljøet	Innspillet tas til orientering og er i all hovedsak ivaretatt i foreslåtte utredningsprogram som er utarbeidet i hht til malen til NVE. I utredningsprogrammet er landbruk, klimagassutslipp og kulturminner inkludert. Statnett vil ha ta kontakt med Telemark fylkeskommune for å planlegge arkeologiske undersøkelser, og ha dialog med Telemark om plassering av mastepunkt for å komme minst mulig i berøring med kulturminner.	2.0 og 4.0	Landbruk og andre naturressurser Kulturminner og – miljøer Klimagassutslipp

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		 Figur 2 Vallermyrene leir og meldte alternativ <u>Automatisk fredete kulturminner</u> Alternativ 2 – ved Nordre Sørtveit – ligger to gravhauger direkte innenfor foreslått trase. Betyr direkte konflikt. Skal mye til for at en slik trase godkjennes. Ber om at fylkeskommunen kontaktes for nærmere dialog. Figur 3 Automatisk fredete kulturminner markert med røde prikker. Finnes for øvrig flere registrerte automatisk fredete kulturminner samt antagelse om flere kulturminner som enda ikke er påvist. Arkeologiske undersøkelser må gjennomføres før uttalelse kan gis til endelig konsesjon. Kan kun gjennomføres på bar og frostfri mark – normalt fra midt april til november. Utføres i rekkefølge etter bestillingsdato. Kostnader må dekkes av tiltakshaver. For å lage budsjett er det nødvendig med nærmere opplysninger om tiltakets avgrensning, inkludert plassering av riggområder og anleggsveger. Kostnadsoverslag kan ikke påklages. Kontaktinformasjon hos rette personer i fylkeskommunen lagt ved uttalelsen.			
185	Politisk vedtak Sandefjord kommune	Ber NVE avvente behandlingen av meldingen om ny 420 kV-ledning til avklaring foreligger om overtakelse av eksisterende 300 kV-linje (Lede) og eventuell ny høring. Per nå er det utfordrende å forstå hva nullalternativet omfatter.	Innspillet tas til orientering, men Statnett ønsker ikke at behandling av utredningsprogrammet avventer endelig avgjørelse på hvorvidt Lede skal overta eksisterende ledning eller ikke. Uavhengig av overtakelse eller ikke,	2.0	Friluftsliv Naturmangfold Klimagassutslipp

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Kommunen er positiv til planlegging av oppgradering/forsterkning, og mener alternativ 2.0 er mest skånsomt. Vil vurdere å fremme innsigelse mot alternativ 4.0 grunnet nærhet til Kodal, Goksjø og Gjennestadvannet. Ber om at forkastet alternativ 5.0 vurderes konsekvensutredet som mulig alternativ til 4.0. Vurderer dette til å ha mindre nærføring til viktige naturområder. Fremhever behov for bred involvering i KU og gir samtidig støtte til Askehaug transformatorstasjon/konsesjonssøknad. Kommenterer på en del konkrete områder med ulike verdier og forhold som må hensyntas som i Kodal, ved Gjennestadvannet og Goksjø	har Lede kommet med innspill om at en sørlig trase i større grad ivaretar deres systemtekniske behov enn det alternativ 2.0 gjør. Det vil videre ikke være mulig å rive eksisterende 300 kV ledning i forkant av bygging av ny (dersom Lede ikke velger å overta), grunnet byggetekniske forhold og krav til utkoblinger. Det vises til innledende kap. 2 og 3.1.1 Innspill knyttet til konkrete områder tas med videre i arbeidet med detaljering av trase og konsekvensutredninger.		Landskap og visualisering Landbruk og andre naturressurser
186	Skien kommune	Erkjenner behovet for spenningsoppgradering. Peker på at alternativ 2.0 gjennom Skien berører viktige friluftsliv-, kultur- og naturverdier (Gjerpensdalen og Fossum nevens særskilt), har konkrete tilleggspunkter til utredningsprogrammet og anbefaler at den korteste traseen (alternativ 4.0) velges så fremt det ikke er nødvendig å føre traseen via Rød transformatorstasjon. Kommunen ber om at natur- og friluftshensyn, samt kartlagte områder for mulig supplerende vern, blir særlig vurdert i KU. Det vises til rapport supplerende vern med kartlegging av basaltområder i Vestfold og Telemark aktuelle for vern. Flere områder øst for Skien (langs alternativ 2.0) vises som aktuelle i dette kartet. Bekymret for Alternativ 2.0 og hvordan denne vil fragmentere biotoper for arter samt at den vil gå gjennom noen av kulturlandskapstypene øst for gjerpensdalen. Økologisk kompensasjon understrekes som viktig virkemiddel. Ber om at det legges vekt på differensiert hogst i linjetrase. Registrering av biologisk mangfold i rydde belte på områder med kalkrik berggrunn må få stort fokus. Også i driftsfasen. Hensyn til støy også, også helikopterstøy, i fuglenes hekketid. Krever at det gjøres målrettede feltundersøkelser av fugl i skog. Sårbare stinett må ikke benyttes som anleggsvei. Etterbruk av anleggs- og opplastingsområder til friluftslivsparkeringsplasser foreslås som kompenserende tiltak. Ber om at det unngås uheldige og skadelige ryddemetoder med maskinell kraftknuser og flismaskin. Gir fort store skader blant annet for orkideer. Målrettede feltundersøkelser må gjennomføres for fugl. Foretrekker alternativ 4.0 framfor alternativ 2.0. Kommunedirektørens innstilling ble enstemmig vedtatt. La også ved kartleggingsrapport supplerende vern 2025 - VESTFOLD OG TELEMARK.	Innspillet tas til orientering. Foreslåtte utredningsprogram vurderes som å hensynta det som kommer fram i innspillet. Det vises til innledende pkt. 3.1.1	2.0 og 4.0	Friluftsliv Naturmangfold Klimagassutslipp Landskap og visualisering Arealbruk og forholdet til planer og verneområder Landbruk og andre naturressurser

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
188	Direktoratet for mineralforvaltning med Bergmesteren for Svalbard	Støtter at virkningen på mineralressurser utredes i konsekvensutredningen og påpeker at traséalternativene berører flere kjente forekomster og uttaksområder. Ber om at utredningen bruker relevante datakilder (NGU, grus-/pukk-database mv.), kontakter drivere av uttak og vurderer behov for avbøtende tiltak dersom driften av uttak påvirkes. Spesifikt nevnes at alternativ 2.0 og 2.01a/tillegg berører flere byggeråstofforekomster og kalkforekomsten Bjørntvet (regional betydning), mens alternativ 4.0 berører pukkforekomster inkl. Valleråsen (nasjonal betydning) og søkt utvidelse av Taranrød pukkverk.	Innspillet tas til orientering og informasjonen vil bli lagt til grunn i det videre utredningsarbeidet. Foreslåtte utredningsprogram vurderes som å hensynta det som kommer fram i innspillet.	2.0 og 4.0	Landbruk og andre naturressurser
189	Statsforvalteren	Alle alternativer kan komme i konflikt med nasjonale interesser som Statsforvalteren (SF) har ansvar for. <u>Jordvern</u> Omdisponering av dyrka jord må unngås; fulldyrka jord, overflatedyrka jord og innmarksbeite. Dyrkbar jord må ivaretas. Tilstrekkelige buffersoner må sikres. Dersom fulldyrka og dyrkbar jord berøres, forventes avbøtende tiltak som matjordplan eller tiltak for å forhindre jordpakking, forurensning eller annen forringelse må henyntas i detaljplan. <u>Naturmangfold</u> Viser til krav om NIN- kartlegging. Dersom sjøbunn berøres – forventer at det gjennomføres naturtypekartlegging i sjø i tråd med DN- håndbok 19. Naturtyper og andre naturverdier med nasjonal interesse skal ivaretas – viser til rundskriv T 2/16 fra Klima- og miljødepartementet. Kartlegging av arter må vurderes konkret for hvert område. Viser til brev til kommunene med link i høringsuttalelse. Nml. §§ 8- 12 skal legges til grunn. Særlig § 10 om samlet belastning. Allerede gjennomført og planlagt større inngrep i kalkfjellsområdet på Eidangerhalvøya og opp til Rød i Skein. Kalkfjellsområdet strekker seg i tre km bredde fra Porsgrunns grense og nordover til Slettevann og Stulen- området. Forekommer naturtyper, blant annet truet naturtype kalkrik skog. Nevner også åstraktene øst for Gjerpensdalen, nord til Fjelldalen hvor det er truede naturtyper. Samlet belastning her er allerede høy. <u>Anadrom fisk</u> Flere vassdrag med anadrom laksefisk og Frierfjorden er nasjonal laksefjord. Fraråder tiltak i sjø. Forventer at det gjøres en utredning og vurdering av tiltakets påvirkning på artene. Eventuelle avbøtende tiltak må sikres i detaljplan. <u>Hule eiker og kalklindeskog</u> Registrert flere forekomster av utvalgte naturtyper hule eiker langs begge hovedalternativer. Disse må bevares der de kan og ønsker at det settes som konsesjonsvilkår. Må innbakes i detaljplan og videre kontrakter for rydding av ryddebelter. <u>Verneområder</u>	Statsforvalteren har en rekke innspill som går direkte på hva som skal/ bør utredes. Mye av dette er allerede ivaretatt i forslag til utredningsprogram, men de kommer med enkelte presiseringer. Dyrkbar jord følges av metodikken og ligger implisitt i det som er foreslått i utredningsprogrammet. Det er vist til at håndbok V712 skal legges til grunn for utredninger på temaet. Statnett planlegger ikke tiltak på sjøbunn og anser derfor ikke kartlegging av sjøbunn som relevant. I forhold til alternativ med sjøkabel vises punkt 2.1.5 innledningsvis. Å utrede konsekvenser for barn og unges interesser ligger ikke inne i NVEs mal for melding. Det er likevel naturlig at dette utredes under tema friluftsliv. Når det gjelder ny vurdering av forkastede alternativer og bruk av sjøkabel vises det til kap. 3 innledningsvis. Innspill ellers og informasjon om lokale verdier tas til orientering og vil bli benyttet i det videre arbeidet med konsekvensutredninger. ROS- analyse etter kraftsberedskapsforskriften vil følge konsesjonssøknad og bli en del av NVEs beslutningsunderlag til denne.		Landbruk og andre naturressurser Naturmangfold Klimagassutslipp Forurensning Landskap og visualisering Støy Forurensning

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		Foreslått verneområde mellom Hitterød og Frierflogene naturreservat ca. der kraftlinjene treffer land i dag. Traseene kan ellers gi konflikt til flere andre naturvernområder i området. Dispensasjon krever svært mye. <i>Fugl og rovfugl</i> Flere trekkruiter og viktige leveområder for rovfugl og andre truede fuglearter, fjerne knyttet til større vann og innsjøer. Kollisjon med luftledninger utgjør særlig stor risiko. Konsekvenser for fugl med avbøtende tiltak må utredes. Fuglemarkører og vurdering av jordkabel nevnes. <i>Fremmede arter</i> Registrert flere forekomster langs meldte traseers. Håndtering må hensyntas ihht. forskrift. Ber om at det stilles krav om bruk av stedegne arter ved nyplanting og revegetering. <u>Vassdrag og vannmiljø</u> Meldte alternativ går over store områder med flere vassdrag og vannforekomster. Påvirkning må utredes. Viser til mål i vannforskrift og regional vassforvaltningsplan. Det må unngås at tiltak har negativ påvirkning på tilstand i vannforekomstene f.eks gjennom avrenning, forurensning og fysisk påvirkning. Økt avrenning som fjerning av vegetasjon er også relevant og minner om vassressurslova §11. Viser også til veileder. <u>Statlige planretningslinjer for klima og energi</u> Må legges til grunn og fremhever særlig kap. 4.3. Nedbygging av karbonrike arealer skal unngås. Dette samt kravet til vurdering av alternative arealer vil bli fulgt opp. I tillegg til myr og våtmark har også skog med høy og svært høy bonitet nasjonal interesse ut fra klimaperspektiv. Omdisponering av karbonrike arealer kan gi grunnlag for innsigelse. Viser til rundskriv T- 2/16. <u>Massehåndtering</u> Viser til rundskriv T- 2/16. Innsigelse kan vurderes dersom man ikke i tilstrekkelig grad avklarer omfang og vurderer mulighet for gjenvinning av overskuddsmasser, eller sikrer areal til håndtering av masser. Gjelder også dersom masser benyttes eller flyttes som inneholder skadelige fremmede organismer. <u>Støy</u> Minner om retningslinjer for støy som må legges til grunn, også i anleggsfasen <u>Forurenset grunn</u> Må hensyntas. Ved ny arealbruk i områder med forurenset grunn må det gjennomføres miljøtekniske undersøkelser og risikovurderinger. Fraråder bygging på deponier med gassdannelser og randsonen til disse. Iser til rundskriv. <u>Samfunnssikkerhet og beredskap</u> ROS bør utarbeides med vurdering av risiko knyttet til overvann, flom og skred. Gjelder særlig Alternativ D – må utredes grundig. <u>Friluftsliv</u> Alternativer berører flere store og viktige friluftslivsområder og konsekvenser må utredes. Allmennhetens tilgang til viktige friluftslivsområder må sikres langs sjø og			

Nr.	Avsender/dato/ NVE-ref	Innspill/merknad	Kommentar til innspill	Alternativ	Tema i utrednings- program
		vassdrag og stier/ løper, og ferdselsårer med nasjonal eller vesentlig regional betydning for friluftsliv må ivaretas. <u>Barn og unges interesser</u> Er forankret i lovverk, retningslinjer, forvaltningsloven og RPR for barn og unge. <u>Landskap</u> Alternativ 2.0 vil krysse Gjerpensdalen som er registrert som svært verdifullt kulturlandskap samt Lågendalen. Alternativ 4 vil krysse Farrisvannet. Planer skal bidra til å sikre kvaliteter i landskapet og vern av verdifulle landskap. Viser til forpliktelser gjennom Europarådets landskapskonvensjon. <u>Ny vurdering av forkastede alternativer</u> Ønsker ny vurdering og bedre begrunnelse av forkastede alternativer. Nevner Alternativ 1.06, 1.07 og 1.08. Mener arealbehov muffestasjon kan vurderes på Skjerkøya. Alle transformatorstasjonsalternativene vil komme i konflikt med naturtyper, arter og fulldyrka jord. Ønsker mer begrunnelses for valg inklusive Alternativ F og G. Ber om konsesjonsvilkår at Alternativ 0 saneres dersom Lede ikke overtar ledning			